

E 1657

REFERAL

ARHITECTURA RPR

3
1956

ARHITECTURA R P R

ORGAN AL UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R. ȘI AL COMITETULUI DE STAT
PENTRU ARHITECTURĂ ȘI CONSTRUCȚII AL CONSILIULUI DE MINISTRI

3
1956

S U M A R

Rezoluția Congresului al XX-lea al Partidului
Comunist al Uniunii Sovietice

pag. 2

EDITORIAL

Elaborarea proiectelor tip — sarcină principală
în domeniul arhitecturii

pag. 7

★

Arh. Tiberiu Ricci
Ing. Adrian Lupescu

Considerații generale asupra clădirilor de locuit
executate din panouri mari prefabricate

pag. 9

Arh. Nicolae Nedelescu
Concursul de locuințe tip unifamiliale
orășenești

pag. 21

DISCUȚII

Arh. Mihail Caffé

Pe marginea concursului de locuințe
unifamiliale

pag. 28

★

Arh. Gheorghe Sebestyen
Unele constatări în legătură cu cele trei
clădiri experimentale din blocuri mari, execu-
tate în anul 1955

pag. 32

CRONICA

Din activitatea Uniunii Arhitecților din R. P. R.

pag. 35

DE PESTE HOTARE

Informații de la Uniunea Internațională
a Arhitecților

pag. 36

Declarația lui P. V. Abrosimov (U.R.S.S.)

pag. 36

Informații din U.R.S.S., R. P. Polonă
și S.U.A.

pag. 38

DOCUMENTE

Extrase din Instrucțiunile C.S.A.C. privind
proiectarea construcțiilor în anul 1956

pag. 40

REZOLUȚIA CONGRESULUI AL XX-lea AL PARTIDULUI COMUNIST AL UNIUNII SOVIETICE CU PRIVIRE LA RAPORTUL DE ACTIVITATE AL COMITETULUI CENTRAL AL P.C.U.S.

ADOPTATĂ ÎN UNANIMITATE LA 24 FEBRUARIE 1956

După ce a ascultat și discutat raportul prezentat de tovarășul N. S. Hrușciiov, prim-secretar al C.C. al P.C.U.S., cu privire la activitatea Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, Congresul al XX-lea al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice hotărăște:

Să aprobe în întregime linia politică și activitatea practică a Comitetului Central al P.C.U.S.

Să aprobe propunerile și concluziile Comitetului Central cuprinse în raportul său de activitate.

Congresul constată cu satisfacție că, datorită politicii leniniste a Comitetului Central al partidului, a guvernului sovietic, și muncii eroice a poporului sovietic, în strînsă colaborare cu toate țările socialiste, au fost obținute succese uriașe în lupta pentru construirea comunismului în țara noastră și pentru pace în lumea întreagă.

Congresul aprobă cu căldură măsurile juste și înfăptuite la timp de C.C. al P.C.U.S., în perioada la care se referă raportul, în domeniul industriei și agriculturii, măsuri care asigură creșterea continuă a puterii patriei noastre, un nou avînt puternic al economiei socialiste și ridicarea considerabilă a bunei stări a poporului sovietic.

Congresul subliniază că activitatea încununată de succes a C.C. al P.C.U.S. s-a bazat pe aplicarea creatoare a învățăturii marxist-leniniste, pe respectarea riguroasă a principiilor leniniste ale conducerii colective și democrației interne de partid, pe îndeplinirea neabătută a indicațiilor leniniste cu privire la legătura indisolubilă dintre partidul nostru și popor. În toți acești ani partidul a ținut sus marele steag al nemuritorului Lenin.

I

Congresul constată că, în domeniul relațiilor internaționale, perioada la care se referă raportul s-a caracterizat printr-o anumită slăbire a încordării și prin apariția pe arena internațională a unor perspective reale de consolidare a păcii. Împreună cu Republica Populară Chineză și cu celelalte țări de democrație populară, Uniunea Sovietică a luat la timp o serie de măsuri de o deosebită importanță în domeniul politicii externe, îndreptate spre întărirea păcii și securității. Aceste măsuri au fost sprijinite în mod activ de toate forțele iubitoare de pace.

Întreaga desfășurare a evenimentelor arată în mod grăitor că în dezvoltarea situației internaționale s-au produs schimbări radicale în direcția întăririi pozițiilor socialismului. Principala trăsătură a epocii noastre este ieșirea socialismului din cadrul unei singure țări și transformarea lui într-un sistem mondial. Capitalismul s-a dovedit neputincios să împiedice acest proces istoric mondial. În Uniunea Sovietică, precum și în Republica Populară Chineză, Republica Populară Polonă, Republica Cehoslovacă, Republica Populară Ungară, Republica Populară Română, Republica Populară Bulgaria, Republica Populară Albania, Republica Democrată Germană, Republica Populară Democrată Coreeană, Republica Populară Mongolă, Republica Democrată Vietnam, continuă puternicul avînt economic și cultural, crește bună starea oamenilor muncii, se întărește unitatea moral-politică și coeziunea popoarelor în jurul partidelor comuniste și muncitorești și al guvernelor liber alese de popoare. Realizări importante în construcția socialistă au fost obținute și în Iugoslavia. Avîntul economiei în țările care pășesc pe calea socialistă se desfășoară pe o temelie sănătoasă și în condițiile întăririi crescînde a colaborării bazate pe egalitatea în drepturi și a într-ajutorării frățești.

Situația în lumea capitalistă, a cărei zonă s-a îngustat considerabil, se caracterizează prin ascuțirea continuă a unor contradicții adînci. O oarecare creștere a producției, obținută în țările capitaliste în cursul deceniului de după război, cu ajutorul unor factori ca militarizarea economiei și cursa înarmărilor, intensificarea expansiunii economice externe, înnoirea capitalului fix și intensificarea accentuată a exploatării oamenilor muncii, nu a dat stabilitate economiei capitaliste.

Dimpotrivă, economia capitalistă a devenit și mai instabilă. Criza generală a sistemului capitalist continuă să se adîncească. Contradicția cea mai adîncă a capitalismului — contradicția dintre forțele de producție contemporane și relațiile de producție capitaliste — se ascute tot mai mult; se adîncesc contradicțiile dintre statele capitaliste care luptă pentru piețe de desfacere și pentru sfere de influență; cresc și se adîncesc contradicțiile sociale. Ca urmare a intensificării exploatării clasei muncitoare, a creșterii scumpetei, a creșterii accentuate a impozitelor în scopuri militare, a existenței

șomajului cronic într-o serie de țări capitaliste, nivelul de trai al oamenilor muncii scade; se intensifică lupta clasei muncitoare, a maselor largi populare pentru drepturile și interesele lor vitale. Capitalismul merge direct spre noi zguduiri economice și sociale.

În această situație, în desfășurarea evenimentelor internaționale s-au conturat limpede două orientări fundamentale, opuse.

Pe de o parte, puterile imperialiste în frunte cu cercurile reacționare americane, curînd după terminarea războiului, au început să promoveze politica « de pe poziții de forță » care oglindește tendința celor mai agresive elemente din aceste țări de a înăbuși mișcarea muncitorească, democratică și de eliberare națională, de a submina lagărul socialismului și de a instaura dominația lor mondială. În practică, această politică înseamnă cursa nestăvilită a înarmărilor; crearea de baze militare americane de-a lungul frontierelor U.R.S.S. și țărilor de democrație populară, precum și înjghebarea de blocuri agresive îndreptate împotriva țărilor lagărului socialist; desfășurarea așa-numitului « război rece » împotriva statelor socialiste și pregătirea de noi războaie singeroase.

Pe de altă parte, cresc și se întăresc tot mai mult forțele care pe arena mondială se pronunță pentru pace trăinică și securitatea popoarelor; ele duc o luptă activă împotriva primejdiei de război, pentru coexistența pașnică a statelor făcînd parte din sisteme economice și sociale diferite. În legătură cu aceasta are o importanță hotărîtoare întărirea continuă a lagărului internațional al socialismului, care exercită o influență crescîndă asupra desfășurării evenimentelor mondiale.

În legătură cu apariția pe arena mondială a grupului de state iubitoare de pace din Europa și Asia, care au proclamat ca un principiu al politicii lor externe neparticiparea la blocuri militare, forțele păcii au sporit considerabil. S-a creat astfel o largă « zonă a păcii » care cuprinde atît statele socialiste, cît și cele nesocialiste, iubitoare de pace din Europa și Asia și care reunește mai mult de jumătate din populația globului pămîntesc.

Un eveniment de însemnătate istorică mondială în perioada de după război este procesul de destrămare a sistemului colonial al imperialismului. În ultimul deceniu, lupta de eliberare națională a popoarelor coloniale și semicoloniale a fost încununată de mari victorii: peste 1.200.000.000 de oameni — aproape jumătate din populația globului pămîntesc — s-au eliberat de dependența colonială și semicolonială. La ordinea zilei se află problema lichidării totale a sistemului colonial. A început noua perioadă a istoriei mondiale, perioadă prevăzută de marele Lenin, cînd popoarele Orientului iau parte activă la hotărîrea destinului întregii lumi, devin un nou factor puternic în relațiile internaționale.

Cei mai activi și consecvenți luptători împotriva pericolului de război s-au dovedit a fi partidele comuniste, care se află în primele rînduri ale luptei pentru menținerea păcii, pentru interesele oamenilor muncii și pentru independența națională a țărilor lor. În același timp, numeroase alte cercuri sociale acționează de asemenea de pe poziții antirăzboinice. În interesul întăririi păcii este foarte important ca toate forțele care se pronunță împotriva războiului să acționeze într-un front unit și să nu-și slăbească eforturile în lupta pentru menținerea păcii. În această chestiune au o uriașă însemnătate înlăturarea sciziunii din mișcarea muncitorească și stabilirea unor contacte de acțiune între partidele comuniste și socialiști, precum și alte partide, care în fapt vor să apere pacea, să lupte împotriva jugului imperialist, să apere interesele naționale ale popoarelor lor, democrația și independența.

Congresul aprobă politica externă de pace dusă de C.C. al P.C.U.S. și de guvernul sovietic, datorită căreia au fost obținute mari succese în acțiunea de slăbire a încordării internaționale, de consolidare a păcii și de întărire a pozițiilor forțelor democratice.

Congresul al XX-lea al partidului consideră absolut justă linia Comitetului Central și a guvernului sovietic, ca pe baza principiului leninist al coexistenței pașnice, să se orienteze spre îmbunătățirea relațiilor, întărirea încrederii și dezvoltarea colaborării cu toate țările. În această privință pot avea un rol important cunoscutele cinci principii ale relațiilor internaționale, recunoscute de multe state și de pătri largi ale opiniei publice — respectarea reciprocă a integrității teritoriale și suveranității, neagresiunea, neamestecul unuia în treburile interne ale celuilalt, dezvoltarea relațiilor între state pe baza egalității și avantajului reciproc, coexistența pașnică și colaborarea economică. În actualele condiții aceste principii reprezintă cea mai bună formulă de relații între statele cu orînduiri

sociale diferite și ar putea servi ca bază pentru relații pașnice trainice între statele de pe întregul glob.

Viața a confirmat întru totul justetea propunerilor Uniunii Sovietice, Republicii Populare Chineze și celorlalte state iubitoare de pace, îndreptate spre dezarmare și interzicerea armelor atomice și cu hidrogen, asigurarea securității colective în Europa și asigurarea securității colective în Asia; rezolvarea acestor probleme de cea mai mare importanță va crea baza pentru o pace trainică și îndelungată și va contribui la soluționarea celorlalte probleme importante neglețite, printre care problema germană.

Pentru consolidarea cauzei păcii în lumea întreagă ar avea o foarte mare însemnătate stabilirea unor trainice legături de prietenie între Uniunea Sovietică și Statele Unite, cele mai mari puteri din lume, precum și între Uniunea Sovietică și mari puteri ca Anglia și Franța.

Congresul al XX-lea consideră bine venite și juste acțiunile întreprinse de partea sovietică urmărind realizarea acestui țel și le aprobă în întregime.

Interesele asigurării unei păci trainice și securității popoarelor europene impun îmbunătățirea continuă a relațiilor dintre Uniunea Sovietică și țările vest-europene. Uniunea Sovietică, la fel ca și Marea Britanie, Franța, Italia, la fel ca și Polonia, Cehoslovacia, Iugoslavia, Suedia, Finlanda, Norvegia, Grecia, Austria și toate țările europene este vital interesată în a nu îngădui izbucnirea unui nou război în Europa, pe al cărei teritoriu s-au dat principalele lupte în primul și în cel de-al doilea război mondial. Poporul german este de asemenea vital interesat în aceasta. Așadar, toate statele și popoarele europene sînt unite prin interesele comune ale luptei pentru preîntîmpinarea unor noi ciocniri militare.

În situația internațională actuală un rol remarcabil e merit să-l aibă lărgirea și consolidarea prieteniei și colaborării dintre Uniunea Sovietică și țările Orientului. Acordînd o mare însemnătate rezolvării acestei probleme, Congresul al XX-lea aprobă realizarea unor relații bune, prietenești, stabilite în ultimul timp cu Republica India, precum și cu Birmania, Afganistanul și Egiptul.

Năzuința crescîndă a popoarelor țărilor arabe de a-și apăra și întări independența națională corespunde cauzei întăririi păcii și democrației.

Congresul al XX-lea constată cu satisfacție că între Uniunea Sovietică și aproape toate statele limitrofe s-au stabilit relații prietenești, de bună vecinătate. Nu începe încă să se stabilească o relație normală între U.R.S.S. și Iran, Turcia și Pakistan, ar corespunde intereselor vitale ale acestor țări, intereselor cauzei păcii și securității popoarelor.

Un rol important în lărgirea bazei de colaborare între țări sînt menite să joace comerțul internațional și dezvoltarea legăturilor culturale.

Congresul al XX-lea constată că în momentul de față au devenit deosebit de însemnate asemenea probleme principale fundamentale ale actualei evoluții internaționale cum sînt problemele cu privire la coexistența pașnică a celor două sisteme, posibilitatea preîntîmpinării războaielor în epoca actuală și cu privire la formele de trecere a diferitelor țări la socialism.

Principiul leninist al coexistenței pașnice a statelor cu sisteme sociale diferite a fost și rămîne linia generală a politicii externe a Uniunii Sovietice.

Conducînd în țara sa construcția societății comuniste, partidul nostru se pronunță cu hotărîre împotriva dezlănțuirii unui război. Partidul pornește de la imuabila teză leninistă că instaurarea unei noi orînduiri sociale într-o țară sau alta este o chestiune internă a poporului fiecărei țări. Congresul constată cu satisfacție că principiul coexistenței pașnice se bucură de o recunoaștere tot mai largă.

Sarcina cea mai importantă a Uniunii Sovietice, a țărilor socialiste și a celorlalte țări iubitoare de pace, a celor mai largi mase populare din toate țările este menținerea și întărirea unei păci trainice și preîntîmpinarea unui nou război, a unei noi agresiuni. În condițiile internaționale actuale s-au creat posibilități reale pentru a nu îngădui forțelor agresive ale imperialismului să arunce popoarele în noi războaie, care dat fiind actualul nivel al tehnicii militare, ar aduce popoarelor nenumărate suferințe și distrugeri. Astăzi pe globul pămîntesc există nu numai sistemul capitalist. Există un puternic lagăr socialist iubitor de pace în persoana căruia forțele iubitoare de pace dispun nu numai de mijloace morale, ci și de mijloace materiale pentru preîntîmpinarea unei agresiuni. În afară de aceasta există un mare grup de alte state, cu o populație numărînd sute de milioane de oameni, care se pronunță activ împotriva războiului. Există o puternică mișcare a partizanilor păcii la care iau parte toate popoarele. Mișcarea muncitorească din țările capitaliste a devenit o forță uriașă.

În aceste condiții rămîne, firește, în vigoare teza leninistă potrivit căreia, din moment ce există imperialismul, se menține și baza economică pentru dezlănțuirea războaielor. Iată de ce noi trebuie să dăm dovadă de cea mai mare vigilență. Atît timp cît pe globul

pămîntesc dăinuie capitalismul, forțele reacționare, care reprezintă interesele monopolurilor capitaliste vor tinde și pe viitor spre aventuri războinice și agresiuni, ele pot încerca să dezlănțuie un război. Nu există însă o inevitabilitate fatală a războaielor. În prezent există puternice forțe sociale și politice care dispun de mijloace serioase ca să nu îngăduie dezlănțuirea unui război de către imperialiști, iar dacă ei vor încerca să-l înceapă, să dea agresorilor o ripostă nimicitoare, să zădărnicească planurile lor aventuriste. Pentru aceasta este necesar ca toate forțele care luptă împotriva războiului să fie vigilențe și mobilizate, este necesar ca ele să acționeze într-un front unit și să nu slăbească lupta lor pentru menținerea și consolidarea păcii.

În urma profundelor schimbări istorice petrecute pe arena internațională în favoarea socialismului se deschid noi perspective în ceea ce privește trecerea țărilor de la capitalism la socialism.

Partidul Comunist al Uniunii Sovietice pornește de la teza leninistă după care «Toate națiunile vor ajunge la socialism, aceasta e inevitabil, dar toate vor ajunge nu chiar în același fel, fiecare va aduce un specific într-o formă sau alta a democrației, într-o varietate sau alta a dictaturii proletarietului, într-un ritm sau altul al transformărilor socialiste ale diferitelor laturi ale vieții sociale» (Lenin, Opere, volumul 23, E.P.L.P., pag. 60).

Experiența istorică a dezvoltării tuturor țărilor care merg pe calea socialismului a confirmat întru totul această teză leninistă. Acum, pe lângă forma sovietică de reorganizare a societății pe baze socialiste, există forma democrației populare. În decurs de zece ani, ea a fost verificată din toate punctele de vedere și a îndreptățit pe deplin așteptările. În statele de democrație populară există de asemenea multe nuanțe și deosebiri în funcție de condițiile din fiecare țară.

Multe elemente specifice aduce în formele construcției socialiste Republica Populară Chineză, a cărei economie era extrem de înapoată și avea un caracter semifeudal și semicolonial înaintea victoriei revoluției. Pe baza cuceririi pozițiilor de comandă hotărîtoare, statul democrat-popular se orientează spre transformarea pașnică a industriei și comerțului particular și prefacerea lor treptată într-o parte componentă a economiei socialiste.

Este absolut în firea lucrurilor ca formele de trecere a țărilor la socialism să devină pe viitor tot mai variate. Nu este însă obligatoriu ca înfăptuirea acestor forme de trecere la socialism să fie legată în orice condiții de războiul civil. Leninismul ne învață că clasele dominante nu cedează puterea de bună voie. Totuși, deslășurarea mai ascuțită sau mai puțin ascuțită a luptei de clasă pentru trecerea la socialism, folosirea sau nefolosirea violenței în cursul trecerii la socialism, depind nu atît de proletariet, cît de gradul de împotrivire a exploatatorilor față de voința majorității covârșitoare a oamenilor muncii, de folosirea violenței de către clasa exploatatorilor înșiși.

Fără îndoială că într-o serie de țări capitaliste, unde capitalismul este încă puternic, dispunînd de un uriaș aparat militar-polițienesc, este inevitabilă o ascuțire serioasă a luptei de clasă.

În același timp, în urma deplasărilor radicale survenite pe arena internațională în favoarea socialismului și în urma creșterii uriașe a forței de atracție a socialismului în rîndurile muncitorilor, țăranilor, intelectualității muncitoare se creează condiții mai favorabile pentru victoria socialismului. Într-o serie de țări capitaliste, clasa muncitoare, în frunte cu partea ei înaintată, dispune în condițiile actuale de posibilitatea reală de a uni sub conducerea ei majoritatea covârșitoare a poporului și de a asigura trecerea principalelor mijloace de producție în mîinile poporului.

Partidele burgheze de dreapta și guvernele formate de ele dau tot mai des faliment. În aceste condiții, clasa muncitoare, unind în jurul ei țăranimea muncitoare, cercuri largi ale intelectualității, toate forțele patriotice, și dînd o ripostă hotărîtă elementelor oportuniste, incapabile să renunțe la politica de conciliere cu capitaliștii și moșierii, are posibilitatea de a înfrînge forțele reacționare, anti-populare, de a cuceri o majoritate trainică în parlament și de a-l transforma dintr-un organ al democrației burgheze, într-un instrument al adevăratei voințe populare.

Congresul subliniază că, numai datorită faptului că socialismul a învins în Uniunea Sovietică și învinge în țările de democrație populară, au devenit posibile condiții mai favorabile pentru victoria socialismului în alte țări. O condiție indispensabilă a acestei victorii a fost triumful marxism-leninismului revoluționar, lupta dusă consecvent și ferm împotriva ideologiei reformismului, a oportunismului.

Congresul pune în fața Comitetului Central al P.C.U.S. următoarele sarcini în domeniul politicii externe:

Să înfăptuiască fără abatere politica leninistă de coexistență pașnică a statelor, indiferent de orînduirea lor socială. Să lupte activ pentru cauza păcii și securității popoarelor, pentru stabilirea încrederii între state, urmărind transformarea slăbirii obținute în încordarea internațională într-o pace trainică.

Să întărească pe toate căile relațiile frățesti cu Republica Populară Chineză și cu toate țările de democrație populară, ținînd

mente că cu cât vor fi mai unite și mai puternice statele socialiste, cu atât va fi mai asigurată cauza păcii.

Să întărească prietenia și colaborarea cu popoarele frățesti ale Republicii Populare Federative Iugoslavia.

Să întărească legăturile de prietenie și colaborare cu Republica India, Uniunea Birmană, Afganistan, Egiptul, Siria, Indonezia, și cu celelalte state care stau pe pozițiile păcii; să sprijine țările care nu se lasă atrase în blocuri agresive; să meargă în întâmpinarea tuturor forțelor interesate în menținerea păcii.

Să dezvolte și să întărească relațiile de prietenie cu Finlanda, Austria, Suedia și cu celelalte țări neutre.

Să ducă o politică activă de îmbunătățire continuă a relațiilor cu S.U.A., Anglia, Franța, Italia, Germania occidentală, Japonia, precum și cu statele vecine — Iranul, Turcia și Pakistanul, urmărind întărirea încrederii reciproce, dezvoltarea largă a legăturilor economice, lărgirea contactelor și a colaborării în domeniul culturii și științei.

Să dezvolte și să întărească legăturile frățesti ale poporului sovietic cu oamenii muncii din toate țările.

Să urmărească cu vigilență uneltirile acelor cercuri care nu sînt interesate în atenuarea încordării internaționale, să demaște la timp acțiunile de subminare ale dușmanilor păcii. Să ia măsurile necesare pentru întărirea continuă a puterii de apărare a statului nostru socialist, să mențină apărarea noastră la nivelul tehnicii și științei militare moderne, să asigure securitatea patriei noastre.

II

Congresul al XX-lea al P.C.U.S. constată cu profundă satisfacție consolidarea continuă a situației interne a Uniunii Sovietice. Datorită aplicării consecvente de către Comitetul Central al P.C.U.S. a liniei generale a partidului, în perioada la care se referă raportul a fost obținută o creștere considerabilă a tuturor ramurilor producției sociale, a nivelului de bună stare materială și a nivelului cultural al poporului, s-a întărit și mai mult unitatea moral-politică a societății sovietice, a crescut puterea Statului Sovietic.

O victorie de cea mai mare importanță a partidului și poporului a constituit-o îndeplinirea înainte de termen și depășirea celui de-al cincilea plan cincinal de către industria U.R.S.S. În 1955 producția industrială a reprezentat 185 la sută față de nivelul anului 1950 în loc de 170 la sută cît prevedea planul cincinal, printre care: producția mijloacelor de producție — 191 la sută în loc de 180 la sută cît prevedea planul, și producția articolelor de consum — 176 la sută în loc de 165 la sută potrivit planului. Congresul consideră necesar să se continue cu toată perseverența lupta pentru rezolvarea pe căile întrecerii economice pașnice, într-un termen istoric cît mai scurt, a sarcinii economice fundamentale a Uniunii Sovietice, care constă în aceea că, sprijinindu-se pe avantajele sistemului economic socialist de economie, să ajungă din urmă și să întrecă cele mai dezvoltate țări capitaliste în ceea ce privește producția pe cap de locuitor.

Partidul comunist consideră drept absolut necesar să asigure și de aici înainte creșterea mai rapidă a industriei grele, în primul rînd a siderurgiei și metalurgiei neferoase, a industriei cărbunelui și petrolului, a energeticii, construcției de mașini, producției de produse chimice și materiale de construcții. Totodată, Congresul consideră că nivelul producției sociale atins în momentul de față permite dezvoltarea în ritm rapid nu numai a producției mijloacelor de producție, ci și a articolelor de consum popular.

Condiția hotărîtoare pentru creșterea mai departe a întregii producții industriale o constituie progresul ei tehnic neîntrerupt. Este necesar să se aplice în mod perseverent și planificat în industrie și transporturi cele mai noi realizări ale științei, tehnicii și experienței înaintate, să se realizeze modernizarea utilajelor în funcțiune, să se îmbunătățească și să se perfecționeze organizarea muncii și a producției, să se desfășoare mai larg specializarea și cooperarea în industrie, căutînd să se obțină pe această bază creșterea rapidă a productivității muncii, ca condiție hotărîtoare pentru îndeplinirea sarcinilor în ceea ce privește mărirea producției și creșterea continuă a bunei stări a poporului.

Dezvoltarea mai departe a forțelor de producție ale țării impune în mod imperios atragerea de noi resurse de materii prime, combustibil, energie electrică și, înainte de toate, mobilizarea uriașelor resurse naturale din regiunile răsăritene ale țării. În decursul viitorilor 10 — 15 ani, în regiunile răsăritene urmează să fie creată cea mai mare bază pentru extracția cărbunelui și producția de energie electrică din țară, a treia bază metalurgică puternică cu o capacitate de producție de 15 — 20 milioane de tone fontă anual, precum și noi centre de construcții de mașini.

Congresul obligă toate organizațiile de partid:

Să asigure îndeplinirea sarcinilor planului de stat de către toate ramurile industriei și toate întreprinderile nu numai în ceea ce privește producția globală, ci și la toate sortimentele stabilite și indicii calitativi;

Să folosească mai bine capacitățile de producție disponibile, să lupte pentru ca întreprinderile să lucreze în mod ritmic, fără salturi și fără muncă în asalt, să livreze producția în mod uniform în decursul întregii luni, ceea ce necesită o îmbunătățire serioasă a planificării și aprovizionării cu materiale a întreprinderilor;

Să îmbunătățească calitatea producției, să reducă sistematic prețul ei de cost, să înfăptuiască cel mai strict regim de economii, să introducă hozrasciutul;

Să introducă pe scară mai largă în producție materiile prime artificiale și înlocuitorii în așa fel încît în decursul celui de-al 6-lea cincinal produsele alimentare folosite în scopuri tehnice să fie înlocuite în întregime prin materii prime sintetice.

Statul Sovietic mărește an de an investițiile capitale în economia națională. Pentru ca aceste investiții să fie utilizate cu maximum de eficacitate, este necesar să se treacă lucrările de construcții pe baze industriale moderne, să se continue lucrările pentru crearea de mari organizații teritoriale de construcții, să se îmbunătățească lucrările de proiectare, să se reducă la maximum termenele construcțiilor, să se folosească pe larg elementele prefabricate din beton armat și fabricatele produse în uzine.

În perioada la care se referă raportul, Comitetul Central al P.C.U.S. a desfășurat o vastă activitate politică și organizatorică în domeniul agriculturii. C.C. a adoptat măsuri eficiente pentru lichidarea delăsării unor ramuri ale producției agricole și pentru organizarea unui avînt rapid al agriculturii.

Printre măsurile adoptate au deosebit de mare însemnătate:

Introducerea noului sistem de planificare în agricultură, care a descătușat inițiativa creatoare a colhoznicilor;

Întărirea cointeresării materiale a colhozurilor și colhoznicilor în sporirea producției de produse agricole;

Întărirea colhozurilor cu cadre de conducători și specialiști prin trimiterea la sate a multor mii de comuniști și activiști fără partid din orașe și centre industriale;

Intensificarea continuă a înzestrării tehnice a agriculturii, crearea de cadre permanente de mecanizatori în S.M.T.-uri și întărirea S.M.T.-urilor cu cadre conducătoare, cu ingineri și tehnicieni;

Sporirea alocațiilor de stat în vederea dezvoltării agriculturii.

Elaborînd programul de dezvoltare a agriculturii, Comitetul Central a hotărît în mod just ca în primul rînd să-și concentreze eforturile în direcția dezvoltării economiei cerealiere, care formează baza întregii producții agricole și, îndeosebi, a unei ramuri atît de importante cum este creșterea animalelor. De o foarte mare însemnătate sînt hotărîrile adoptate de Comitetul Central privind valorificarea pămînturilor înțelenite și sporirea considerabilă a suprafețelor însămînțate cu porumb.

Congresul trasează Comitetului Central sarcina de a continua cu neslăbită energie munca îndreptată spre avîntul agriculturii, mobilizînd partidul și întregul popor sovietic la lupta pentru crearea unui belșug de alimente pentru populație și de materii prime pentru industria ușoară.

Este necesar să se asigure mecanizarea continuă în agricultură, să se treacă în cel mai scurt timp de la mecanizarea anumitor munci la mecanizarea complexă a întregii producții agricole, să se îmbunătățească radical munca de popularizare și aplicare în producție a realizărilor științei și tehnicii sovietice și din străinătate, a experienței colhozurilor, S.M.T.-urilor și sovhozurilor fruntașe, pentru ca pe această bază să se obțină reducerea considerabilă a cheltuielilor de muncă și mijloace materiale pe unitate de produs agricol, creșterea recoltei la hectar la toate culturile și a productivității creșterii animalelor.

Congresul consideră că acum, cînd posibilitățile economice ale multor colhozuri au crescut considerabil, este necesar ca paralel cu dezvoltarea prin toate mijloacele a producției, care trebuie să se găsească întotdeauna pe primul plan, să se acorde o mare atenție construcției în colhozuri de case de locuit, cluburi, instituții pentru copii și alte instituții social-culturale.

O condiție hotărîtoare pentru creșterea rapidă, continuă a producției agricole constă în ridicarea nivelului conducerii agriculturii. Trebuie să se pună capăt șablonului, metodelor cancelarist-birocratice, lipsei de răspundere personală și de spirit de răspundere în această chestiune. Organele de partid, sovietice și agricole trebuie să asigure conducerea concretă a fiecărui raion, colhoz, sovhoz și S.M.T., să sprijine prin toate mijloacele inițiativa maselor, să sporească cointeresarea materială în lărgirea producției agricole a lucrătorilor din agricultură, inclusiv a cadrelor conducătoare.

Congresul cheamă organizațiile de partid, sindicale, economice și comsomoliste să desfășoare mai larg întrecerea socialistă a întregului popor, să îmbunătățească conducerea ei, să ridice la un nivel mai înalt inițiativa creatoare a muncitorilor și colhoznicilor, îndrumînd-o spre înfăptuirea sarcinilor trasate de partid și guvern.

Creșterea producției industriale și agricole a creat posibilități reale pentru ridicarea continuă a bunei stări materiale și a nivelului

cultural al poporului sovietic. În anii celui de-al cincilea cincinal, venitul național al U.R.S.S. a crescut cu 68 la sută, salariul real al muncitorilor și funcționarilor a crescut cu 39 la sută, iar veniturile reale ale colhoznicilor — cu 50 la sută. Congresul aprobă în întregime măsurile elaborate de Comitetul Central al P.C.U.S. și de Consiliul de Miniștri al U.R.S.S. cu privire la sporirea continuă a salariului real al muncitorilor și funcționarilor și a veniturilor colhoznicilor, cu privire la majorarea salariului categoriilor de lucrători cu salarii mici, precum și cu privire la introducerea ordinii cuvenite în retribuirea muncii, cu privire la întărirea cointeresei materiale personale a lucrătorilor în rezultatele muncii lor.

De cea mai mare însemnătate politică și economică este hotărârea Comitetului Central al P.C.U.S. ca, în cursul celui de-al șaselea cincinal, toți muncitorii și funcționarii să treacă la ziua de muncă de 7 ore, iar muncitorii din profesiile principale din industria cărbunelui și extractivă care lucrează în subteran, precum și adolescenții — la ziua de muncă de 6 ore. Aceeași hotărâre prevede de asemenea ca, acolo unde acest lucru este indicat, potrivit condițiilor producției, să se treacă la săptămâna de muncă de 5 zile (cu două zile libere, menținându-se ziua de muncă de 8 ore). În cel mai scurt timp se va înfăptui reducerea zilei de muncă cu două ore simbăta și în zilele din ajunul sărbătorilor.

Trecerea la ziua de muncă redusă se va înfăptui fără micșorarea salariului muncitorilor și funcționarilor. Congresul aprobă în unanimitate aceste măsuri care corespund pe deplin intereselor oamenilor muncii din U.R.S.S. și își exprimă convingerea fermă că acestea vor fi îndeplinite de întregul popor sovietic cu aprobare fierbinte, cu un nou avânt în muncă, în lupta pentru îndeplinirea celui de-al șaselea plan cincinal de dezvoltare a economiei naționale a U.R.S.S.

De o mare însemnătate sînt: reglementarea problemei pensiilor, prevăzută de Comitetul Central, în așa fel încît categoriile mici de pensii să fie mărite simțitor, iar pensiile nejustificate de mari să fie întrucîtva reduse; îmbunătățirea asigurării bătrînilor și plasarea în cîmpul muncii a invalizilor care pot presta o muncă socialmente utilă fără ca sănătatea lor să sufere.

În cel de-al șaselea cincinal volumul construcției de locuințe va fi mărit aproape de două ori în comparație cu cel de-al cincilea cincinal. O sarcină de importanță primordială este, în legătură cu aceasta, cheltuirea justă a fondurilor alocate de Statul Sovietic pentru construcția de locuințe. Congresul aprobă măsurile înfăptuite de C.C. al P.C.U.S. și Consiliul de Miniștri al U.R.S.S. cu privire la introducerea ordinii în această chestiune, la înlăturarea metodelor meșteșugărești și a exagerărilor de tot felul în arhitectură, cu privire la introducerea metodelor industriale în construcție și obligă toate organizațiile de partid și economice să asigure îndeplinirea necondiționată a planurilor de stat pentru construcția de locuințe, precum și să ajute pe toate căile pe muncitori și funcționari să-și construiască în mod individual case din economiile lor personale.

Congresul consideră necesar să se întărească cu hotărîre atenția față de nevoile de trai zilnice ale populației, să se lărgască continuu rețeaua alimentației publice, să se ieftinească și să se îmbunătățească calitatea alimentației. Trebuie de asemenea să se extindă rețeaua întreprinderilor pentru deservirea populației — a spălătorilor, atelierelor de confecționare, atelierelor de reparații etc., trebuie să se sporească considerabil producția de mașini și articole care ușurează munca în gospodărie.

Succese serioase au fost obținute în toate domeniile construcției culturale. Pretutindeni s-a înfăptuit învățămîntul general de șapte ani, iar în orașele mari — învățămîntul de zece ani. Se creează condițiile pentru introducerea treptată a învățămîntului general de zece ani. S-a extins considerabil pregătirea de specialiști în instituțiile de învățămînt superior din țară. Cu sprijinul permanent și activ al partidului și guvernului sovietic, oamenii de știință sovietici care lucrează rodnic pentru economia națională și pentru întărirea securității patriei noastre au obținut rezultate remarcabile într-o serie de domenii ale științei, inclusiv în fizica nucleară, matematică, mecanică și în unele ramuri ale științelor tehnice.

Totodată Congresul constată că în domeniul construcției culturale există lipsuri serioase. În activitatea școlii, cea mai mare lipsă constă în ruperea într-o anumită măsură a învățămîntului de viață, insuficienta pregătire a absolvenților școlii pentru activitatea practică. În vederea realizării cit mai grabnice a politehnizării școlii, este necesar nu numai de a introduce noi discipline, care să ofere bazele cunoștințelor în problemele producției industriale și agricole, ci de a atrage în mod practic pe elevi la munca în întreprinderi, colhozuri și sovhozuri, pe loturi experimentale și în atelierelor școlare. Este indicat să se înceapă crearea de școli-interne și de a le situa în localități favorabile sănătății copiilor. Urmează să fie considerabil lărgită rețeaua de instituții preșcolare, antrenîndu-se la această muncă nu numai organele învățămîntului public și întreprinderile de stat, ci și colhozurile.

În domeniul învățămîntului superior, sarcinile principale sînt îmbunătățirea pe toate căile a calității pregătirii specialiștilor pe

baza unei strînse legături între învățămînt și producție, justa reparare a instituțiilor de învățămînt superior în țară, apropierea lor de producție, organizarea activității didactice potrivit actualului nivel al tehnicii. Este necesar ca tinerii ingineri și agronomi, absolvind instituțiile de învățămînt, să aibă cunoștințe suficiente despre economia concretă și despre organizarea producției.

Congresul consideră necesare întărirea pe toate căile a legăturii instituțiilor științifice din țară cu producția, cu cerințele concrete ale economiei naționale, concentrarea eforturilor lor creatoare în vederea rezolvării celor mai importante probleme tehnico-științifice, sporirea continuă a rolului științei în rezolvarea sarcinilor practice ale construcției comuniste.

Congresul consideră că unul din rezultatele cele mai importante ale activității partidului comunist în perioada la care se referă raportul este întărirea continuă a orînduirii sociale și de stat sovietice, întărirea și mai puternică a alianței clasei muncitoare cu țărîimea colhoznică, a prieteniei și colaborării frățești dintre toate popoarele din U.R.S.S.

Congresul aprobă în întregime măsurile luate de Comitetul Central al P.C.U.S. în vederea lărgirii drepturilor organelor republicane în construcția economică și culturală. Lăsînd în competența ministerelor unionale conducerea generală, stabilirea sarcinilor de plan, controlul asupra îndeplinirii lor, aprovizionarea cu utilaj, finanțarea investițiilor capitale, este totodată necesar să se înfăptuiască lărgirea continuă a drepturilor ministerelor republicane în conducerea curentă a întreprinderilor. Aceasta va contribui la deslășurarea și mai largă a inițiativei creatoare locale, la întărirea continuă a republicilor unionale, la consolidarea prieteniei popoarelor țării noastre.

În politica sa națională, partidul a pornit și pornește de la teza leninistă că socialismul nu numai că nu înlătură deosebiri și particularitățile naționale, ci, dimpotrivă, asigură dezvoltarea multilaterală și înflorirea economiei și culturii tuturor națiunilor și naționalităților. În întreaga sa activitate practică partidul trebuie să țină seama și de acum înainte cu cea mai mare atenție de aceste particularități.

Mărețele sarcini ale construcției comuniste cer creșterea continuă a spiritului activ și a inițiativei creatoare a oamenilor muncii, participarea și mai largă a maselor la conducerea statului, la întreaga sa activitate organizatorico-economică. În acest scop trebuie dezvoltat prin toate mijloacele democratismul sovietic, trebuie îmbunătățită cu perseverență activitatea tuturor organelor sovietice centrale și locale, trebuie întărită legătura lor cu masele. Aprobînd activitatea depusă de C.C. al P.C.U.S. în ultimii ani pentru reducerea și ieftinirea aparatului administrativ și de conducere, pentru îmbunătățirea activității tuturor verigilor acestuia, Congresul consideră necesar de a se continua această muncă, de a lupta și de aci înainte cu intransigență împotriva birocrației, împotriva cazurilor de atitudine neatentă față de nevoile populației.

Congresul aprobă în întregime măsurile înfăptuite de C.C. al P.C.U.S. în vederea întăririi legalității sovietice, în vederea respectării riguroase a drepturilor cetățenilor garantate de Constituția sovietică, și obligă toate organele de partid și sovietice să apere cu vigoare legalitatea, să curme cu hotărîre și asprime orice manifestări de ilegalitate, samavolnicie, orice încălcare a ordinii de drept socialiste.

Partidul comunist și statul sovietic trebuie și de acum înainte să educe pe comuniști și pe toți oamenii muncii în spiritul unei înalte vigilențe politice, să întărească neîncetat vitezele noastre forțe armate, apărătoare de nădejde ale muncii pașnice a oamenilor sovietici și ale securității patriei socialiste.

III

În perioada dintre congresele al XIX-lea și al XX-lea, partidul nostru a realizat noi mari succese datorită faptului că în întreaga sa politică internă și externă și în activitatea practică el s-a călăuzit de atotbiruitoarea învățătură a marxism-leninismului, a înfăptuit ferm și consecvent linia de construire a comunismului în țara noastră și întărirea a lagărului socialist internațional, a ținut sus steagul internaționalismului proletar și al prieteniei între popoare.

Perioada care a trecut de la Congresul al XIX-lea a fost o perioadă de creștere continuă a puterii și prestigiului P.C.U.S., de întărire a unității leniniste a partidului, de ridicare a rolului său conducător în societatea sovietică. Partidul s-a întărit și mai mult din punct de vedere politico-ideologic și organizatoric, s-au călit mai puternic, din punct de vedere marxist-leninist, masele de partid. Au crescut simțitor cadrele partidului — forța hotărîtoare a conducerii de partid și de stat.

Congresul al XX-lea al P.C.U.S. constată că, avînd în vedere sarcinile complexe și de răspundere care au stat în fața partidului și a țării după Congresul al XIX-lea al partidului, Comitetul Central s-a dovedit a fi la înălțimea cuvenită, a rezolvat în mod just problemele arzătoare ale construcției de partid, de stat și economice, a condus țara cu siguranță și fermitate pe calea leninistă.

Congresul constată cu satisfacție că în întreaga sa activitate Comitetul Central a stat neclintit de strajă intereselor partidului și

poporului. Congresul aprobă pe deplin măsurile hotărâte adoptate de C.C. al P.C.U.S. pentru curmarea activității complotiste criminale a lui Beria, dușman primejdios al partidului și poporului, și a bandei lui. Prin aceasta s-a dat o lovitură serioasă planurilor serviciilor de spionaj imperialiste, s-a obținut o nouă întărire a combativității partidului.

Congresul aprobă întru totul activitatea amplă desfășurată de Comitetul Central cu privire la restabilirea normelor leniniste ale vieții de partid, dezvoltarea democrației interne de partid, aplicarea principiilor conducerii colective pe baza promovării politicii marxist-leniniste cu privire la perfecționarea stilului și metodele muncii de partid. Lupta pentru respectarea bazelor democratice ale vieții de partid, împotriva metodelor administrative și birocratico-cancelariste de conducere, pentru desfășurarea criticii și autocriticii, a asigurat întărirea activității masei de partid, creșterea răspunderii comunistilor pentru cauza partidului, un nou avânt politic și în muncă al oamenilor muncii.

Pentru ridicarea activității comunistilor și a tuturor oamenilor muncii a avut o mare însemnătate ampla lămurire a înțelegerii marxist-leniniste a rolului personalității în istorie. Congresul consideră că Comitetul Central a luat întru totul just atitudine împotriva cultului personalității, a cărui răspindire a diminuat rolul partidului și al masei populare, a redus rolul conducerii colective în partid și a dus nu rareori la lipsuri serioase în muncă, și trasează Comitetului Central sarcina de a nu slăbi lupta împotriva rămășițelor cultului personalității, de a porni în întreaga sa activitate de la faptul că adevărații creatori ai vieții noi sînt masele populare conduse de partidul comunist.

Ca urmare a restabilirii normelor leniniste ale vieții de partid, a dezvoltării democrației interne de partid, a respectării principiului conducerii colective și a luptei împotriva cultului personalității, Comitetul Central a asigurat îmbunătățirea conducerii dezvoltării industriei și agriculturii, a scos la iveală cazurile de încălcare a legalității socialiste și a adoptat măsurile necesare în vederea îndreptării lor, a chemat la luptă împotriva atitudinii de mulțumire de sine și nepăsării și a mobilizat întregul partid, pe toți activiștii noștri, membri de partid și fără de partid, la accelerarea ritmului de dezvoltare a societății sovietice, la continua ridicare a bunei stări materiale a poporului sovietic.

Pentru a asigura și pe viitor mersul înainte cu succes trebuie și de acum înainte să menținem rîndurile partidului într-o stare de înaltă combativitate, trebuie să îmbunătățim și să perfecționăm neîncetat întreaga noastră activitate de partid. Congresul însărcinează Comitetul Central să ia măsuri în vederea îmbunătățirii continue a întregii munci organizatorice de partid și în primul rînd a întregii munci organizatorice în domeniul construcției economice. Organizațiile de partid trebuie să facă o cotitură hotărîtă spre problemele conducerii concrete a construcției economice, să intensifice studiul tehnicii și economiei întreprinderilor industriale, a colhozurilor, S.M.T.-urilor și sovhozurilor, pentru a conduce munca lor pe baza cunoașterii profunde a problemelor.

Nivelul muncii organizatorice depinde într-o măsură hotărîtoare de organizarea controlului executării, de selecționarea și educarea cadrelor și de repartizarea comunistilor în diferitele sectoare ale construcției economice și culturale. Congresul consideră necesar să se acorde o mai mare atenție promovării cadrelor tînere, promovării femeilor, creșterii numărului comunistilor ocupați în producție.

Congresul consideră ca nejust faptul că unele organizații de partid și-au slăbit atenția față de problema reglementării creșterii partidului. Pornind de la faptul că principalul este nu creșterea cantitativă, ci creșterea calitativă a rîndurilor partidului, Congresul obligă organizațiile de partid să-și mărească grija față de selecționarea individuală pentru partid a oamenilor înaintați, în primul rînd din rîndurile muncitorilor și colhoznicilor.

Congresul însărcinează Comitetul Central să continue munca de perfecționare a structurii organizatorice și a formelor de activitate ale organelor de partid și sovietice potrivit situației în schimbare.

O deosebită atenție trebuie să se acorde întăririi continue a verigii raionale. Congresul subliniază muncă mare înfăptuită de partid în acest domeniu, consideră justă reorganizarea efectuată în structura comitetelor raionale satești de partid, constituirea grupurilor de instructori pe zone S.M.T., în frunte cu secretari ai comitetelor raionale.

Cu toate acestea, nivelul muncii multor organizații raionale nu corespunde încă cerințelor impuse de partid. Aceasta se explică prin faptul că într-o serie de raioane, activiști slabi care nu posedă calitățile practice și politice necesare au fost numiți secretari și instructori ai comitetelor raionale de partid pe zone S.M.T.-uri.

Acum, cînd în fața țării s-au pus sarcini uriașe în ceea ce privește ridicarea agriculturii, a căpătat o deosebită însemnătate întărirea organizațiilor raionale cu cadre experimentate și capabile. Actualmente activiștii raionali lucrează nemijlocit în organizațiile de bază ale

partidului de la sate, din S.M.T.-uri, colhozuri, sovhozuri, organizează pe oamenii muncii din agricultură în vederea îndeplinirii directivelor partidului și guvernului. Aceasta înseamnă că de nivelul muncii organizațiilor raionale depinde acum în măsură hotărîtoare succesul operei întregului popor — realizarea unui avînt rapid al agriculturii. De aceea este necesar să se asigure ca în munca de conducere, în comitetele raionale ale partidului, mai ales ca secretari și instructori pe zone de S.M.T.-uri, precum și în comitetele executive ale sovietelor raionale să fie organizatori energici ai maselor, cu spirit de inițiativă, oameni care să cunoască bine producția.

În acest scop este necesar să se continue stăruitor munca pentru întărirea verigii raionale atît pe seama promovării celor mai buni activiști locali, crescuți în colhozuri și sovhozuri, cît și pe calea atragerii la muncă în raioane a oamenilor de la orașe și din centre industriale, să se creeze o cointeresare materială directă a conducătorilor organelor raionale ale partidului și ai organelor sovietice în ceea ce privește rezultatele activității economice a S.M.T.-urilor, colhozurilor și sovhozurilor.

În același timp, este necesar să se desfășoare munca de întărire continuă a organizațiilor de partid orășenești, să se ridice pe toate căile răspunderea comitetelor orășenești și comitetelor raionale orășenești ale partidului pentru activitatea întreprinderilor industriale, în special în ceea ce privește introducerea în producție a celor mai noi realizări ale științei, tehnicii și experienței înaintate, precum și pentru munca tuturor întreprinderilor și organizațiilor chemate să satisfacă nevoile de zi cu zi ale populației.

O condiție de cea mai mare importanță pentru îndeplinirea cu succes a sarcinilor ce stau în fața partidului o constituie întărirea continuă a legăturilor partidului în ansamblu și ale fiecărei organizații de partid în parte cu masele cele mai largi ale oamenilor muncii.

Congresul atrage atenția organelor de partid asupra necesității de a se însufleți activitatea sovietelor de deputați ai oamenilor muncii și a organizațiilor sindicale, astfel încît să se ridice hotărît rolul lor în construcția economică și culturală, în satisfacerea nevoilor și cerințelor de zi cu zi ale populației, în opera de educare comunistă a oamenilor muncii.

Un loc de seamă în viața obștească a țării îl ocupă Comsomolul leninist care ia parte activă la construcția economică și culturală, ajută partidul la educarea tineretului în spirit comunist. Există însă lipsuri serioase în activitatea organizațiilor de comsomol, în special în munca lor ideologică-educativă. Uneori organizațiile de comsomol nu se pricep să îndrume tineretul spre munca practică, înlocuiesc munca organizatorică vie prin rezoluții, prin prezentarea de paradă a lucrurilor, prin zgomot.

Pentru înlăturarea acestor lipsuri este necesar să fie îmbunătățită conducerea Comsomolului de către partid. Organizațiile de partid trebuie să manifeste mai multă grijă pentru crearea condițiilor necesare în vederea desfășurării muncii educative și culturale de masă în rîndurile tineretului, să asigure o participare și mai activă a comsomoliștilor și întregului tineret sovietic la construcția de stat, economică și culturală, la întreaga viață social-politică a țării.

În domeniul muncii ideologice, Congresul consideră drept una din principalele sarcini înlăturarea rupturii dintre propaganda și practica construcției comuniste. Este necesar ca propaganda și agitația noastră să fie legate mai strîns de sarcinile creării bazei materiale de producție a comunismului, a unui belșug de bunuri materiale și culturale, de creșterea conștiinței comuniste a cetățenilor, punîndu-se capăt dogmatismului și bucherismului, străine spiritului creator al marxism-leninismului. Sarcina propagandei constă nu numai în a explica teoria marxism-leninismului, ci și în a contribui la traducerea ei practică în viață.

Congresul subliniază că Comitetul Central a luat din timp atitudine împotriva încercărilor de deviere de la linia generală a partidului în ce privește dezvoltarea cu precădere a industriei grele, precum și împotriva confuziei în problema construirii socialismului în țara noastră și în alte cîteva probleme ale teoriei.

Congresul însărcinează Comitetul Central să păzească și pe viitor, ca lumina ochilor, puritatea teoriei marxist-leniniste, dezvoltînd-o în mod creator în procesul luptei practice pentru comunism, pe baza generalizării experienței istorice noi și a faptelor realității vii. Totodată trebuie să se ducă o luptă neslăbită împotriva manifestărilor ideologice burgheze.

Congresul subliniază că educarea comunistă a oamenilor muncii și, în primul rînd, a tinerii generații, este o sarcină de cea mai mare importanță, și obligă organizațiile de partid să folosească mai complet și mai activ în aceste scopuri toate mijloacele educației ideologice — propaganda, agitația, presa, radioul, organizațiile și instituțiile cultural-educative, știința, literatura și arta.

Congresul își exprimă convingerea că Partidul Comunist al Uniunii Sovietice, înarmat cu marea învățătură a marxism-leninismului, va uni și mai strîns sub steagul său întregul popor sovietic și îl va duce spre noi victorii de importanță istorică mondială ale comunismului.

ELABORAREA PROIECTELOR TIP—SARCINĂ PRINCIPALĂ ÎN DOMENIUL ARHITECTURII

Secolul nostru a adus multe elemente noi în domeniul arhitecturii, începând cu materiale și sisteme noi de construcție pînă la lărgirea considerabilă a sferei de activitate a arhitectului. Spre deosebire de secolele trecute, în care arhitectul intervenea rareori în proiectarea clădirilor industriale sau în care se construiau mii și zeci de mii de case de locuit care de obicei nu se executau pe baza vreunui proiect, în zilele noastre, sfera de activitate a arhitectului are tendința de a cuprinde întregul domeniu al construcțiilor civile și industriale. Pentru a putea face față necesităților de construcție în masă și cerințelor de industrializare în sectorul construcțiilor, elaborarea proiectelor tip a devenit o metodă ce se impune cu necesitate.

Proiectele tip nu reprezintă un scop în sine, ci unul din cele mai importante și mai eficiente mijloace pentru realizarea scopului principal care este executarea rapidă, prin mijloace tehnice avansate, a unor clădiri economice și de calitate superioară.

După proiecte tip se execută construcții în serie mare; ele trebuie deci să reprezinte rezultatul unui studiu cu mult mai adîncit și mai multilateral decît se face pentru o construcție cu caracter unicat. O greșeală într-un proiect tip se repetă de nenumărate ori în aplicarea multiplă pe teren a acestui proiect.

Elaborarea proiectelor tip nu urmărește, însă, numai întocmirea unor proiecte care apoi să fie aplicate în serie. Tipizarea este un complex de măsuri. Caracterul ei este definit prin faptul că ea trebuie să servească pe de o parte satisfacerea mereu mai deplină a necesităților crescînde ale oamenilor muncii, iar pe de alta, industrializarea și reducerea costului lucrărilor.

În consecință, trebuie să se elaboreze proiecte tip pentru programele repetabile și în primul rînd pentru acelea care permit o repetare mare. Este deci inoportun să se tipizeze teatre în aer liber, cantine pentru 1800 persoane etc. care practic nu sînt repetabile, rezolvarea lor fiind foarte strîns determinată de amplasamentul ales sau frecvența lor de folosire fiind foarte redusă.

Cu multă atenție trebuie analizată tema proiectelor tip, stabilindu-se pe baza unui studiu științific tipurile de soluții necesare, nomenclatura proiectelor ce trebuie elaborate pentru a satisface un anumit domeniu de necesități. Această analiză științifică a temelor necesită o documentare vastă, ce se referă, atît la normele și prescripțiile din diferite țări, cît și la realizările existente, ținîndu-se seamă și de felul în care clădirile executate corespund cerințelor celor ce le folosesc.

Dacă în ceea ce privește sectorul agro-zootehnic s-au elaborat pînă acum proiecte tip pentru toate obiectele necesare unui complex S.M.T. și pentru principalele obiecte necesare unui G.A.S., în ceea ce privește proiectele tip pentru locuințe, ele sînt încă insuficiente ca număr și varietate.

Obiceiurile și tradițiile de viață se deosebesc în diferite regiuni ale țării; proiectele tip pentru construcții cu diverse destinații și în special pentru locuințe nu se pot adapta în mod corespunzător în Muntenia și Ardeal, în Moldova sau Dobrogea prin simpla variantă de fațadă. Este nevoie să se treacă la elaborarea unor proiecte tip care să țină seama, și în rezolvarea planului, și în sistemul constructiv de specificul cerințelor și posibilităților locale. Aceasta este

cu atît mai necesar cînd e vorba de locuințe pentru orașe sau pentru mediul rural.

O problemă de cea mai mare importanță este stabilirea soluțiilor constructive și a materialelor de întrebuințat. Trebuie să se țină seama de faptul că elaborarea unui proiect tip durează mult, iar pînă la aplicarea lui, de obicei trece cel puțin un an. Astfel, soluțiile constructive nu trebuie stabilite pe baza nivelului momentan al tehnicii și al producției, căci în acest fel proiectele ar deveni piedici în dezvoltarea industrializării. Ele trebuie elaborate avînd în vedere perspectiva de dezvoltare a tehnicii în construcții, servind și la promovarea tehnicii avansate.

În stabilirea soluțiilor trebuie, de asemenea, să se țină seama și de caracterul programului, căci altfel se rezolvă problema pentru acele clădiri care se execută în serii masate, cu execuție în lanț, cum e cazul locuințelor, și altfel se pune problema pentru clădirile care se execută în serie dispersată, cum sînt școlile, spitalele sau altele.

Soluțiile constructive ale proiectelor tip elaborate pînă în prezent prezintă încă deseori lipsuri. Unele, datorită proiectării, prevăzîndu-se sisteme de construcție învechite, altele datorite neinformării proiectării, din cauza lipsei de coordonare a cercetărilor și încercărilor cu necesitățile proiectării, cum ar fi lipsa de date certe asupra materialelor noi. Această lipsă de coordonare între factorii cercetare — încercare — fabricație — proiectare — execuție face ca proiectanții să nu afle decît după întocmirea proiectelor că între timp s-a început fabricarea unor materiale noi sau că altele au dispărut din sortimentele curente. Unele deficiențe se datoresc și Institutului de cercetări în domeniul construcțiilor. Astfel, cu ocazia proiectării de către I.P.C. a blocului experimental din panouri mari, datele inițiale primite de la I.C.S.C. permiteau realizarea pereților exteriori de 25 cm grosime; ulterior, din cauza schimbării acestor date de către I.C.S.C., pereții exteriori au trebuit să fie îngroșați la 36 cm. O condiție prealabilă a industrializării construcțiilor este tipizarea la maximum a elementelor și detaliilor folosite în construcții, unificînd deschiderile, traveele, înălțimile, sarcinile utile etc. Prin uniformizarea parametrilor trebuie să se ajungă la reducerea la minimum a numărului de tipuri de prefabricate pentru ca să se poată trece la producția în masă a acestora. De asemenea, un obiectiv principal în elaborarea proiectelor tip este realizarea unor soluții economice, a unui cost mai redus față de proiectele unice.

Urmărindu-se cu perseverență aceste obiective, în elaborarea proiectelor tip s-au obținut unele succese remarcabile. Astfel, de exemplu, cu ajutorul îndrumării date de C.S.A.C., la complexe S.M.T. s-a redus suprafața de teren de la 13—15 ha la cca 3 ha.

În cadrul I.P.C. au fost întocmite proiectele pentru atelierul mecanic și remiza de mașini comasată S.M.T., în varianta cu plăci de armociment și azbociment ondulat. Aceste soluții aduc importante economii de oțel, ciment și tonaje transportate, față de soluția cu chesoane adoptată anterior. Economii rezultate se ridică la oțel pînă la cca 22 %, iar la beton în elemente prefabricate pînă la 30 %.

Sectorul de tipizări din I.P.C. a reușit să elaboreze în bune condiții secțiuni tip de școli cu care, prin diferite asamblări, să se poată realiza tipuri de școli corespunzătoare

toare nevoilor învățământului. Totodată, la școala de 7 ani cu sală de gimnastică s-au realizat economii importante, reducându-se suprafața construită cu cca 180 m² față de soluțiile anterioare.

S-au realizat economii importante la o serie de alte proiecte: la proiectul tehnic pentru spitalul cu 75 de paturi s-a redus costul cu cca 6 % față de sarcina de proiectare. La același proiect a fost soluționat în mod judicios planul, folosindu-se numai două tipuri de elemente prefabricate pentru planșeu.

Proiectele tip pentru creșe de 20, 40 și 80 copii, reprezentând soluții funcționale judicioase și economice și unificarea sistemelor constructive, au redus suprafața pentru un copil de la 14,40 la 11,40 m².

A crescut gradul de folosire a prefabricatelor de beton armat. Astfel, la proiectele de locuințe s-au realizat — în anul 1955 — planșee prefabricate în proporție de 87 % față de volumul total al planșeelor, iar la proiectele pentru clădiri social-culturale cca 78 %.

În sectorul agro-zootehnic s-au folosit elemente prefabricate unificate pentru obiecte având funcțiuni diferite, dar făcând parte din același complex.

Trebuie menționat că deși folosirea blocurilor mari la construcțiile din țara noastră se află încă într-o fază de început, totuși s-au obținut rezultate importante în cursul anului 1955, executându-se trei clădiri experimentale din blocuri mari la București, Petroșani și Orașul Stalin. De asemenea, la Institutul Proiect-București a fost întocmit proiectul pentru o clădire de locuit executată din panouri mari cu greutate pînă la 5 tone.

Este cazul să arătăm însă, că există în domeniul proiectelor tip și exemple de lucrări de calitate nesatisfăcătoare, care oglindesc subaprecierea proiectelor tip de către unii proiectanți. De exemplu, proiectul tip pentru clădire de călători, întocmit în cadrul I.P.C.F., reprezintă studii incomplete, o rezolvare a planului cu forme complicate și rezalături nepotrivite pentru un proiect tip, o structură constructivă care vădește lipsa de preocupare pentru reducerea numărului de tipuri de elemente prefabricate. O serie de proiecte tip pentru construcții provizorii de șantier, întocmite la I.P.C., au trebuit să fie refăcute de 2—3 ori din cauza superficialității cu care au fost elaborate.

O serie de teme de proiectare nu au fost elaborate pe o bază științifică, conținând de multe ori prevederi exagerate. Temele pentru grajduri, remize, ateliere mecanice etc. au fost întocmite de M.A.S. cu multe lipsuri. Alteori, temele au fost elaborate fără o preocupare suficientă pentru economie; așa sînt temele pentru proiectele tip de școală cu 7 clase (Ministerul Învățământului), cămin cultural cu sală de 200 locuri (Ministerul Culturii) și altele.

O lipsă importantă constă în rămînerea în urmă în ceea ce privește proiectarea tip pentru sectorul construcțiilor industriale; în această problemă, C.S.A.C. nu a avut o atitudine hotărîtă, nereușind încă să combată cu suficientă fermitate rezistența institutelor de proiectare și a departamentelor care se opun tipizării construcțiilor industriale.

Toate aceste succese și deficiențe reprezintă stadiul actual, stadiu încă de început în elaborarea și folosirea proiectelor tip în țara noastră. Perspectivele unui avînt cu mult mai mare în acest domeniu sînt deschise de cel de-al II-lea plan cincinal. Volumul important de construcții ce urmează să fie realizat în următorii ani în țara noastră și sarcinile dezvoltării continue a tehnicii fac din problema elaborării proiectelor tip una dintre sarcinile cele mai actuale și mai însemnate pentru arhitecți.

Pentru a asigura îndeplinirea la un nivel corespunzător a acestei sarcini sînt necesare unele revizuri de atitudine față de proiectarea tip.

Este necesar ca cele mai bune forțe de proiectare să fie concentrate în jurul problemelor proiectării tip, acestea fiind, nu numai cele mai importante, dar totodată și cele mai grele în proiectarea de astăzi. Experiența și cunoștințele arhitecților celor mai calificați trebuie să contribuie la rezolvarea acestor probleme.

Este necesar de asemenea, ca institutele de proiectare și în primul rînd conducerea lor, să acorde o atenție sporită activității unităților ce întocmesc proiecte tip, să asigure colective complexe pentru studiul problemelor complexe ce se ridică.

Documentația necesară celor ce elaborează proiecte tip este încă insuficientă. Rezolvarea la un nivel înalt a problemelor ce se pun în domeniul proiectării tip nu se poate face decît pe baza cunoașterii amănunțite a realizărilor din acest domeniu obținute în alte țări. Posibilitățile reduse de documentare în această privință aduc, fără îndoială, prejudicii serioase. Este necesar ca forurile de răspundere să depună eforturi pentru remedierea situației în ceea ce privește documentația de specialitate.

Pentru îmbunătățirea continuă a proiectării tip, multe învățăminte se pot trage din urmărirea de către proiectanți a felului în care se comportă și sînt exploatate construcțiile executate după proiecte tip. Din această urmărire se vor putea trage concluzii utile pentru ameliorarea unor metode de execuție, pentru soluționarea funcțională a proiectelor și chiar pentru revizuirea unor prevederi necorespunzătoare ale temelor de proiectare.

Pentru ca proiectarea tip să-și poată ajunge scopul este necesară o revizuire a atitudinii unor beneficiari titulari de investiții, care subapreciază încă utilitatea și importanța proiectelor tip. Este nejust, de pildă, felul în care Sfatul Popular al Capitalei — deși a rezolvat unele necesități imediate — a realizat cartierul de locuințe din șos. Mihai Bravu, fără a utiliza proiecte tip și folosind soluții constructive înapoiate și neeconomice. Pentru a răspunde sarcinilor mari pe care le avem, trebuie elaborate proiecte tip, dar ele trebuie să fie și aplicate pe teren.

Experiența de pînă acum arată că se simte nevoia unei îmbunătățiri apreciabile în ceea ce privește planificarea, coordonarea, urmărirea realizării și îndrumarea proiectării tip de către organele de stat.

Faptul că C.S.P. definitivează planul de proiectare în fiecare an cu mare întîrziere, produce multe prejudicii, atît în ceea ce privește ritmicitatea producției institutelor de proiectare, cît și calității însăși a proiectelor.

C.S.A.C. a dat dovadă uneori și el de mari slăbiciuni. Aprecierea neunitară a diferitelor proiecte de către direcțiile de specialitate, avizările cînd lipsite de fermitate, cînd prea rigide, nu sînt la înălțimea ajutorului pe care îndrumarea C.S.A.C. trebuie să-l dea proiectanților.

După cum a reieșit din documentele și lucrările celui de-al II-lea Congres al P.M.R., întocmirea și folosirea proiectelor tip capătă o greutate din ce în ce mai mare în dezvoltarea sectorului de construcții din țara noastră. Pentru a răspunde sarcinilor ce ne stau în față în acest domeniu, măsurile organizatorice și administrative sînt de mare însemnătate, dar nu pot fi suficiente. De cea mai mare importanță este revizuirea atitudinii nejuste pe care mulți arhitecți o au încă față de problema proiectelor tip. Sînt încă puternice trăsăturile individualiste ale unora care consideră că a folosi proiecte tip înseamnă o știrbire a drepțului lor de a crea « liber », o îngîdire în dezvoltarea și manifestarea fantaziei lor creatoare. Este timpul ca aceștia să înțeleagă că folosirea proiectelor tip asigură proiectelor lor respectarea cerințelor majore de confort, economie și tehnică. Trebuie combătută de asemenea tendința unor arhitecți ce lucrează în unitățile de tipizare de a se orienta aproape exclusiv către problemele de tehnică și economie, neglijînd problemele de compoziție și faptul că cerințele oamenilor ce vor folosi construcțiile proiectate sînt și de ordin ideologic și estetic, că elaborarea proiectelor tip nu este numai o problemă tehnico-economică, ci o problemă de arhitectură.

Proiectarea tip deschide un teren vast de creație, cu multiple și complexe probleme, pe care arhitecții sînt chemați să le rezolve. Așa cum a subliniat și Plenara a IV-a a Uniunii Arhitecților, elaborarea și folosirea justă a proiectelor tip este una dintre principalele metode prin care arhitecții pot să contribuie la ridicarea arhitecturii din țara noastră la un nivel mai înalt.

împiedică darea în exploatare a clădirilor pe măsura terminării lor, poate duce la anularea tuturor avantajelor industrializării avansate pe care o permite sistemul construcțiilor din panouri mari.

TECTONICA PEREȚILOR EXTERIORI

Structura pereților la construcțiile din panouri mari se deosebește fundamental de cea obișnuită la clădirile de zidărie din cărămidă și chiar din blocuri mari. Într-adevăr, caracteristica panourilor mari constă în secțiunea lor redusă și în suprafața lor mare și plană sau puțin reliefată. Trebuie să subliniem că profilajele și modenatura exagerată, în cazul panourilor, provoacă mari greutateți la confecționarea, la transportul, precum și la montajul lor.

În fine, panourile mari împart fațada cu rosturi obligate de-a lungul conturului lor.

Se vede deci că tectonica pereților are o influență esențială asupra arhitecturii întregii clădiri. Dacă formarea pereților din blocuri mari, pe mai multe rânduri, nu se deosebește principial de aceea a zidăriei antice din blocuri de piatră, panourile subțiri și pereții executați din aceste panouri mari, ușoare, constituie o problemă arhitecturală și constructivă cu desăvîrșire nouă, caracteristică epocii noastre.

Forma și dimensiunile panourilor, prin rosturile în care împart fațada, au o influență deosebită în rezolvarea plastică a întregii construcții. Pe de altă parte, în alegerea tipului de panou intervin și o serie de alte considerente: de ordin economic, tehnologia de fabricație, lungimea rosturilor în fațadă etc.

Pe baza acestor considerente s-a ajuns în practica curentă, în U.R.S.S., R.P. Polonă, R. Cehoslovacă și Franța, la o serie de principii de împărțire a panourilor de fațadă, pe care le vom rezuma mai jos:

— O primă rezolvare este aceea cu « panouri întregoluri » pe înălțimea a unu sau două caturi și « panouri cu gol de fereastră ».

— A doua rezolvare înlocuiește panoul cu gol de fereastră printr-un panou de intercalație (panou-parapet și buiandrug).

— A treia rezolvare constă din crearea unor panouri de dimensiunea unei camere. În acest caz, rosturile, în forma lor acuzată, generează o fațadă cu o structură reticulară.

Fiecare din aceste sisteme de structurare a fațadelor își are avantajele și dezavantajele sale, care se fac simțite, fie la confecționarea panourilor în atelierele de prefabricare, fie la montajul lor pe șantier.

Astfel, de exemplu, panourile cu gol de fereastră care au forma unor rame de beton armat pot fi folosite fără să mai necesite tocuri la ferestre. În ele se pot monta ulterior cercevelele ferestrelor gata finisate. Aceste panouri necesită în schimb o cantitate sporită de oțel-beton în rame și duc la o exploatare nerațională a sistemelor de aburire la confecționare.

Folosirea panourilor pline, a panourilor de întregol și a panourilor de intercalație dă procesului de montaj un caracter mai omogen și reduce cantitatea de oțel-beton

necesară. Prin faptul însă că elementele au greutateți neuniforme, macaralele nu sînt folosite rațional. Montajul cere o precizie care dă loc la greutateți prin faptul că spațiile pentru panourile de intercalație trebuie păstrate cu rigurozitate.

În ambele rezolvări, rosturile apar în interior pe pereții camerelor, ceea ce dă greutateți de etanșare și poate da loc la punți reci de condensare.

În fine, în cazul în care panourile între goluri se fac pe înălțimea a două etaje, forma lor duce la un consum mărit de oțel-beton.

Cea de-a treia rezolvare, care constă în folosirea unor panouri de dimensiunea unei camere, reprezintă încontestabil o formă finală și are o serie de avantaje: realizează gradul de finisare cel mai avansat pentru panourile confecționate în atelier, reduce numărul elementelor de montat și conduce totodată la o rațională utilizare a macaralelor. Acest sistem cere însă cea mai îngrijită tehnologie de prefabricare a panourilor, pentru a se obține o bună realizare a finisajului de fațadă și a aspectului ordonat al rosturilor exterioare.

Aici trebuie precizat că, din punct de vedere al lungimii rosturilor verticale pe fațadă — rosturi care sînt cel mai greu de finisat, cele orizontale izolindu-se prin presiunea dată de greutatea panourilor — sistemul cu panouri de întregol și de intercalație dă cel mai mic procent. Cea mai mare lungime de rosturi verticale se obține la împărțirea în panouri de dimensiunea unei încăperi, sistem la care poziția rosturilor face ca finisarea lor să fie și cea mai grea, ea fiind dificil de realizat prin schele scoase pe ferestre ca la celelalte rezolvări de panouri.

Din acest punct de vedere deci, schemele cu panou de întregol și intercalație apar ca cele mai raționale.

Panourile de dimensiunea unei încăperi sînt totuși recomandabile, deși, din punct de vedere al lungimii totale a rosturilor verticale, sînt mai puțin raționale. Într-adevăr, faptul că ele conduc la un grad mai înalt de prefabricare și mai ales că simplifică operațiile de montaj sînt hotărîtoare în alegerea schemei de împărțire a pereților exteriori.

★

O problemă de importanță deosebită pentru plastica fațadelor o reprezintă modul de tratare a finisajului exterior al panourilor.

În realizările de pînă acum din alte țări s-au aplicat următoarele soluții pentru finisajul panourilor de fațadă:

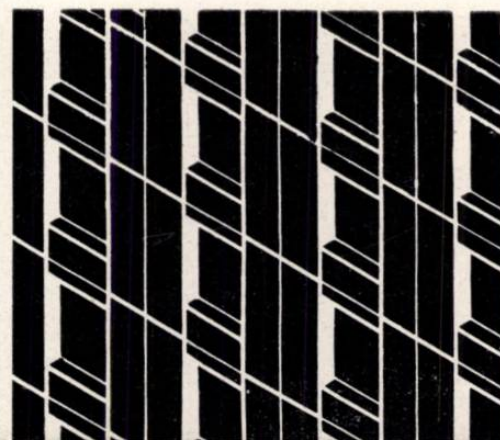
a) Tencuială obișnuită sau cu praf de piatră, executată pe panou, la atelier, după turnarea betonului. În acest caz, panoul se toarnă în cofraj cu apareiajul fațadei în sus.

b) Placaj ceramic așezat pe fundul cofrajului, cu fața văzută în jos, peste care se toarnă betonul panoului.

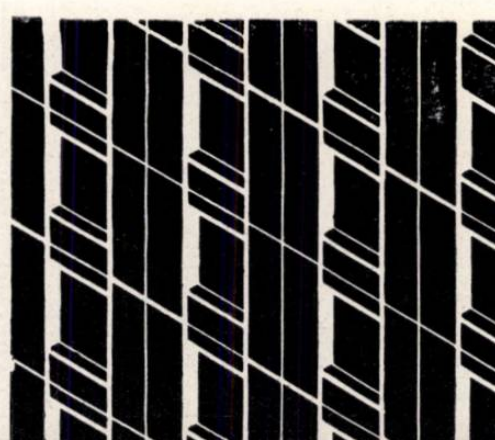
c) Un strat subțire de beton special cu agregate din piatră sau marmură albă sau colorată, eventual cu ciment alb și cu adaos de coloranți în masa betonului. Acest strat se toarnă pe fundul cofrajului și formează apareiajul fațadei. După decofrare, panoul se prelucrează prin frecare, periere, buciardare sau sablaj.

Analizînd aceste diferite moduri de tratare a fațadelor se pot aduce următoarele precizări.

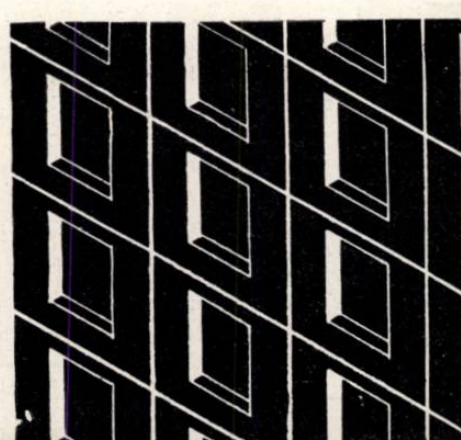
Panouri de întregol și panouri de intercalație

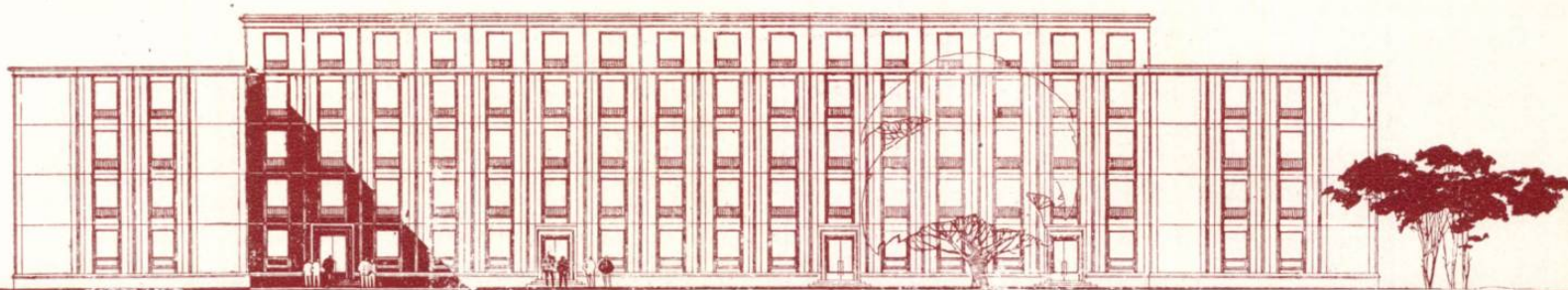

Panouri de întregol pe 2 etaje și panouri de intercalație

Panouri de dimensiunea unei încăperi

Clădire de locuit, cu schelet și panouri mari prefabricate, asamblată din 6 tronsoane tip. — Fațada principală.

— Primul sistem, cu o tencuială obișnuită de fațadă executată după turnarea betonului, reprezintă cel mult o primă etapă și nu poate constitui o soluție de viitor. Într-adevăr, deși executarea tencuiei și a eventualelor profile se poate face în condiții oarecum de serie prin șabloane și dreptare fixe, totuși metoda rămâne laborioasă și introduce un ciclu suplimentar în fabricație, rămânând deci la un grad de industrializare mai mic.

În prima perioadă de introducere a construcțiilor din panouri mari, acest sistem are însă avantajul că nu necesită materiale noi, neexperimentate, a căror comportare în timp nu se cunoaște, și că permite eventuale reparații ale degradărilor din transport și montaj cu mai mare ușurință decât la celelalte sisteme.

— Sistemul cu placaj ceramic nu înlătură dificultățile de industrializare și cere și materiale speciale. În plus, are dezavantajul că mărește sensibil greutatea panourilor. Din experiența executării acestui sistem rezultă că adesea apareiajul a ieșit cu neregularități din cauza deplasării plăcilor de placaj în timpul turnării betonului.

În fine, din punct de vedere al plasticii de fațadă, existența rosturilor dintre plăcile de placaj în câmpul panourilor duce la necesitatea de a realiza montajul fără a permite vreun decalaj al acestora între două panouri alăturate. Acest lucru este foarte greu de realizat.

— Sistemul cu beton special de fațadă reprezintă incontestabil rezolvarea care răspunde tuturor cerințelor de industrializare, fiind totodată și soluția cea mai avansată în stadiul actual. Totuși, această soluție necesită experimentări îndelungate, pe panouri unice, în institute de încercări, pentru a se determina comportarea în timp a apareiajului și a materialelor adoptate. În conformitate cu experiența institutelor de încercări din R.D.G., se poate afirma că este aproape imposibil să se reproducă în laboratoare — micșorând durata încercărilor — fenomenele de degradare date de intemperii naturale; numai o expunere în condiții reale de exploatare, timp de 1—2 ani, poate fi concludentă.

Pe de altă parte, pentru aplicarea acestui sistem este necesar ca în prealabil să se organizeze producția materialelor respective (agregate, coloranți etc.), să se determine tehnologia de execuție și să se stabilească modul de tratare a apareiajului și utilajele necesare.

Bine studiat, sistemul poate da efecte frumoase și permite o tratare cromatică a fațadelor, ceea ce ar putea micșora eventual, în plastica clădirilor din panouri mari, nevoia de profile în relief accentuat, lucru ce duce la o mare ușurință în confecționarea și manipularea panourilor.

Toate precizările de mai sus conduc la concluzia că sistemul cu beton special de fațadă este cel care poate fi prevăzut azi pentru perioada imediat viitoare. Totuși, până la satisfacerea tuturor condițiilor arătate, nu ar fi rațional să se amâne executarea construcțiilor din panouri mari, ci trebuie adoptat primul sistem, a cărui comportare în timp se cunoaște de la construcțiile obișnuite.

INSTALAȚII, IZOLAȚII

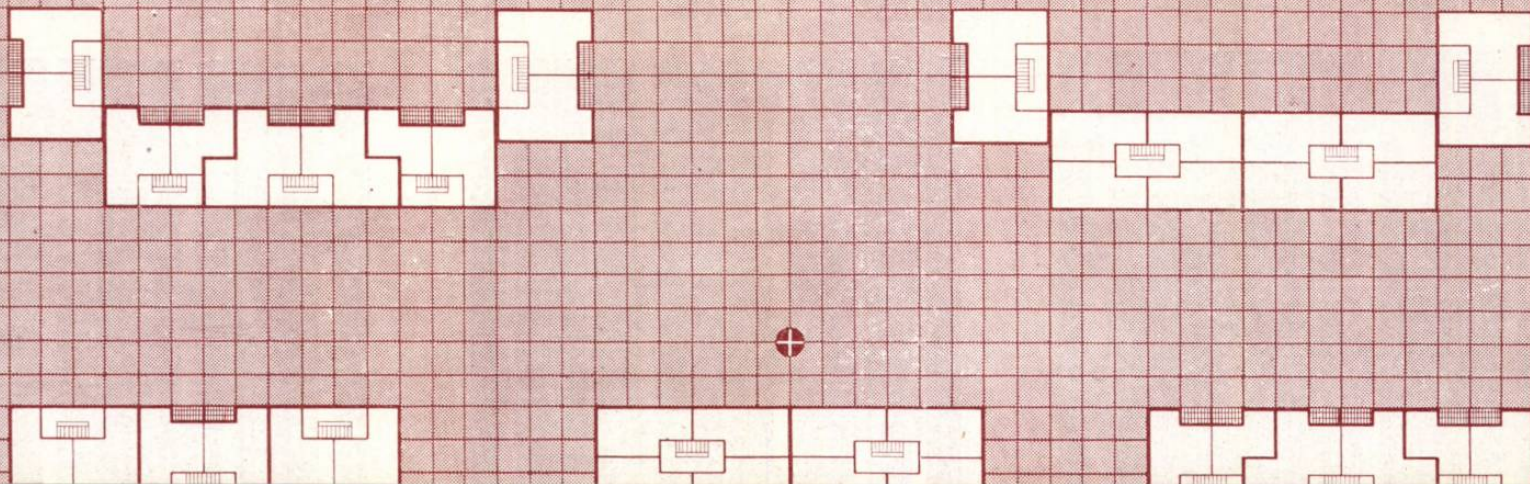
Industrializarea avansată a construcțiilor din panouri mari conduce la necesitatea ca și lucrările de instalații să fie studiate și executate în concordanță cu metodele constructive.

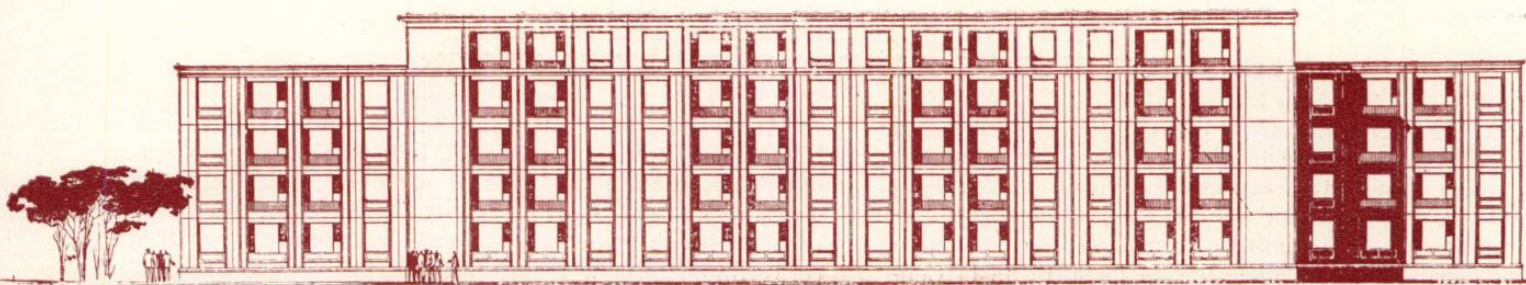
Un maxim de industrializare se realizează dacă toate conductele, dispozitivele de prindere a obiectelor sanitare etc. se înglobează în panouri chiar de la confecționarea acestora, pe șantier urmînd a se face numai racordările conductelor între diferitele panouri. În urmărirea acestui scop a fost necesar ca unele instalații să se execute după principii noi, ceea ce a condus și la necesitatea de materiale speciale.

Nu putem insista în cadrul acestui articol asupra tuturor acestor principii și materiale, ele putînd face singure obiectul unor serii de articole, așa încît ne vom limita la a enumera cîteva dintre problemele cele mai importante:

— Instalațiile sanitare trebuie grupate pe cît posibil, atît pentru nevoile unui apartament, cît și prin cuplajul apar-

Cîteva posibilități de asamblare a clădirilor cu schelet și panouri mari, efectuate cu secțiuni tip de 2 și 4 apartamente la scară

Fațada posterioară

tamentelor. Lucrul acesta trebuie să conducă la crearea unui bloc sanitar complet.

În cazul în care, în condițiile tehnico-economice actuale, nu s-ar putea realiza un bloc sanitar, gruparea instalațiilor trebuie să fie astfel făcută încât montajul conductelor și obiectelor pe șantier să nu antreneze străpungeri, spargeri etc. Bineînțeles, însă, că o astfel de metodă limitează industrializarea clădirii numai la lucrările de construcție.

— Instalațiile de încălzire se pot executa după metodele clasice, cu conducte aparente și radiatoare de fontă; acest caz intră însă în aceeași categorie, de industrializare limitată.

Tendința trebuie să fie de a se realiza instalații de încălzire înglobate în panouri, urmărindu-se sistemul de radiație prin plafon, sau de panouri radiante la pereți, la care, pe șantier, lucrările s-ar limita numai la legarea conductelor de la un panou la celălalt. În fine, lucrările de instalații de încălzire se pot simplifica și mai mult prin realizarea unui sistem de încălzire cu aer cald a încăperilor, cu ajutorul unui singur aeroterm pe fiecare apartament și deci a unei singure coloane verticale.

În legătură cu problema încălzirii apartamentelor, trebuie remarcat că la construcțiile din panouri mari, prin reducerea masei pereților — caracteristică sistemului — inerția termică a acestora este mult redusă. Cu urmare, apare necesitatea ca, pe de o parte, să se reducă la minimum deperdițiile de căldură, iar pe de alta, ca la sistemul de încălzire să se asigure o funcționare redusă, însă cât mai continuă, fără întreruperi importante.

— Instalațiile electrice trebuie realizate astfel ca după montajul panourilor să nu mai fie necesară decât legarea conductorilor la doze și eventual montajul aparatelor. Acest lucru se face prin înglobarea în betonul panourilor a tuburilor pentru conducte sau, cu mult mai bine, prin înglobarea de conductori izolați special pentru acest scop.

Concluzia celor de mai sus este că, pe de o parte, trebuie studiate metode noi în alcătuirea instalațiilor la construcțiile

din panouri mari și, pe de altă parte, că este necesar să se înceapă fabricarea unor materiale noi care să permită aplicarea metodelor respective. Până la rezolvarea acestor probleme, construcțiile din panouri mari se pot echipa cu instalațiile respective, după metodele uzitate la celelalte construcții, renunțându-se însă în acest fel, pentru o primă perioadă, la un grad avansat de industrializare a construcției respective.

În ceea ce privește izolațiile ce trebuie realizate la aceste construcții, ele sînt ca de obicei de ordin termic, fonic și hidrofug. Nu putem intra în amănuntele respective, ci ne vom limita la a arăta cîteva consecințe ale sistemului constructiv asupra caracteristicilor acestor izolații.

Am arătat că prin reducerea inerției termice este necesar să se urmărească o cit mai puternică izolare termică a pereților exteriori. În cazul adoptării încălzirii pe apartament va fi necesar ca aceste izolații să se asigure și la pereții interiori și la planșee.

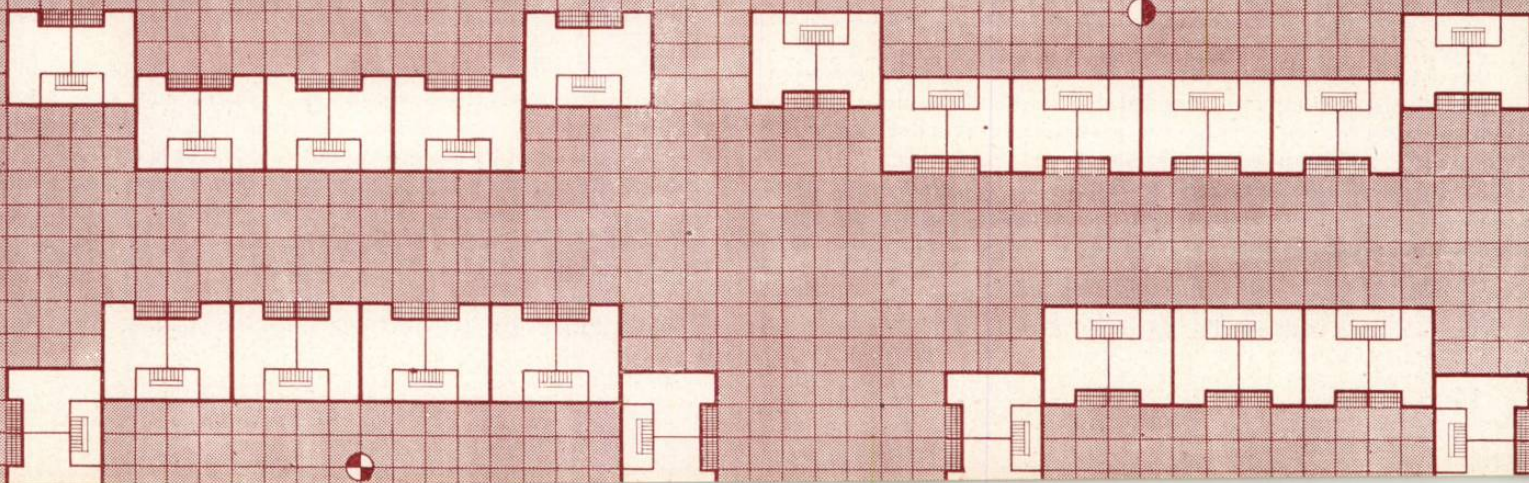
În ceea ce privește izolațiile fonice, acestea trebuie studiate în mod special, ținînd seama că reducerea masei pereților antrenează o izolare fonică prea mică, izolare care trebuie astfel realizată cu alte mijloace : pereți dubli, materiale absorbante și elastice etc.

În ceea ce privește izolațiile hidrofuge trebuie arătat că în alcătuirea și asamblarea panourilor trebuie dată o deosebită atenție pentru a se evita punți reci, care ar prezenta pericol de condensatii.

TEHNOLOGIA CONFECTIONĂRII PREFABRICATELOR, TRANSPORTUL ȘI MONTAJUL

Am considerat necesar să cităm acest capitol care în studiul construcțiilor din panouri mari are un rol precum-pănit. Considerăm însă că în cadrul restrîns al acestui articol, problemele acestea nu pot fi nici cel puțin rezumate.

Cîteva posibilități de asamblare a clădirilor cu schelet și panouri mari, efectuate cu secțiuni tip de 2 și 4 apartamente la scară

II. POSIBILITĂȚILE DE REALIZARE IMEDIATĂ A CONSTRUCȚIILOR DIN PANOURI MARI ÎN ȚARA NOASTRĂ

Procesul de industrializare a construcției de locuințe în țara noastră a început abia în ultimii ani prin introducerea prefabricatelor din beton armat la planșee. Acestea au fost alcătuite la început din elemente mici — grinzi și corpuri de umplutură — trecându-se treptat la fișii de dimensiuni mai mari. Izolat, la blocurile de locuințe de la Centrul cinematografic Buftea s-au executat elemente mari de planșeu, elemente care acoperă o încăpere întreagă și au plafonul gata finisat (vezi revista Arhitectura R. P. R. nr. 7/1955) și pereți despărțitori din panouri mari — nefinisate.

În cursul anului 1955 s-a trecut la construcția — cu caracter experimental — a clădirilor cu pereți alcătuiți din blocuri mari prefabricate, făcându-se astfel un nou pas spre industrializare.

În ceea ce privește construcțiile de locuințe executate integral din panouri mari, pînă în prezent această problemă nu este decît în stadiul de proiect în țara noastră. Este adevărat că acum trei ani s-a executat de către I.C.I.M.C. o construcție parter din panouri mari, cu caracter experimental. Ea nu a servit însă decît pentru precizarea unor probleme de temă pentru proiectele întocmite ulterior.

Analizînd condițiile de aplicare a sistemului de construcții din panouri mari prefabricate în țara noastră rezultă că trebuie să se țină seama de următoarele considerente specifice la noi :

Din exemplele realizate în alte țări nu cunoaștem nici o aplicare a acestui sistem într-o regiune seismică. Or, cum majoritatea teritoriului țării noastre se situează într-o astfel de regiune, rezultă că la noi trebuie adoptate numai schemele de rezolvare a construcției din panouri mari care să prezinte suficientă siguranță în ceea ce privește stabilitatea, atît a ansamblului construcției, cît și a îmbinărilor dintre panouri.

Considerăm că dacă problema construcțiilor din panouri mari în regiuni seismice nu a fost abordată și rezolvată într-alte țări, aceasta se datorește faptului că acolo regiunile seismice sînt limitate ca întindere și importanță din punct de vedere al construcțiilor. Este clar că în țara noastră condițiile sînt cu totul diferite.

După cum am arătat, domeniul de aplicare a schemei constructive a clădirilor din panouri portante — fără schelet — se limitează, în regiunile neseismice și cu terenuri sănătoase, la construcții pînă la 7 caturi.

Ținînd seama de eforturile rezultate în elementele unei construcții din acțiunea forțelor dinamice provocate de cutremur, considerăm că în țara noastră, în regiunile seismice, schema constructivă din panouri mari portante — fără schelet — nu se poate aplica decît la clădirile cu maximum 4 caturi. Într-adevăr, în mod obișnuit (fără o îngroșare excesivă a pereților sau alte măsuri speciale), aceasta reprezintă și limita pînă la care se poate merge la sistemele clasice de construcție, cu ziduri portante, fără elemente verticale din beton armat.

Rezultă deci că în regiunile seismice din țara noastră, din schemele constructive arătate mai sus se pot utiliza:

— *Schema III.* Clădiri cu panouri de pereți transversali, portante, cu aplicarea la construcții cu maximum patru caturi.

— *Schema II.* Clădiri cu schelet complet și panouri de pereți ușori — exteriori și interiori — suspendate pe schelet. Această schemă se poate aplica și în regiunile seismice pînă la orice înălțime, bineînțeles cu condiția de a se lua toate măsurile speciale pentru preluarea eforturilor dinamice date de acțiunea cutremurelor.

Se vede deci că dacă în regiunile neseismice nu s-au putut trage concluzii definitive asupra avantajelor nete ale unei scheme față de cealaltă, în cazul majorității teritoriului țării noastre, domeniile de aplicare a acestor scheme pot fi delimitate de la început, în funcție de capacitatea de a prelua solicitările datorite cutremurelor.

Aci trebuie adăugat că, pe lângă avantajele incontestabile din punct de vedere al industrializării pe care le aduc construcțiile din panouri mari, în regiunile seismice ele sînt cu atît mai raționale. Într-adevăr, una dintre caracteristicile principale ale acestor construcții este reducerea importantă a masei totale a clădirii, reducere care poate să treacă de 50 % din masa unei clădiri similare de zidărie din cărămidă sau blocuri. Or, se știe că acțiunea forțelor dinamice provocate de cutremure este direct proporțională cu masa construcției, ceea ce înseamnă că, în calculul construcțiilor cu panouri mari, aceste forțe scad cu peste 50 %.

Tot ca o consecință a necesității de a asigura stabilitatea construcțiilor din panouri mari în regiunile seismice, se poate face și o delimitare a utilizării diferitelor sisteme de îmbinare între panouri, respectiv între schelet și panouri.

Aceste îmbinări se fac după două sisteme principale : îmbinări uscate, realizate prin legarea panourilor cu sudură în cîteva puncte, în care se ancorează mici profile metalice în betonul elementului prefabricat, sau îmbinări umede, în care se realizează monolitizarea panourilor prin beton turnat.

Din cauza acțiunii forțelor seismice, îmbinările sudate ajung la o construcție cu 5—7 caturi să preia eforturi de ordinul a 15 tone, ceea ce necesită, pe de o parte, o mare cantitate de sudură și de oțel laminat și, pe de altă parte, ancorajul pieselor de îmbinare, care să reziste la aceste solicitări, este greu de realizat într-o ramă subțire sau în beton poros de marcă inferioară. În fine, sistemul de îmbinări sudate în puncte izolate ale pieselor îmbinate conduce la o repartitie de eforturi în panouri, care este greu de stăpînit prin calcul și care necesită în orice caz armări suplimentare. Se știe însă că orice sistem a cărui compor-tare la solicitări seismice nu se poate stăpîni complet prin calcul, nu poate fi adoptat, experimentări la aceste solicitări fiind dificil sau aproape imposibil de făcut și, în orice caz, neconcludente.

Bazați pe cele arătate, considerăm că în condițiile regiunilor seismice din țara noastră și în special la clădirile cu mai mult de 4 caturi, îmbinările sudate nu sînt indicate și că singurul sistem de îmbinare este cel prin beto-nare, care să asigure o monolitizare continuă a legăturii între panouri, eventual conlucrînd cu panourile pentru a forma un schelet.

În ceea ce privește materialele specifice necesare realizării clădirilor din panouri mari, pe care se poate baza industria construcțiilor din țara noastră în următorii cîteva ani, considerăm că sînt :

În primul rînd, betonul celular (spumos) turnat direct sau în plăci confecționate simplu sau autoclavizate. Plăcile autoclavizate conduc la un consum mai redus de ciment, însă și ele — după experiența de pînă acum — rămîn cu mărci inferioare și au contracții și deformații din curgere lentă importante. Ca urmare, aceste betoane pot fi folosite eficient ca materiale de umplutură în panouri, dar nu se poate conta că pot prelua eforturi în bune condiții. Greutatea lor volumetrică variază între 600 și 800 kg/m³, ceea ce le asigură calități — dacă nu dintre cele mai bune — cel puțin satisfăcătoare din punct de vedere al izolației termice.

Betoanele de zgură expandată, de cheramzit (granule de argilă arsă), silicați spongioși etc., pentru care este posibil să se organizeze producția în viitorul imediat apropiat, pot asigura mărcile necesare pentru eventuale panouri mari, dar greutatea lor specifică, cuprinsă între 1400 și 1800 kg/m³, le face inutilizabile rațional la schema constructivă cu schelet portant. Pe de altă parte, ele își vor găsi o foarte largă utilizare la construcțiile din blocuri mari.

În vederea trecerii la o dezvoltare pe scară largă a construcțiilor din panouri mari, ținînd seama, după cum

Clădire de locuit cu schelet și panouri mari prefabricate, avînd parter și 3—4 etaje. — Asamblare din 6 tronsoane tip de bază
Institutul Proiect-București

Autori, arh. T. Ricci, ing. A. Lupescu, arh. B. Avram, ing. I. Berleanu

s-a arătat, că schema recomandabilă în condițiile regiunilor seismice este cea cu schelet, posedăm în prezent posibilitatea utilizării betoanelor celulare. Considerăm însă că vor trebui luate măsuri, pe de o parte, pentru asigurarea în viitor a producției autoclavelor și pentru a se putea trece și la producția de betoane microcelulare, care să realizeze greutate volumetrică sub 500 kg/m^3 , cu mărci satisfăcătoare.

Din punct de vedere al consumului de materiale, am văzut că sistemul de construcție din panouri mari conduce, pe de o parte, la nevoia unor materiale puțin utilizate în celelalte sisteme (betoane ușoare, agregate și coloranți de fațadă etc.), reducînd sau suprimînd consumul unor materiale (cărămidă, cherestea, var etc.), iar, pe de altă parte, la o majorare a consumului de oțel-beton.

Cum economia acestui material este una dintre cele mai importante în condițiile tehnico-economice din țara noastră ne vom opri asupra consecințelor acestui consum sporit :

Indicii de consum de oțel-beton posibil de realizat — considerînd oțel OL38 și ținînd seama de faptul că în regiunile seismice acest consum se majorează în raport cu construcțiile similare dintr-alte țări — sînt de ordinul : $22\text{—}25 \text{ kg/m}^2$ pentru schema cu panouri portante și 30 kg/m^2 pentru cea cu schelet. Indicii de consum pentru construcțiile de cărămidă sînt de ordinul : 14 kg/m^2 pentru zidăria portantă (de cărămidă sau blocuri mari) și $23\text{—}25 \text{ kg/m}^2$ pentru construcțiile pe schelet.

Din analiza acestor indici rezultă că, ținînd seama de domeniul de aplicare a celor două scheme constructive arătat mai înainte pentru condițiile regiunilor seismice, în cazul clădirilor cu maximum 4 caturi, sporul de consum de material fieros este de $8\text{—}10 \text{ kg/m}^2$, iar în cazul celor cu mai mult de 4 caturi numai de $5\text{—}7 \text{ kg/m}^2$.

Pe de altă parte, pentru clădirile pînă la 4 caturi există posibilitatea unei industrializări avansate prin aplicarea blocurilor mari (chiar dacă aceasta nu realizează același grad de industrializare ca panourile mari), pe cînd la construcțiile cu peste 4 caturi, singurul sistem de industrializare în condițiile noastre este cel al panourilor mari la care, după cum se vede, sporul de consum de material fieros este mai mic și poate fi compensat cu prisosință de toate celelalte avantaje.

Considerăm deci, că cel puțin în următorii cîțiva ani, linia pe care trebuie s-o urmeze industrializarea construcțiilor noastre este :

— Pentru clădirile cu maximum 4 caturi trebuie dezvoltată producția de construcții din blocuri mari, a căror experimentare s-a făcut.

— Pentru clădirile cu mai mult de 4 caturi trebuie dezvoltată la maximum producția de construcții din panouri mari, în schema constructivă cu schelet, singura care asigură la aceste clădiri o industrializare avansată. Bineînțeles că, deîndată ce se vor putea produce în masă materiale ușoare (cu greutate volumetrică sub 500 kg/m^3), avantajele schemei cu schelet portant s-ar putea să extindă domeniul ei de aplicare și la clădiri cu mai puține niveluri.

În ceea ce privește utilajul necesar realizării construcțiilor din panouri mari în țara noastră, observăm următoarele: utilajele pentru confecționarea panourilor nu constituie o problemă, ele putînd fi executate cu ușurință, în funcție de sistemul adoptat în proiectul respectiv. Trebuie însă să arătăm aici că, în ceea ce privește cofrajele, considerăm că, pentru a se asigura o execuție corectă a panourilor, trebuie să se treacă la producția de serie, care să permită utilizarea exclusivă a cofrajelor metalice.

— Pentru montajul panourilor, industria construcțiilor din țara noastră este destul de bine înzestrată cu macarale turn de 30 tm (tip BKSM — fabricație 23 August). Cu macarale turn care să ridice sarcini mai mari sîntem foarte slab înzestrați și, pe de altă parte, chiar dacă le-am avea, ele au greutatea proprii foarte mari (cca 170 tone față de cca 65 tone — inclusiv balastul) ceea ce face ca instalarea lor, inclusiv transportul și amortizarea, să ceară un efort exagerat în cost, consum de materiale și ore de muncă. În fine, la aceasta trebuie adăugat că industria noastră de utilaje nu produce încă astfel de macarale, așa încît ele ar trebui achiziționate din import.

În ceea ce privește confecționarea de portale ad-hoc, cu capacitate de ridicare mai mare de 3 tone , credem că aceasta nu poate lua caracterul unei soluții pentru construcțiile în masă, pe lîngă faptul că ar conduce la greutatea foarte mari în rezolvarea cvartalelor.

Considerăm deci că cele arătate conduc, cel puțin pentru viitorul apropiat, la concluzia că greutatea panourilor este bine să se înscrie în capacitatea de ridicare a macaralelor turn tip BKSM.

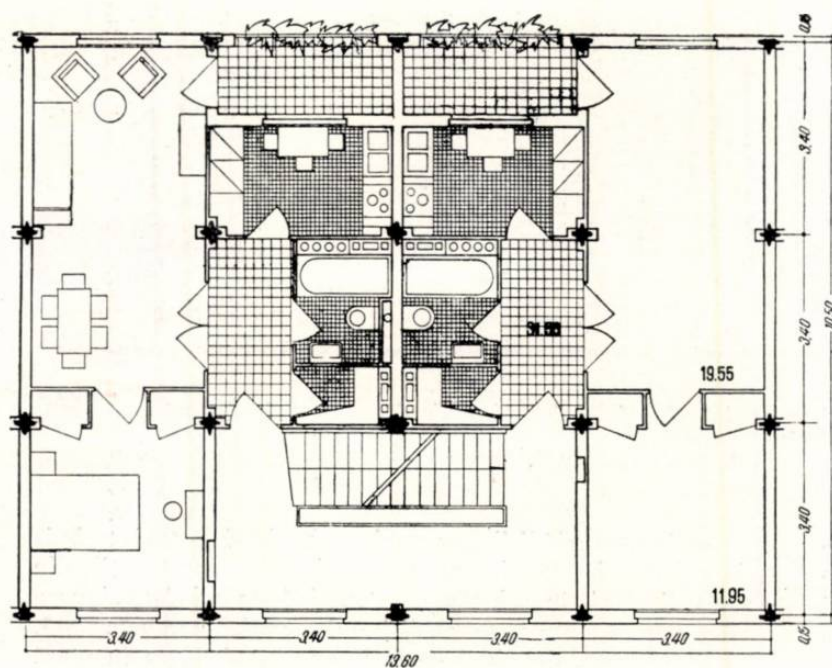
În fine, trebuie adăugat că întreprinderile noastre sînt slab dotate cu remorci platformă de dimensiuni mari, așa încît o soluție în care dimensiunile panourilor nu întrec posibilitățile de transport cu autocamioanele normale este cea mai indicată.

III. STADIUL PROBLEMEI CONSTRUCȚIILOR DE LOCUINȚE DIN PANOURI MARI ÎN ȚARA NOASTRĂ

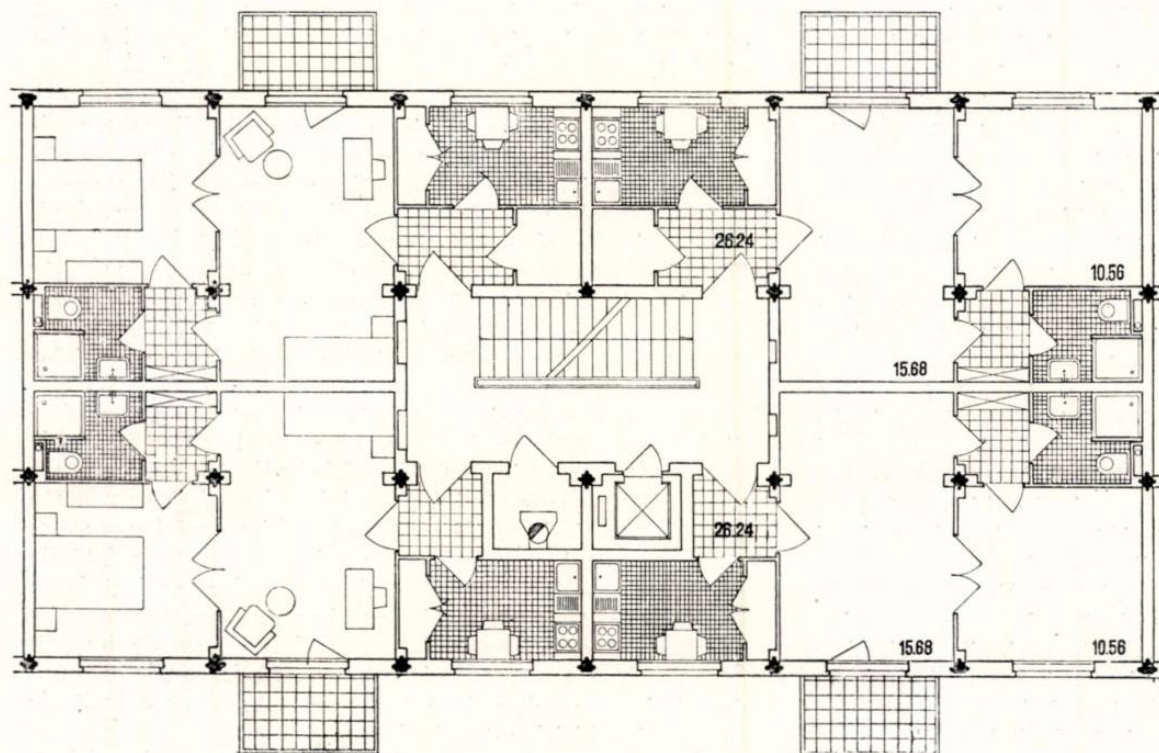
După cum am arătat, această problemă este încă în stadiul de proiect în țara noastră.

În cursul anului 1954, institutul Proiect-București a întocmit proiectul unei clădiri de locuințe cu parter-etaj, avînd patru apartamente, care a rămas în faza de

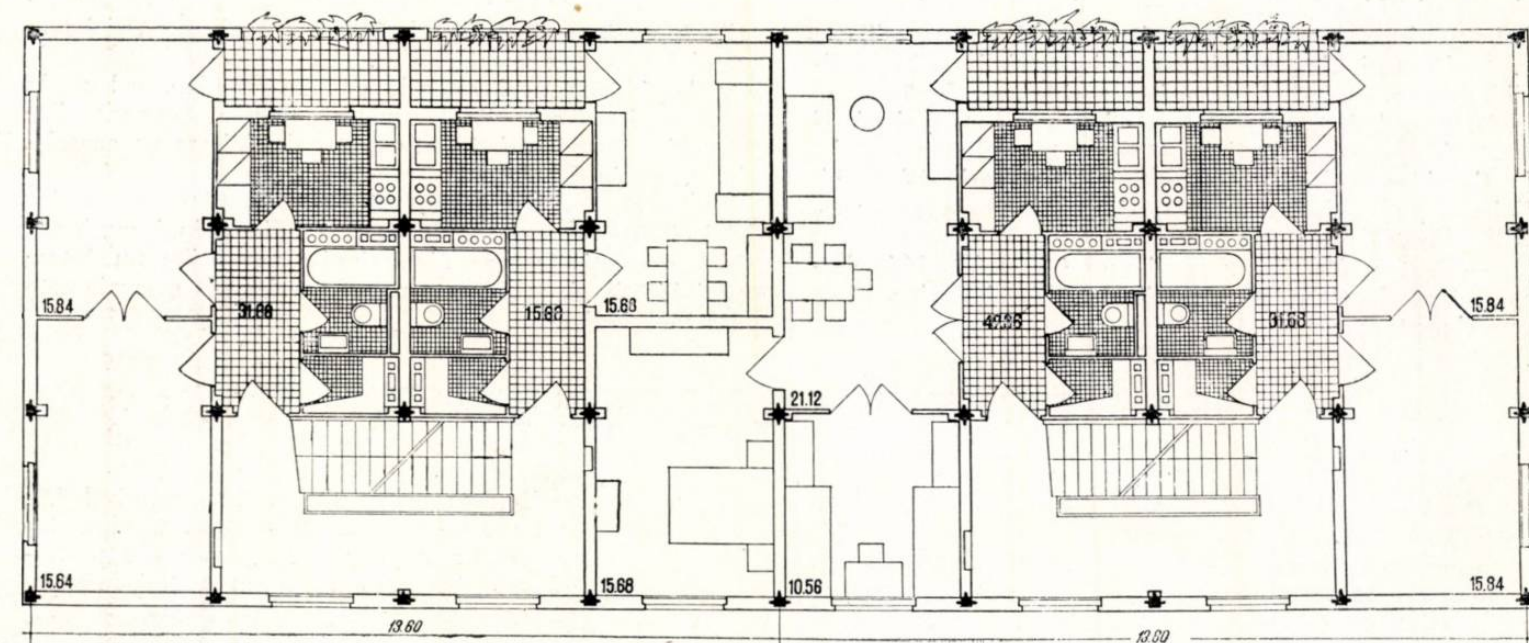
sarcină de proiectare; concomitent, în cadrul I.P.C. s-a executat un proiect similar cu panouri mari prefabricate pentru clădiri de locuit cu parter sau parter-etaj; acest proiect se află actualmente în stadiul de experimentare.

Secțiune liniară tip de bază 2.2
 volum construit = 414,10 m³.
 suprafață locuibilă = 63,00 m².
 suprafață construită = 142,80 m².
 suprafață loggii = 9,00 m².
 K2 = 6,61 K3 = 0,44

Secțiune liniară tip curent 2.2.2.2
 volum construit = 621,18 m³.
 suprafață locuibilă = 104,96 m².
 suprafață construită = 214,20 m².
 K2 = 5,91 K3 = 0,49

Secțiuni liniare tip curent
 asamblate 1.2.2.3
 volum construit = 828,20 m³.
 suprafață locuibilă = 126,40 m².
 suprafață construită = 285,60 m².
 suprafață loggii = 18,00 m².
 K2 = 6,61 K3 = 0,44

În 1955, institutul Proiect-București a întocmit un proiect de locuințe tip în clădiri cu parter și 4 etaje, care a fost avizat de C.S.A.C. în faza de proiect de execuție, pentru experimentare.

De asemenea menționăm că Institutul de proiectare a construcțiilor a întocmit la începutul acestui an o sarcină de proiectare pentru clădiri de locuit cu parter și trei etaje, utilizând schema III — pereți transversali executați din panouri mari portante.

În cele ce urmează vom descrie proiectul întocmit în cadrul institutului Proiect-București, de arh. T. Ricci, ing. A. Lupescu, arh. B. Avram și ing. I. Berleanu.

În elaborarea proiectului am luat ca bază considerațiile generale expuse în capitolul anterior, care conduc la următoarele premise:

— schema constructivă — ținând seama de regiunea seismică a Bucureștilor și de numărul de caturi mai mare de 4 — este cea cu schelet și panouri;

— îmbinările se fac prin monolitizare;

— panourile au greutatea ce se înscrie în posibilitatea de montaj cu macaraua turn tip BKSM;

— panourile au dimensiuni ce permit transportul cu autocamioane obișnuite;

— materialul de umplutură pentru izolații termice și fonice este betonul spumos. Pentru economia de ciment este preferabil ca acest beton să fie autoclavizat;

— schema de plan a redus la minimum tipurile diferite de panouri;

— dat fiind că materialul de umplutură utilizat nu poate prelua eforturi, stabilitatea construcției la sarcini orizontale este asigurată prin cadre de beton armat.

În urma unei serii de studii comparative s-a ajuns la concluzia că schema de plan cea mai avantajoasă este cea cu trei deschideri în secțiune transversală, deschideri egale cu interaxul longitudinal al stîlpilor, așa încît se realizează o tramă cu ochiuri pătrate. Interaxul stîlpilor este de 3,40 m.

Această schemă aduce o serie mare de avantaje și anume: dimensiunea maximă a panourilor este de 3,30 m, greutatea lor permite montajul cu macaraua BKSM, numărul tipurilor de panouri se reduce la minimum, iar în secțiune transversală se realizează cadre etajate cu trei deschideri egale care asigură stabilitatea construcției la solicitări orizontale. În fine, forma pătrată permite rezemarea plăcilor de planșeu pe tot conturul, ceea ce face posibilă aplicarea de panouri DIM armate pe două direcții, deci foarte economice.

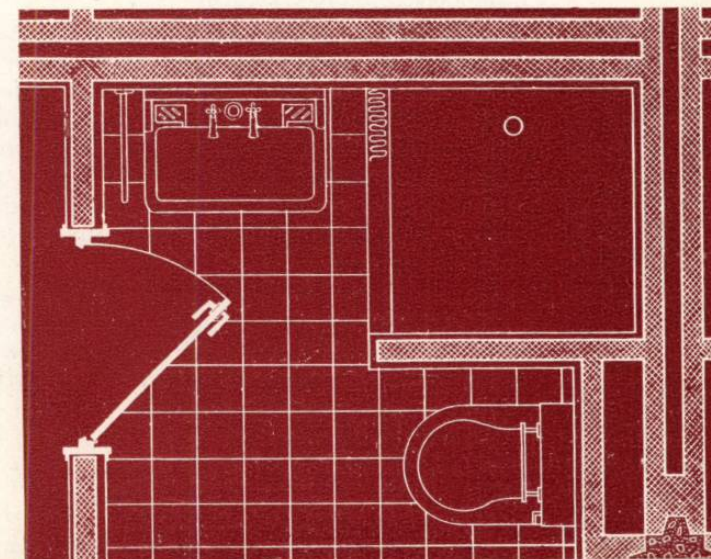
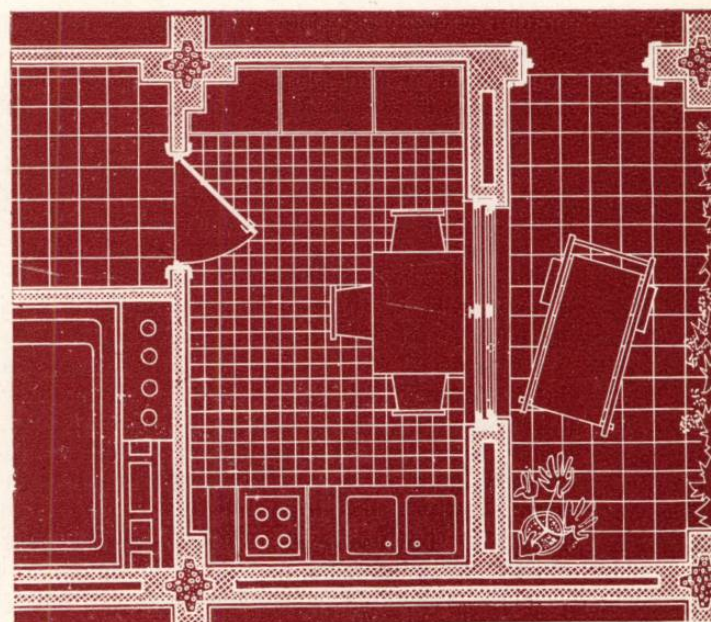
Seria prezintă o varietate suficientă de secțiuni, fiind totuși minimală; astfel, ea se poate compune din secțiunile liniare curente: 2.2 — 1.2 — 2.3 — 1.3 — 3.3 și din secțiunile liniare de capăt 2.2 — 1.2 — 3.2. Această varietate de secțiuni ne permite ca la asamblarea lor să obținem procentul dorit de apartamente cu una, două sau trei camere de locuit. Seria este totuși minimală, deoarece conține o singură secțiune tip liniară, curentă, de bază: 2.2. Într-adevăr, observăm că din această secțiune de bază se obțin toate celelalte secțiuni liniare arătate mai înainte, prin simpla amplasare diferită a acelorași panouri tip despărțitoare de interior. De asemenea, din secțiunea tip de bază 2.2 se formează și secțiunea liniară de capăt, prin simpla schimbare a panourilor despărțitoare de apartament de la extremitatea secțiunii, cu panouri tip de fațadă. Acest lucru a fost posibil de realizat prin alegerea unui pas constructiv longitudinal egal cu pasul constructiv transversal de 3,40 m. Aceste avantaje ale schemei de distribuție în plan merg paralel cu avantajele ce decurg pentru schema constructivă din alegerea celor două pasuri egale, așa cum s-a arătat anterior: panou unic de planșeu, panou cu ramă de tip unic pentru pereții despărțitori și numai trei tipuri de panouri pentru toate fațadele, la nivelul curent al secțiunilor: panou plin, panou cu fereastră și panou pentru loggie.

Componenta secțiunii cu două apartamente la scară creează, incontestabil, un confort mărit față de secțiunile cu 3 și 4 apartamente la scară, dînd totodată posibilitatea creării cuplajului instalațiilor sanitare și al tuturor coloanelor verticale de alimentare cu gaz, electricitate, telefon etc., precum și posibilitatea realizării unui bloc sanitar unic pentru întreaga serie de secțiuni.

Aplicarea principiului reglementării spațiului interior admis astăzi în toate țările pentru apartamentele cu suprafață redusă — unifamiliale — a făcut posibilă realizarea unor indici tehnico-economici și spațiali care, în cazul nostru, au valori similare secțiunilor cu 4 apartamente la scară și superioare secțiunilor de tip curent cu 3 apartamente la scară.

Detaliu și perspectivă de interior a bucătăriei, din apartamentul de 2 camere a secțiunii tip de bază

Detaliu și perspectivă de interior a grupului sanitar cu duș, din apartamentul de 2 camere a secțiunii tip cu 4 apartamente la scară

Această reglementare constă în reducerea suprafețelor vestibulului de acces și de circulație spre servicii, unificarea grupului sanitar — baie, w.c., lavabou — la apartamentele de două camere, precum și prin comandarea unor încăperi.

Trebuie de asemenea să remarcăm că s-a putut realiza pentru fiecare apartament câte o loggie în suprafață de 4,50 m² ceea ce asigură un grad de confort mărit. Această suprafață nu a fost inclusă, cu nici un procent, în calculul indicilor spațiali.

Independența acestor secțiuni față de orientare apare ca un avantaj foarte mare. Este cunoscută în prezent tendința de limitare a numărului de secțiuni și tronsoane tip, prin crearea unei orientări libere a secțiunilor. Acest lucru a fost posibil aplicând principiul de 2 apartamente la scară pentru tipul de bază, precum și prin aplicarea holului cu scară interioară într-o singură rampă, care permite ca nivelul palierelor de pornire și de sosire ale scării să coincidă cu nivelul planșelor curente ale clădirii. Plastica arhitecturală a fațadei principale se poate astfel compune nestingherită de prezența scării. De asemenea, orientarea liberă a secțiunii este datorită și posibilității de reversibilitate a dormitorului, acesta având astfel totdeauna o orientare optimă față de amplasamentul clădirii. Nu trebuie să mai semnalăm celelalte avantaje ce decurg din alegerea principiului de 2 apartamente la scară, cum ar fi ventilația transversală a tuturor apartamentelor, posibilitatea de unificare a întregului spațiu locuibil al apartamentului etc.

În această situație creată de holul cu scară interioară într-o singură rampă, în afară de cele expuse și de avantajele constructive ce decurg la prefabricarea și montarea scării, semnalăm următoarele: accesul în clădire se face direct în holul scării, prin intermediul unui tambur. Se câștigă astfel o travée la parterul clădirii, ceea ce conduce la îmbunătățirea simțitoare a indicilor spațiali pentru întreaga clădire. De asemenea, această rezolvare permite utilizarea panoului tip curent — cu fereastră — și pentru luminarea holului și a scării.

Apartamentele sînt, după cum am spus, unifamiliale, avînd suprafețe reduse. Suprafețele locuibile sînt:

- apartament de 1 cameră = 19,55 m²
- apartament de 2 camere = 31,50 m²
- apartament de 3 camere = 47,20 m²

În cazul apartamentelor de 2 camere, acestea pot fi comandate ca în exemplul dat; în acest caz, camera de zi este dominantă, dormitorul fiind redus la 11,95 m² și prevăzut cu două dulapuri înzidite. Cele două încăperi pot fi însă și necomandate. În acest caz, panoul despărțitor se va amplasa la mijlocul vestibulului; se obțin astfel două încăperi de valoare egală. (A se vedea secțiunea 1. 2. 2. 3.)

În cazul apartamentelor de 3 camere, w.c.-ul a fost separat de încăperea de baie; camera are acces din bucătărie și aerisire directă. Bucătăria se micșorează, masa putînd fi luată în acest caz în camera de zi. Semnalăm că în ambele variante bucătăriile vor fi echipate complet — o dată cu finisarea clădirii — ceea ce va permite ca ele să corespundă tuturor exigențelor.

Secțiunile pentru nivelul parterului au variante cuprinzînd sau nu încăperea pentru portar, aceasta urmînd a fi stabilită la asamblarea clădirii.

Spațiul necesar depozitării bicicletelor și cărucioarelor a fost rezervat la subsol. În acest scop, scara spre subsol prezintă un vang supralărgit pe care aceste mici vehicule să poată fi ușor coborîte sau urcate. Se economisește astfel spațiul locuibil la nivelul parterului. Este cunoscut că în rezolvările curente ale secțiunilor cu 3 și 4 apartamente la scară se pierde cu aceste încăperi cca 8 % din suprafața locuibilă a tronsonului sau 30 % din suprafața locuibilă a secțiunii la parter.

Pe aceleași principii, utilizînd aceeași schemă constructivă și aceleași panouri tip prefabricate, s-a studiat o secțiune de tipul 2.2.2.2., avînd patru apartamente la scară și ascensor, precum și o încăpere pentru evacuarea gunoierului.

S-au obținut astfel 4 apartamente de cîte 2 camere, avînd suprafețele reduse: 26,33 m². Grupul sanitar unificat — duș, w. c., lavabou — este situat între camera de zi și camera de dormit, degajînd astfel accesul la această încăpere din ambele camere de locuit. Se dă astfel posibilitatea camerei de zi de a adăposti nestingherit unu sau două paturi de dormit.

Secțiunea obține indici spațiali mai buni decît cei ai secțiunii de bază de tipul 2.2. Confortul oferit este însă mai redus; apartamentele sînt lipsite de loggii, acestea fiind înlocuite cu balcoane, iar în locul cădei de baie apare cada de duș. Din studiile făcute, pentru secțiunile cu mai multe niveluri reiese că aplicînd un pas constructiv mărit la 3,60 m și păstrînd aceeași schemă constructivă și de distribuție se obțin aceleași avantaje și pentru această secțiune. Suprafețele locuibile ale apartamentelor cresc la 29,70 m², se poate introduce cada de baie, iar vestibulul capătă dimensiuni peste limita inferioară.

Secțiunea cu 4 apartamente și ascensor poate folosi pentru porțiunile supraînălțate, cu unu sau două etaje, peste ultimul nivel al ansamblurilor de clădiri de locuit avînd dominantă de 4 caturi, cît și în ansamblurile de 5—8 caturi, cu orientări favorabile.

Plastica fațadelor este simplă. Rosturile panourilor rămîn aparente și acuzate cu nuturi verticale, încadrate de profile — avînd aceeași dominantă verticală — și o modenatură simplă și puțin reliefată, caracteristică construcțiilor din panouri mari. Golurile ferestrelor sînt de două tipuri: panou tip cu gol ușă-fereastră și un parapet redus, completat cu o balustradă metalică sau completat cu un parapet prefabricat, în acest din urmă caz golul urmînd a fi acoperit de o fereastră obișnuită. Fațada posterioară apare mai vibrată, grație plasticii puternice create de golurile loggiilor.

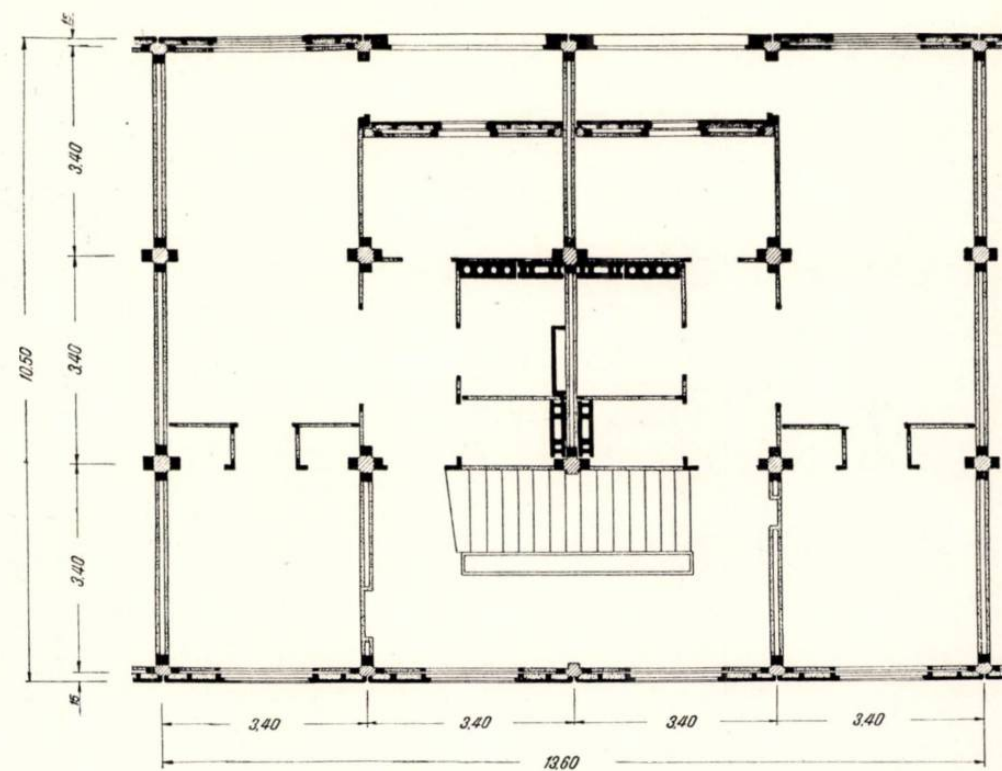
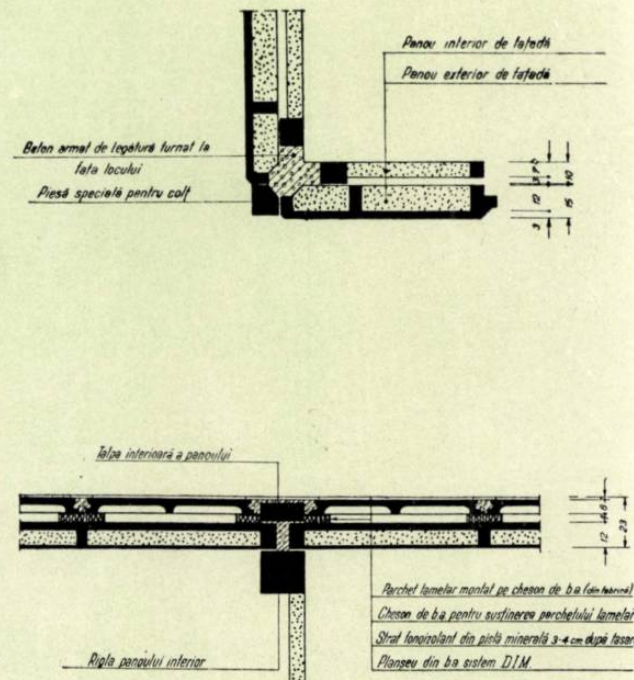
La asamblarea secțiunilor și tronsoanelor s-au obținut varietăți suficiente de tipuri de clădiri, pentru a se putea compune și susține ansambluri de locuințe de proporții mari. Din exemplele redată se poate observa că, atît varietatea de înălțimi, cît și aceea a rezaliturilor puternice create prin alipirea secțiunilor liniare de capăt sînt posibile. Se creează astfel mijloacele pentru obținerea plasticii volumului clădirii, precum și a volumelor acestor clădiri față de ansamblul stradal. Astfel, detaliile și bogăția ornamentației vor fi înlocuite în aceste ansambluri prin efectul cromatic al fațadelor, proporția volumelor clădirilor printr-o compoziție generală spațială, precum și printr-o amenajare igienică, confortabilă și plăcută a spațiilor neconstruite și de circulație care limitează și întregesc aceste ansambluri caracteristice epocii noastre.

În ceea ce privește scheletul de rezistență, după cum s-a arătat, el este format din cadre etajate cu trei deschideri egale, constituite din ramele panourilor care conlucrează prin monolitizare cu betonul turnat între aceste rame.

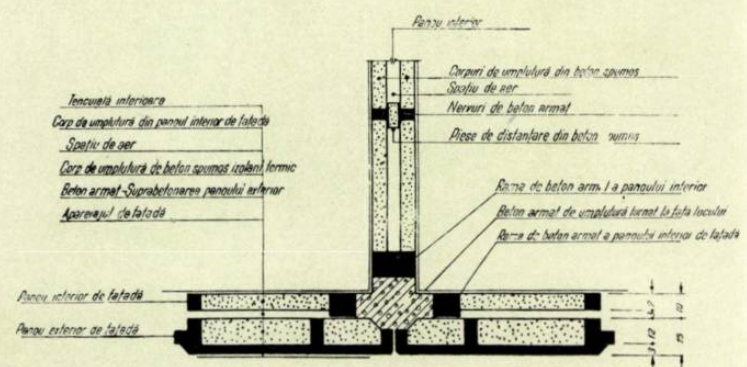
Într-adevăr, prin modul de alcătuire a ramelor panourilor și prin turnarea betonului dintre ele se realizează o serie de stîlpi monolitizați în formă de cruce, la cei interiori, sau în T la cei exteriori, deci stîlpi cu rigiditate maximă în toate direcțiile. De asemenea, prin alcătuirea ramei superioare a panourilor se realizează un carelaj de rigle care, împreună cu stîlpii, formează cadre rigide.

Pentru monolitizare, ramele panourilor sînt prevăzute cu etrieri-mustăți care se leagă de armătura din betonul turnat, armătură care preia eforturile la noduri. Eforturile de întindere din cîmpul riglelor și din treimea mijlocie a stîlpilor sînt preluate de armăturile existente în ramele panourilor prefabricate, așa încît în aceste regiuni nu se mai adaugă armături în betonul turnat. În modul acesta, ramele panourilor, necesare pentru menținerea rigidității la transport și manipulare, capătă un rol activ în stabilitatea construcției în situația finală, deci ele nu joacă numai rolul unor cofraje prefabricate, cum ar face impresia la o primă vedere.

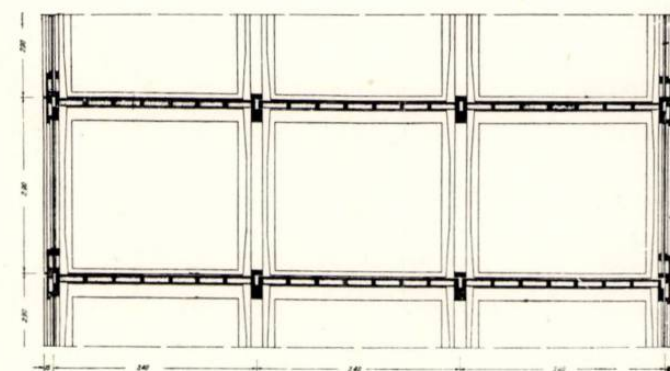
După cum am arătat, panourile sînt formate din rame de beton armat prefabricate în interiorul cărora se află umplutura din plăci de beton spumos. Bineînțeles că panourile sînt finisate pe ambele fețe.

Schema constructivă a secțiunii tip de bază, cu panourile alcătuite în conformitate cu avizul C.S.A.C.

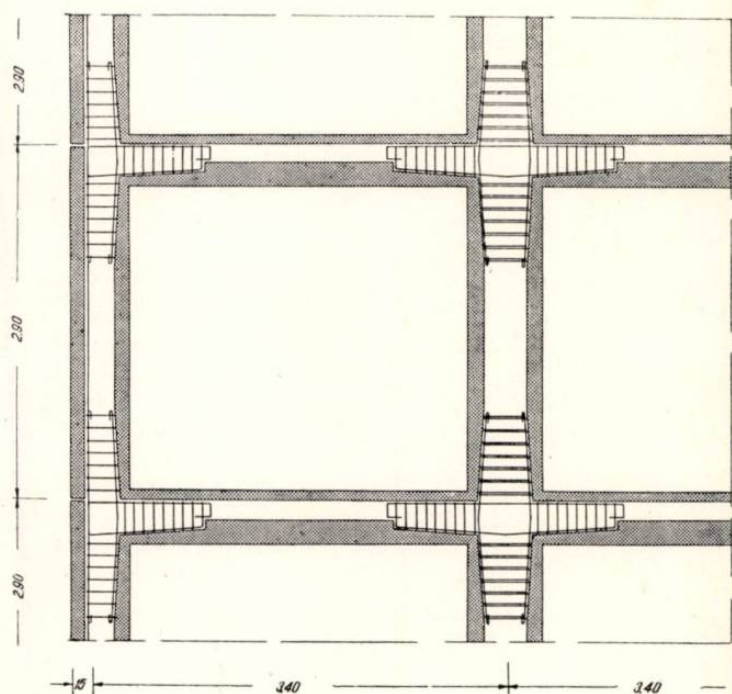

Îmbinări de panouri (în plan și secțiune)

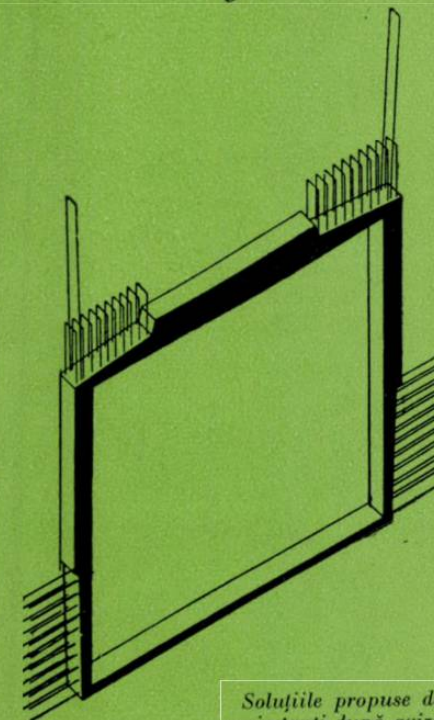
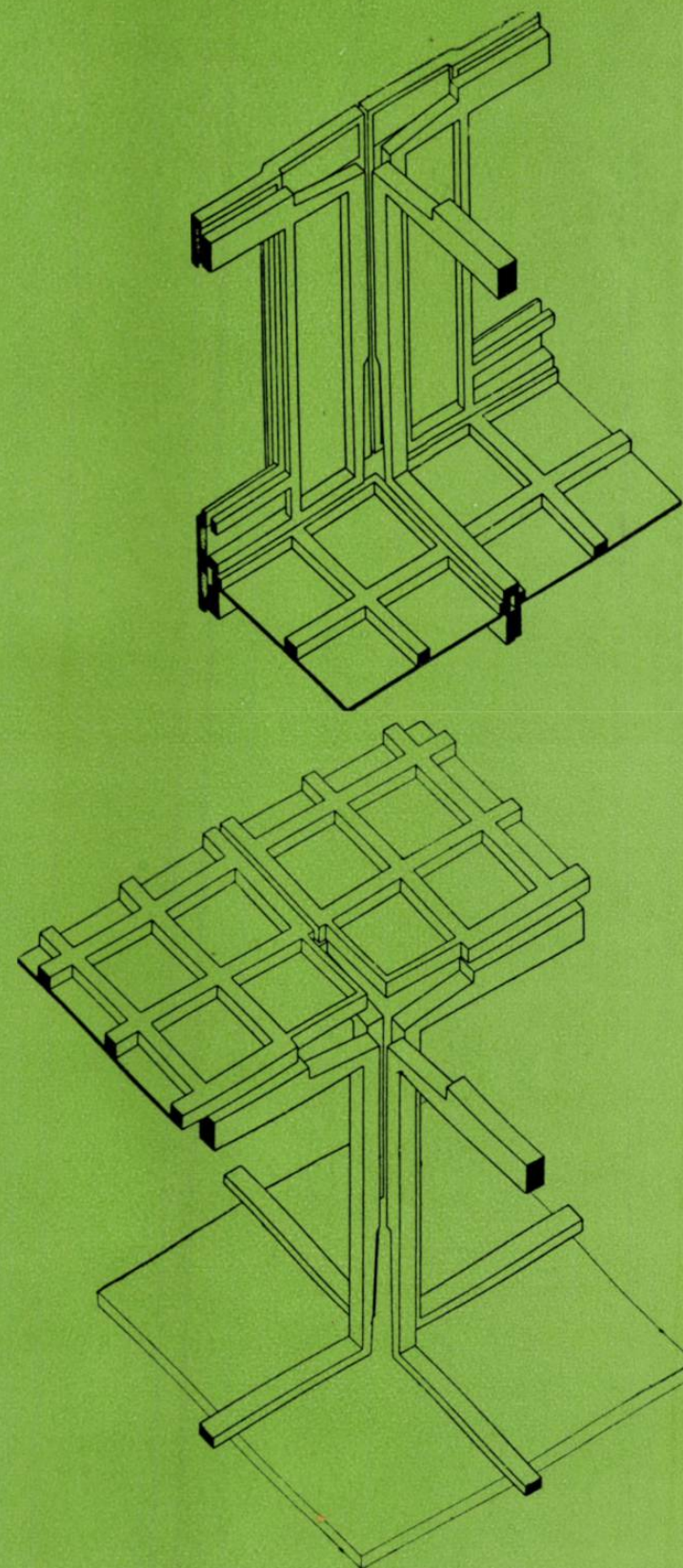
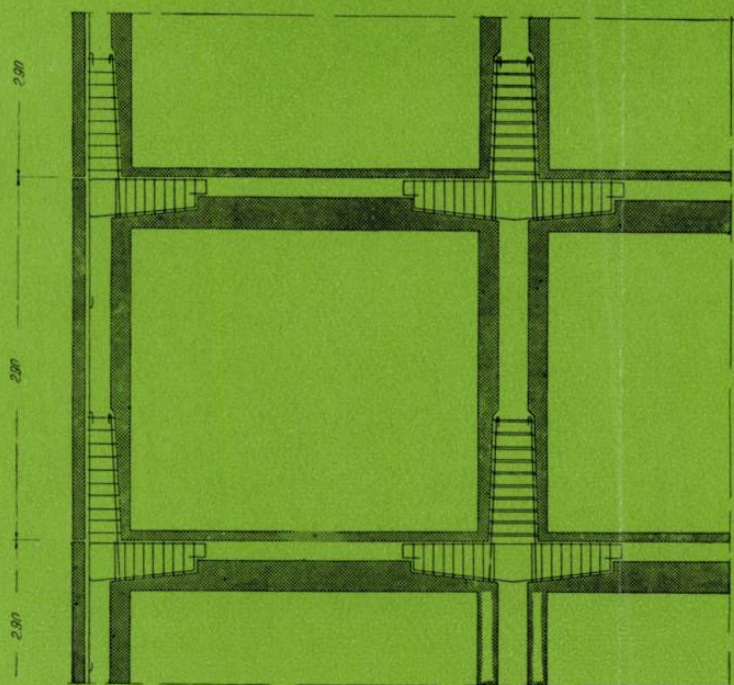

Secțiune transversală
Se observă elementele de planșeu sistem DIM armate pe două direcții, cu corpuri de umplutură din beton spumos

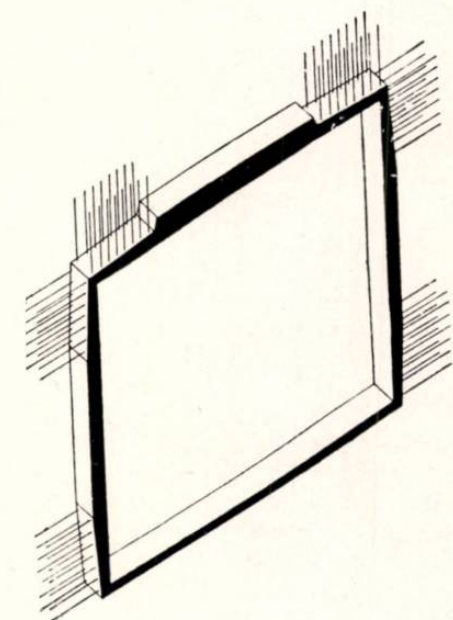
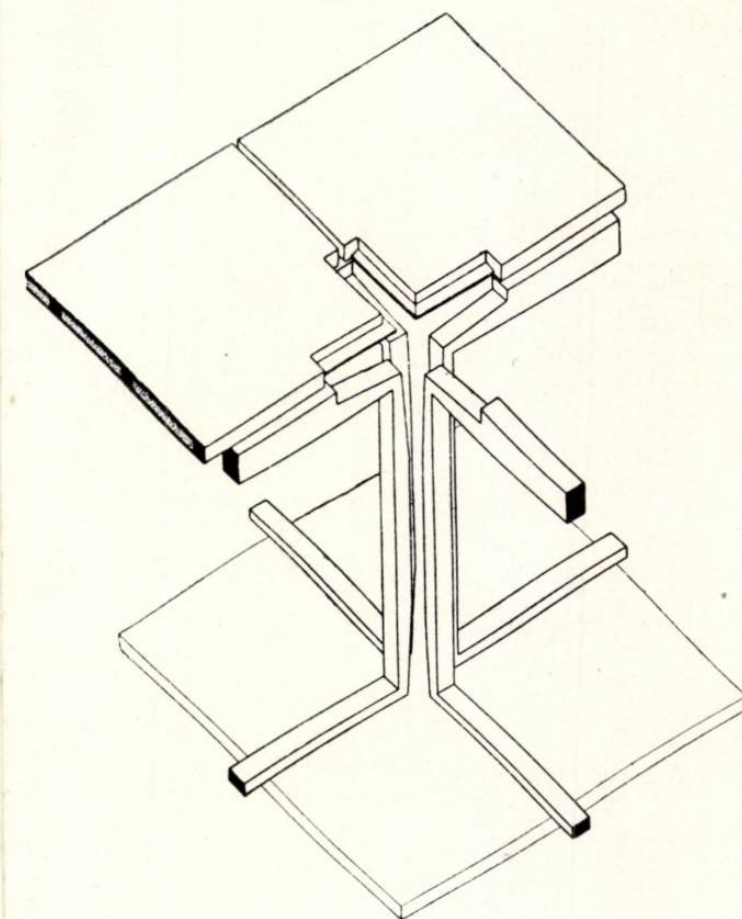
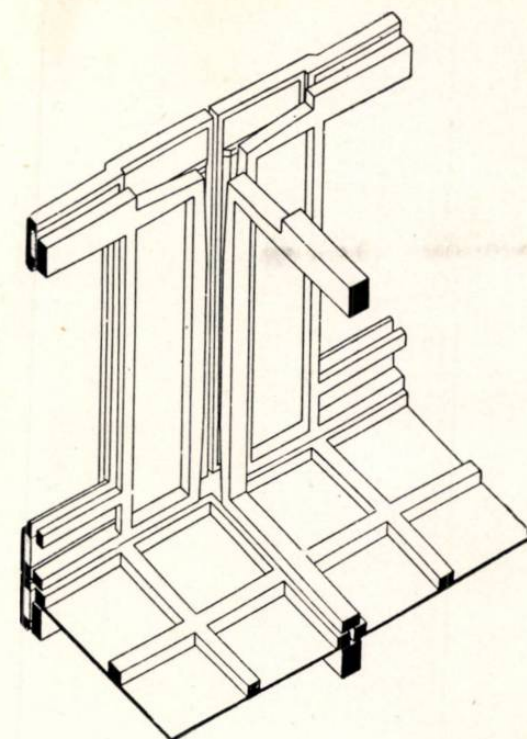
Îmbinarea panourilor prefabricate de pereți, prin monolitizare
Soluția avizată de C.S.A.C., cu legături de armătură la partea superioară și inferioară a panourilor

Propunere nouă pentru îmbinarea panourilor, cu concentrarea legăturilor de armătură la partea inferioară a panoului. Operațiile de legare a armăturilor se pot efectua direct de pe planșeul montat anterior

Soluțiile propuse de proiectanți după avizare

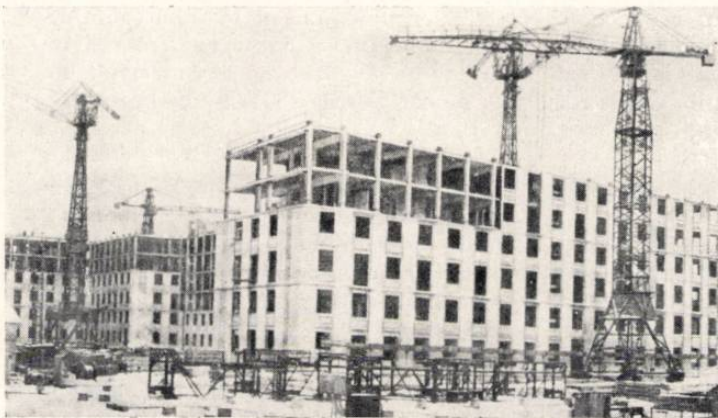

Soluțiile avizate de C.S.A.C.

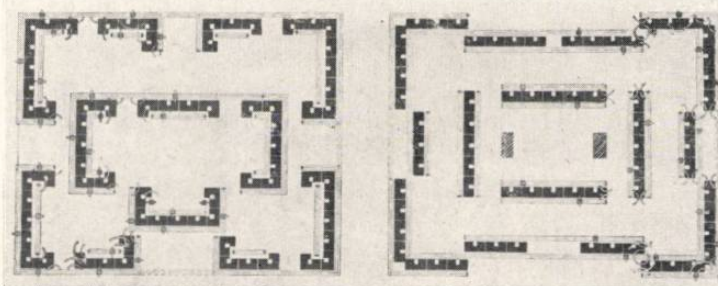
Detalii de panouri și de îmbinare a panourilor. (la panourile interioare s-a figurat numai scheletul de beton armat)

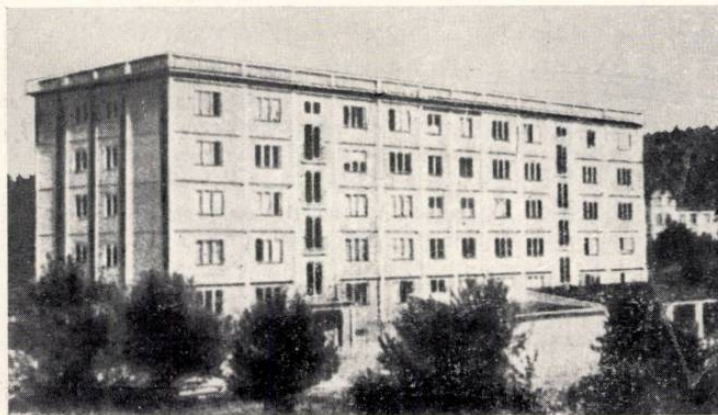
1 — Moscova — Clădiri de locuit cu schelet portant și panouri suspendate la fațadă. Panourile de întregol sînt dispuse pe două etaje, iar panourile de ferestre pe un singur etaj. Schema de distribuție în plan este de tipul coridor, avînd trei deschideri $6,40 \times 2,00 \times 6,40$ m. Pasul constructiv longitudinal este unic de 3,20 m lățime.

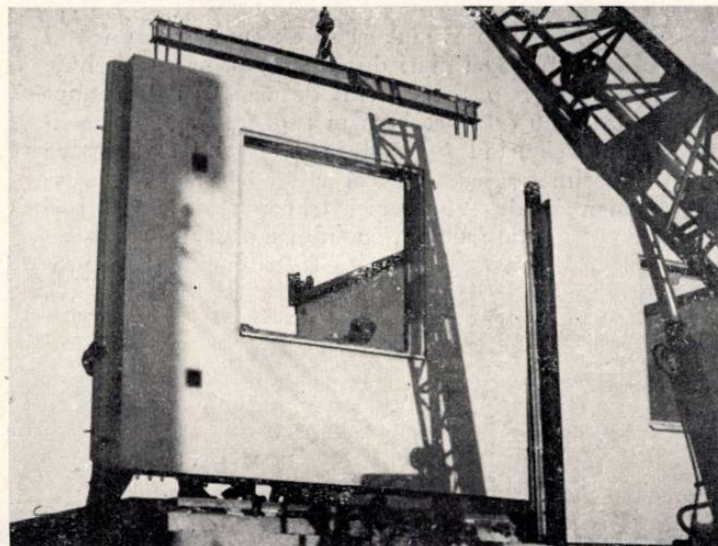
2 — Moscova — Strada nr. 6 a cîmpului Okteabrskoe. Clădire de locuit cu 5 și 7 etaje pe panouri mari portante avînd ancadrame pe 2 și 3 etaje. Schema de distribuție arhitecturală este aceea a secțiunilor tip cu 4 apartamente la scară. Panourile interioare portante se solidarizează cu panourile de fațadă prin sudarea armăturii și monolitizarea spațiului de legătură. Panoul de fațadă are grosimea de 40 cm.

3 — Moscova — Exemplificare pentru realizarea cvartalelor clădirilor de locuit, utilizînd metodele adecvate pentru compunerea acestora în vederea obținerii unei simplificări a procesului de execuție. În stînga un exemplu de cvartal compus și cu tronsoane de colț. În dreapta, un exemplu de cvartal utilizînd numai tronsoane liniare de centru și de capăt; se poate ușor observa simplificarea liniilor de macara.

4 — Gottwaldov — Clădire de locuit executată din panouri mari portante, avînd la fațadă rosturile verticale acoperite cu elemente dispuse pe 2 etaje. Panourile interioare au 20 cm grosime și sînt executate din beton de zgură de cazan, avînd goluri rotunde. Panourile exterioare au o structură neuniformă. Ele sînt formate din plăci Silikorka — silico-calcar și argilă arsă — beton hidrofulg și armătură de rezistență.

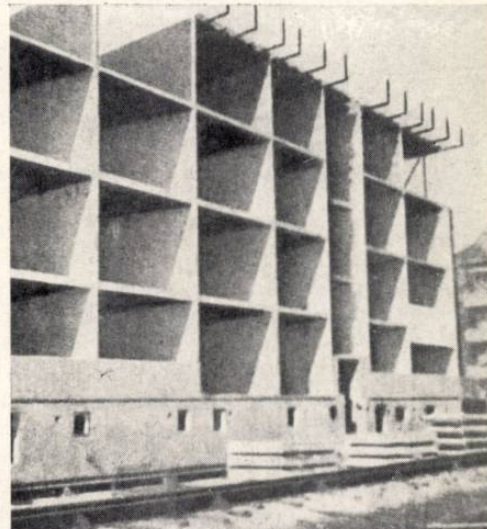
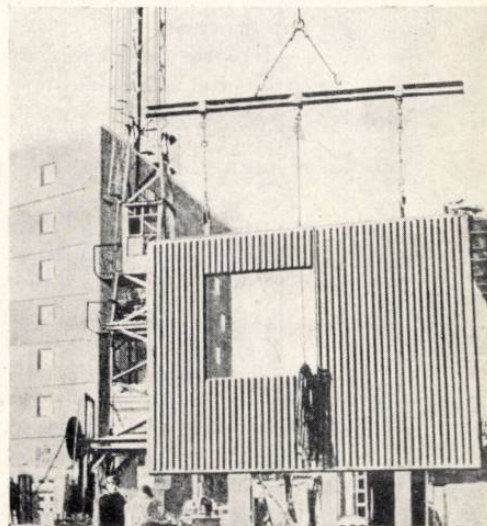
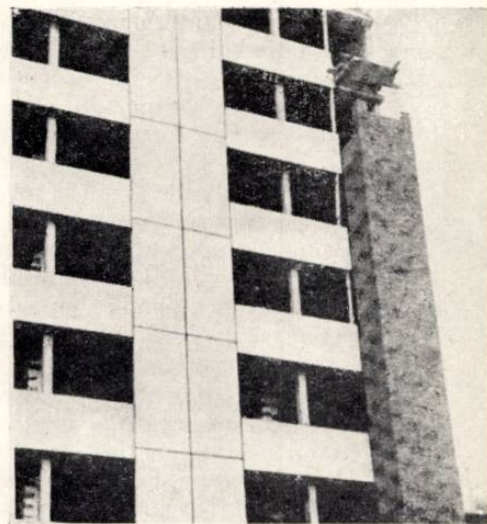
5 — Gottwaldov — Clădire de locuit cu panouri mari portante. Montarea unui panou de fațadă cu gol de fereastră. Prin golul ferestrei se poate observa la panoul din fund piesa de pozare executată din fier cornier.

6 — Vincennes — Clădire de locuit cu schelet portant și panouri suspendate la fațadă. Aceste panouri, de cîțiva centimetri, întărite cu nervuri, sînt turnate pe platforme basculante. Izolarea termică este asigurată printr-un strat de aer, vată de sticlă și un al doilea panou interior.

7 — Văxjö — Suedia — Clădire de locuit cu 7 etaje, executată cu ziduri de rezistență monolite și cu panouri mari prefabricate la fațadă. Panourile prefabricate au dimensiunile de $2,80 \times 4,00$ m și o grosime de 8 cm. Izolația termică este asigurată cu 10 cm de lînă minerală și o foaie de aluminiu de 1,2 mm ca barieră de vapori. Grosimea totală a peretelui de fațadă ajunge astfel la 20 cm. Finisajul interior este asigurat prin plăci prefabricate din ipsos.

8 — Malmö — Același sistem constructiv ca la Văxjö, însă cu pereții și planșeele monolit formînd un șagure cu grosimea uniformă de 12 cm. Panourile de fațadă sînt prefabricate din beton. Ele sînt realizate din asamblarea a două panouri avînd la mijloc izolația termică formată dintr-un strat de vată de zgură. Prinderea se face cu elemente speciale de oțel cromat.

9 — Geneva — Clădire de locuit executată cu schelet portant prefabricat și panouri prefabricate. Izolația termică este asigurată printr-un strat de 12 cm de plută expandată. Finisajul interior cu plăci prefabricate de ipsos.

Ramele interioare sînt toate de același tip, numai umplutura fiind diferită după poziția golurilor sau după cum pereții despart încăperi ale aceluiași apartament sau ale apartamentelor vecine (în care caz umplutura ramelor este dublă, pentru a realiza izolația acustică necesară).

Pereții exteriori sînt formați din cîte două panouri: unul de fațadă și altul de interior. Și la aceste panouri s-a păstrat același principiu al identității ramei exterioare, panourile diferențiindu-se numai prin umplutura respectivă, funcție de golul ferestrelor. În felul acesta, pentru pereții exteriori avem două tipuri de panouri de exterior (cu gol de fereastră și pline) și două tipuri corespunzătoare pentru interior. Sistemul propus, de panouri duble la pereții exteriori, prezintă următoarele avantaje:

— Se realizează o izolație termică foarte bună, cu materialul cel mai ieftin — spațiul de aer. Într-adevăr, considerînd izolația dată de betonul spumos al panourilor exterioare și interioare, plus spațiul de aer, se obține din punct de vedere termic echivalența cu un zid de cărămidă de 80 cm grosime.

— Izolația fonică realizează o atenuare a zgomotului de peste 55 db, echivalentă cu a zidurilor de cărămidă, deși greutatea totală a panourilor este mult mai mică.

— Se evită punțile de condensare în totalitatea lor, lucru imposibil de realizat la panoul unic.

— Panourile fațadei sînt finisate numai pe o parte, ceea ce dă avantaje la transport și manipulare.

— Greutatea panourilor nu întrece sarcina admisibilă pentru macaraua tip BKSM.

Panourile de planșeu sînt de tipul DIM cu nervuri pe ambele direcții și umplutură din beton spumos. Ele au o grosime de 12 cm și la colțuri sînt concepute astfel ca să permită o betonare care să realizeze monolitizarea lor cu riglele și stîlpii cadrelor.

Rampa scării este formată dintr-o placă chesonată dintr-o singură bucată.

În modul acesta, un bloc complet este format în principal din trei tipuri de rame la care se adaugă cîteva tipuri speciale și diferite forme de umpluturi de pereți, scară etc. Considerînd toate prefabricatele deosebite ca umpluturi, inclusiv elementele de cornișă, colțuri etc., numărul lor total este de 40, ceea ce reprezintă un număr minim, dacă ținem seama — de exemplu — că la clădirea din Magnitogorsk sînt 50 de tipuri diferite.

Subsolul s-a proiectat cu pereții exteriori din zidărie mixtă, în interior realizîndu-se scheletul cu ajutorul acelorasi rame de panouri interioare peste care se montează aceleași panouri de planșeu ca la etaje.

Clădirea este prevăzută a fi acoperită cu terasă.

În ceea ce privește finisajele, după cum s-a spus, panourile sînt complet tencuite de la atelier, urmînd a se face pe șantier numai micile racordări de tencuială la îmbinările panourilor, montajul tîmplăriei și vopsitoria. Pentru finisajul pereților interiori se propune să se execute tapet.

Pardoselile calde au fost proiectate din plăci prefabricate din beton armat, avînd lipit de la atelier un parchet lamelar. Aceste plăci se montează pe fișii semirigide din pîslă minerală. Bineînțeles că acest sistem va necesita o experimentare specială.

Pentru montajul panourilor se instalează de-a lungul blocului — pe o singură latură — o macara turn tip BKSM care ridică toate elementele.

Operațiile de montaj se succed, pe scurt, astfel: se montează panourile de pereți sprijinite provizoriu pe niște

capre de lemn, se așază panourile de planșeu, se leagă armăturile din betonul monolit, se leagă la colțurile panourilor niște piese de inventar care să le asigure stabilitatea provizorie pînă la întărirea betonului și să permită astfel scoaterea caprelor pentru a fi mutate mai departe și în fine se toarnă betonul de monolitizare.

Ținînd seama de ciclul de funcționare al macaralei și de celelalte operații, rezultă că montajul unui apartament complet se poate face în maximum 12 ore. Un bloc de 40 de apartamente poate fi montat în 6 săptămîni dacă se lucrează în schimb dublu și poate fi dat în folosință în termen de 2,5 luni de la începerea lucrărilor.

Echipa de montaj este formată din 10—15 muncitori, ceea ce arată cît se simplifică lucrările pe șantier.

În ceea ce privește sezonul de lucru, cu mici măsuri de închidere și încălzire, montajul se poate continua și în timpul iernii, așa încît, cu o singură macara, lucrînd în schimb dublu, se pot monta circa 250 de apartamente pe an.

Confecționarea panourilor se poate face pe șantier, în raza macaralei — în care caz se suprimă operațiile de transport — sau în fabrici. Pentru confecționare am propus mese mobile și basculante cu cofraje metalice. Panourile se toarnă pe aceste mese, se acoperă cu capace de aburire și după ciclul respectiv se ridică capacele și se împing mesele pe linii de vagonete la capătul cărora se formează depozitul de panouri. O dată ajunsă masa la acest depozit, ea basculează și reazemă panoul în poziție verticală pe niște rastele. În felul acesta, pentru depozitare nu este nevoie de nici un fel de aparat de ridicare și transport.

Indicii de consum de materiale în comparație cu o construcție similară de zidărie pe schelet de beton armat, cu planșee prefabricate, sînt:

	Panouri	Zidărie pe schelet
Oțel-beton	cca 30 kg/m ²	cca 24 kg/m ²
Ciment	cca 150 kg/m ²	cca 145 kg/m ²
Cărămidă	—	cca 180 buc/m ²
Var	cca 4 kg/m ²	cca 21 kg/m ²
Cherestea	cca 0,5 cm/m ²	cca 4 cm/m ²

În fine, în ceea ce privește costul clădirii, este greu să se aprecieze cifre definitive. Conform devizelor întocmite, la care prefabricatele s-au calculat cu prețurile de fabrică existente, costul rezultă cu cca 15 % mai mare. Dacă se va trece însă la o tehnologie de serie, după calculele făcute, executînd panourile pe șantier, costul construcției poate scădea sub cel al clădirilor de zidărie cu schelet. În aceste evaluări nu s-a ținut seama, însă, de reducerea importantă a cheltuielilor de regie și organizare, prin reducerea numărului de muncitori pe șantier și prin scurtarea mare a timpului de execuție. Cînd se va trece la producția de masă, această reducere va trebui avută în vedere, ea ducînd în mod normal la o scădere a costului mult sub cel al construcțiilor de zidărie cu schelet.

În anul 1956 este prevăzut să se execute experimental cîteva clădiri cu panouri mari după acest proiect. Trebuie să adăugăm că toți specialiștii sînt de acord că din punct de vedere static nu este necesară nici un fel de experimentare, sistemul asigurînd în mod incontestabil stabilitatea clădirii. Experimentarea urmează a se face pentru a se stabili problemele de tehnologie, transport și montaj și pentru a se culege date asupra costului și organizării șantierului, astfel ca în 1957 să se poată trece eventual la producția de masă.

CONCURSUL DE LOCUINȚE TIP UNIFAMILIALE ORĂȘENEȘTI

Arh. NICOLAE NEDELESCU

Uniunea Arhitecților din R.P.R. a publicat la 10 august 1955 programul concursului cu tema «Locuința tip unifamilială orășenească», cerînd prin temă rezolvarea problemei în două serii: seria A cu parter și seria B cu parter și un etaj.

Fiecare serie trebuia studiată în două ipoteze: pentru 3—4 persoane și pentru 5—6 persoane; la fiecare ipoteză se propunea să fie studiată și posibilitatea cazării unei persoane suplimentare în camera comună. Planurile trebuiau astfel studiate ca să permită o ușoară cuplare sau înșiruire; construcția se cerea a fi realizată cu mijloace semiindustriale cît mai economice.

Juriul de judecată numit de Biroul Uniunii Arhitecților a fost compus din arhitecții: N. Nedeleșcu, președinte, T. Evolceanu, L. Staadecker, T. Iconomu, I. Silvan, Gh. Sebestyen și inginerii A. Aznavorian, S. Hascal și Algis Boroș, delegat al C.C.S. membri, secretar fiind C. Roguschi.

Au fost prezentate 19 proiecte seria A, 11 proiecte seria B și un proiect dublu cuprinzînd seriile A și B.

Luînd în considerație eforturile depuse de concurenți, juriul a hotărît ca și cei care au predat cu întîrziere sau au călcat condițiile temei să aibă proiectele expuse și judecate.

În general, concursul s-a bucurat de o participare largă și efortul cerut prin condițiile temei, pentru întocmirea proiectelor, a fost, poate, excesiv.

Concurenții trebuie felicitați și pe această cale pentru buna ținută a prezentării proiectelor la acest concurs și pentru interesul ce l-au arătat în rezolvarea problemelor propuse.

Libertatea acordată prin tema program a condus, mai ales în rezolvarea locuințelor parter, la o varietate de soluții puțin întîlnită la noi în concursurile de acest gen.

Diversitatea soluțiilor în ceea ce privește proiectele cu parter a condus juriul la trierea acestora pe familii și la premiarea celor mai bune proiecte din fiecare familie.

Credem că ar fi fost o greșeală din partea juriului, avînd în vedere tema, să aprecieze numai un singur fel de a rezolva problema, fiecare din familiile de proiecte reprezentînd un anumit fel de viață în cadrul locuinței.

Unele dintre proiecte sînt concepute ca locuințe pentru intelectuali, altele pentru muncitori, în afară de variante rezultate din felul de a privi confortul unei locuințe în raport cu obiceiuri tradiționale, regionale.

Sistemele de construcție prezentate nu au adus în general nimic nou, ci au fost toate, fără deosebire, sisteme mai mult sau mai puțin cunoscute, dar aplicate cu mai mult sau mai puțin discernămint. Unii dintre concurenți, prezentînd aceste sisteme constructive cunoscute, încheiate numai în planșa specială, nu au fost consecvenți în aplicarea sistemului, în rezolvarea construcției locuinței, rezultînd astfel o lipsă de concordanță între sistemul de construcție principal propus și aplicarea lui.

Un număr important de concurenți au avut în rezolvarea temei preocuparea obținerii unor indici tehnico-economici maximi și a unui minim de suprafață construită, ajungînd astfel la realizarea unor locuințe neconfortabile, sacrificînd posibilitatea de mobilare, obținînd circulații ce micșorează în realitate spațiul de locuit sau reducînd prin aceste procedee posibilitatea de folosire gospodărească a locuinței.

Fără a fi proiectat spălătorii, au prevăzut numai dușuri; în unele camere mobilele au fost indicate la altă scară decît planul, pentru a se da impresia unei mobilări complete; unele camere comune au pereții în întregime sparți, făcînd imposibilă mobilarea; altele au fost transformate în suprafețe de circulație, lipsite de intimitate; circulația spre lot traversează camere de locuit etc.

Juriul nu a considerat indicii tehnico-economici decît pentru a face o clasificare finală a proiectelor; cele care aveau defecte majore de distribuție funcțională sau de construcție au fost scoase din concurs.

Tendința de abstractizare a unora dintre proiectanți a mers în reprezentarea grafică pînă la schematizarea naturii înconjurătoare, dezumanizînd-o, deservindu-și propria lor concepție; ansamblurile prezentate în perspective au căpătat astfel aspecte dezolante, melancolice.

Vom face acum caracterizarea proiectelor în ordinea clasificării.

SERIA A (soluții cu parter)

— Proiectul nr. 32 — autori, arhitecții R. Patrușiu, Gh. Rosetti și Mihai Enescu, colaboratori P. Carp și ing. R. Constantinescu.

Sistemul constructiv este corect și consecvent urmărit în realizarea locuinței. Funcțiunea locuinței este rezolvată cu îngrijire, compoziția planului este justă, așezarea prispei corespunzătoare. Mobilierul este bine plasat. Proiectul are unele slăbiciuni.

Fațadele exprimă clar planul și sistemul de construcție, indicii K 3 este bun, realizat fără sacrificii; indicii K 4 este acceptabil.

— Proiectul nr. 29 — autori, arhitecții Mihai Enescu, R. Patrușiu, Gh. Rosetti și Mircea Enescu, colaboratori A. Popescu și ing. R. Constantinescu.

Sistemul constructiv este acceptabil. Planurile se assemblează corect în toate ipotezele. Circulația la lot este realizată în bune condiții. Ideea de plan cu camera mare comună este interesantă. Compoziția planului este încheiată; locuința are spălătorie. Fațadele sînt acceptabile, cvartalul este însă slab studiat. Indicii K 3 și K 4 acceptabili.

— Proiectul nr. 38 — autori, arhitecții I. Bedeus, P. Niculescu și A. Toma.

Sistemul constructiv este interesant și urmărit cu consecvență. Planul și fațadele sînt rezolvate în spiritul arhitecturii regionale ardelenice, anexele gospodărești sînt bine rezolvate; nu are tambur la intrare. Cvartalul este foarte bine rezolvat, indicii K 3 și K 4 acceptabili.

— Proiectul nr. 35 — autori, arhitecții Mihai Enescu, R. Patrușiu și L. Zumino, colaboratori P. Carp, arh. P. Focșa și ing. R. Constantinescu.

Construcția este studiată just, în afară de rezolvarea tavanelor. Planul este judicios întocmit din punct de vedere al utilizării spațiului, cu oarecare rezerve în privința anexelor intrării. Fațadele exprimă corect construcția și planul. Cvartalul este foarte bine rezolvat. Indicii K 3 și K 4 sînt buni.

— Proiectul nr. 27 — autori, arhitect V. Smighelschi și studenți în arhitectură M. Smighelschi, V. Gheorghian și Gh. Polizu.

Sistemul constructiv este ingenios, tipizarea posibilă.

La seria A, înșiruirea se face defectuos. Circulația spre lot este bună, cvartalul studiat. Compoziția planului este satisfăcătoare, aspectul plastic atrăgător; proiectul prevede pivniță și prispă. Indicii K 3 nemulțumitor, indicii K 4 mai puțin satisfăcător.

— Proiectul nr. 26 — autor, arh. I. Grigorescu.

Sistemul constructiv este obișnuit. Șarpanta nu este suficient contravîntuită. Camerele sînt independente. Proiectul utilizează și mansarda pentru locuință. Bucătăria este separată de camera de zi. Prispă nu poate fi utilizată în bune condiții. Circulația la lot este bună.

Aspectul plastic este mulțumitor; cvartalul este rezolvat defectuos, avînd două circulații transversale. Indicii K 3 este mai puțin favorabil din cauza scării.

— Proiectul nr. 35 — autori, arhitecții Cristina Neagu, Viorica Simionescu, T. Săvulescu, Fl. Simionescu, A. Popescu și I. Milobenschi.

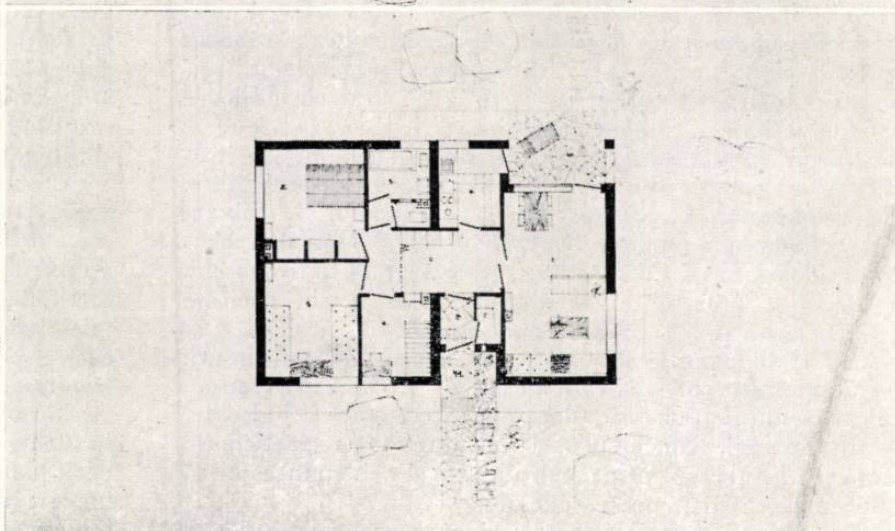
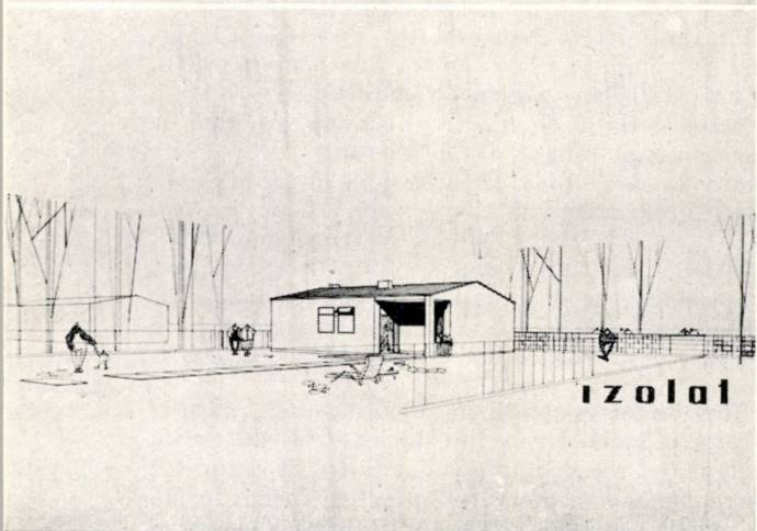
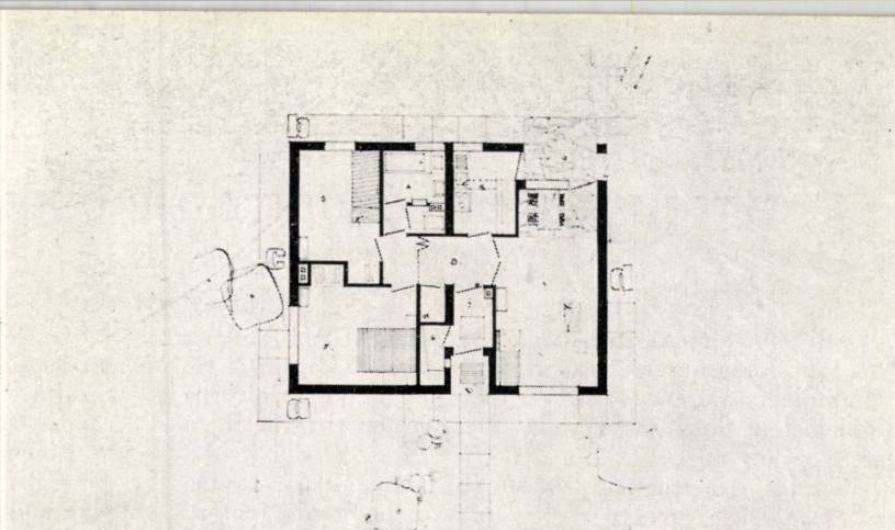
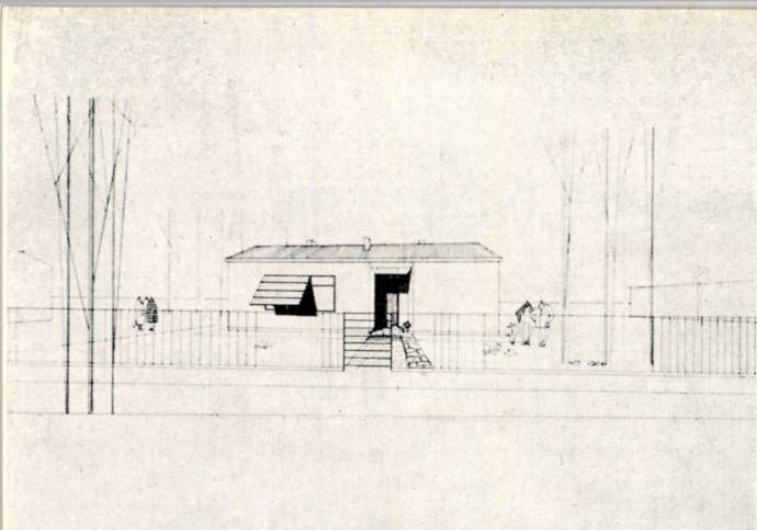
Sistemul constructiv și tipizarea celei ingeniou rezolvate; acoperișul este defectuos în ceea ce privește scurgerile.

Planul, corect compus, dar cu dimensiuni la limita inferioară, nu are spălătorie și nici nu oferă posibilitatea de a spăla rufe în baie. Aspectul arhitectural este acceptabil. Indicii K 3 foarte bun, K 4 satisfăcător.

— Proiectul nr. 30 — autori, arhitecții P. Șerban, Claudia Goleșcu și D. Ignătescu.

Sistemul constructiv obișnuit este urmărit cu consecvență.

Planul funcționează în bune condiții, dar are suprafețe mari. Fațadele sînt plate, lipsite de expresivitate. Cvartalul este rezolvat în mod satisfăcător. Indicii K 3 și K 4 sînt la limita inferioară.

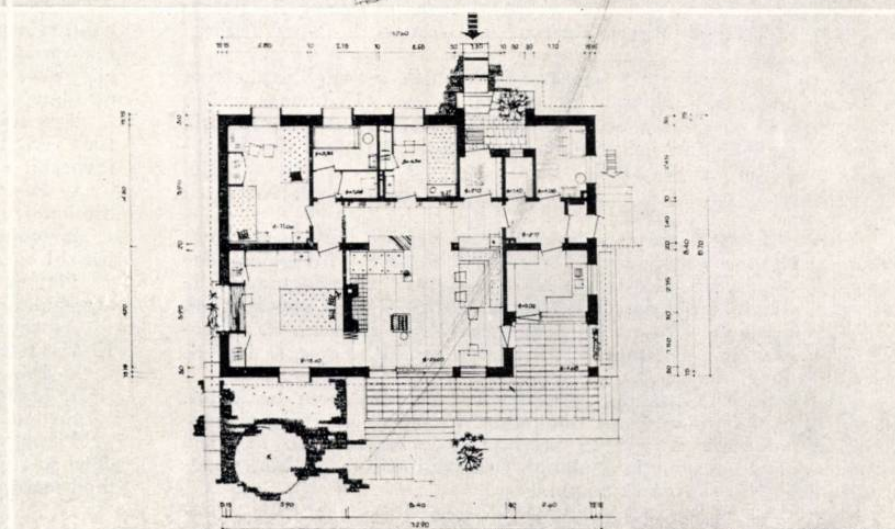
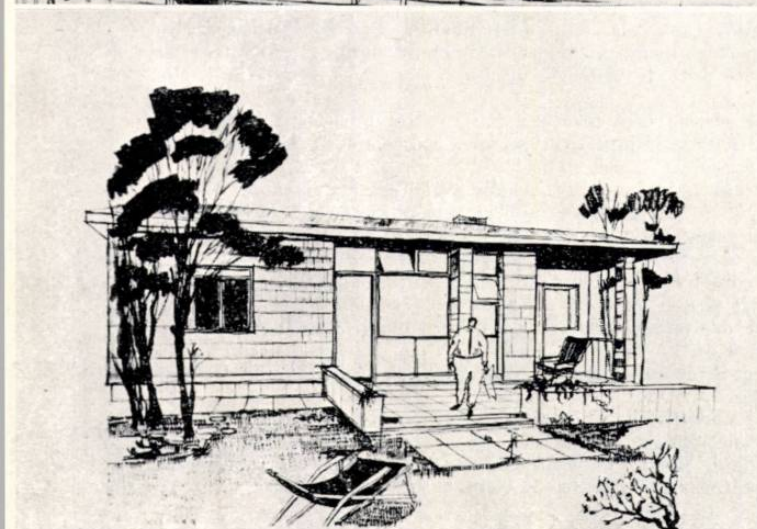
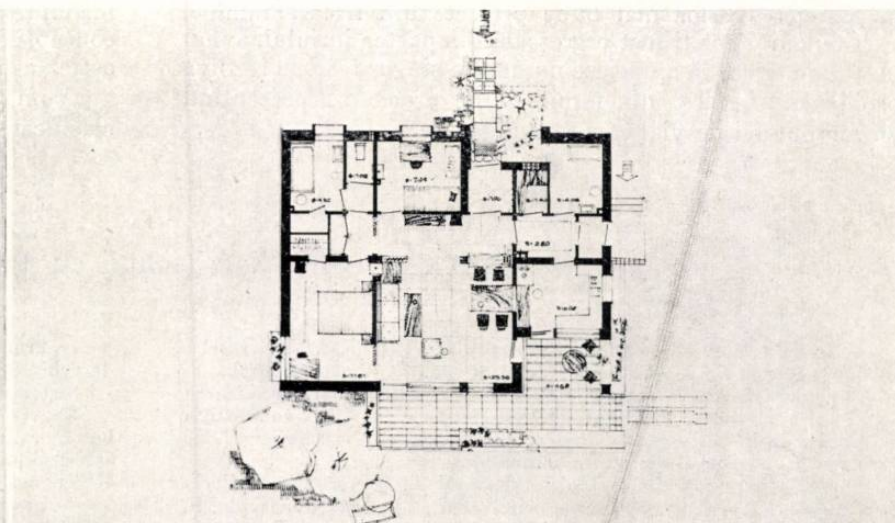
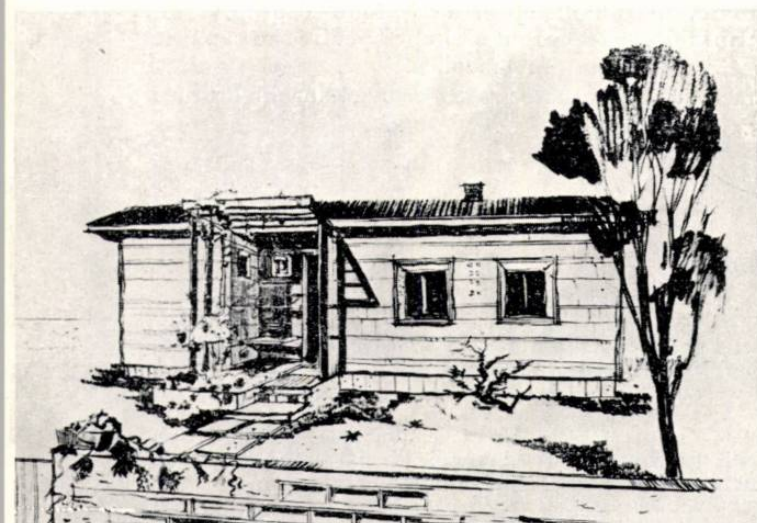

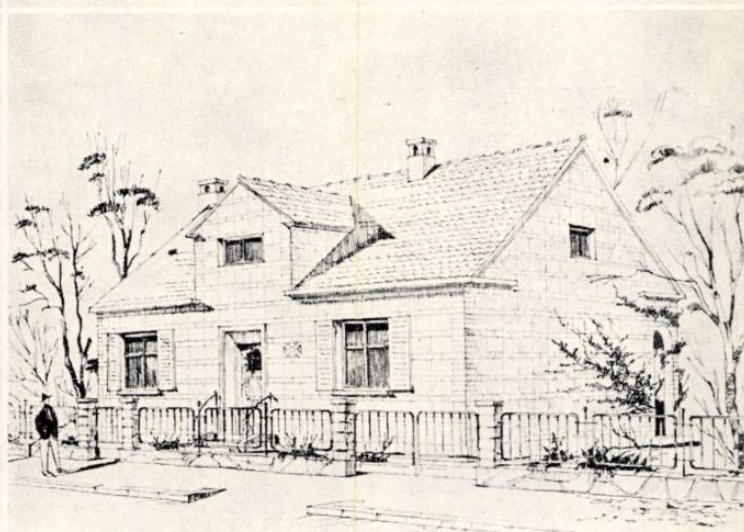
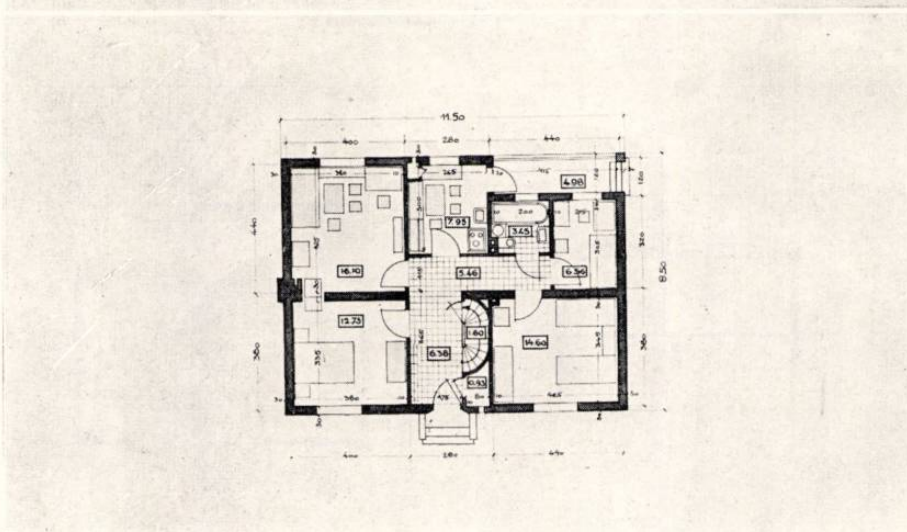
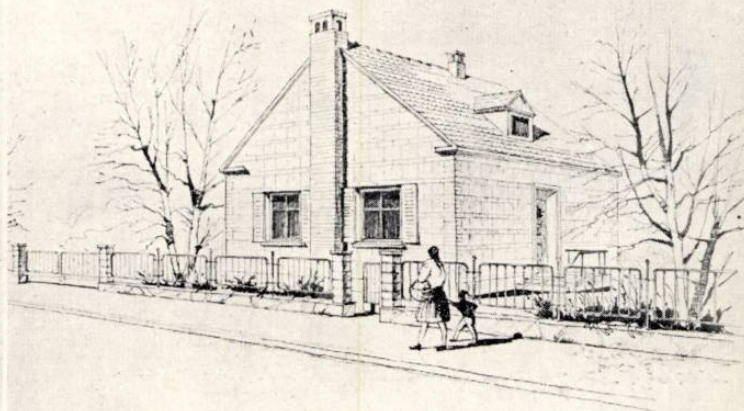
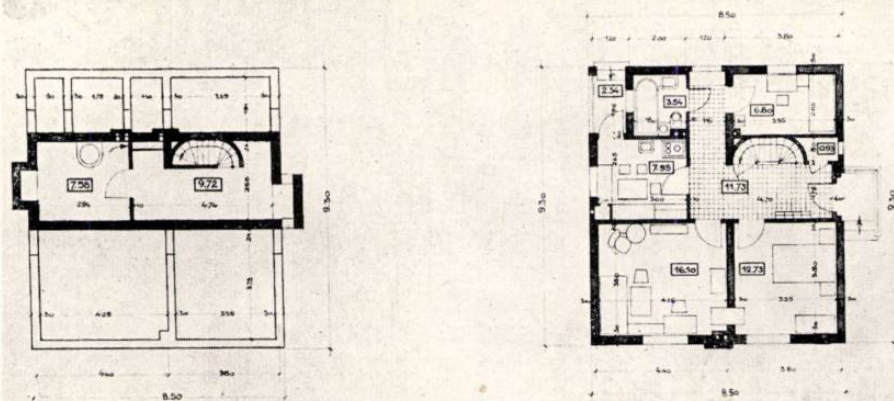
PROIECT NR. 32 — PREMIU

Arhitecții R. Patrulius, Gh. Rosetti și M. Enescu ;
colaboratori P. Carp și ing. R. Constantinescu

PROIECT NR. 29 — PREMIU

Arhitecții Mihai Enescu, R. Patrulius, Gh. Rosetti, Mircea Enescu ;
colaboratori A. Popescu și ing. R. Constantinescu

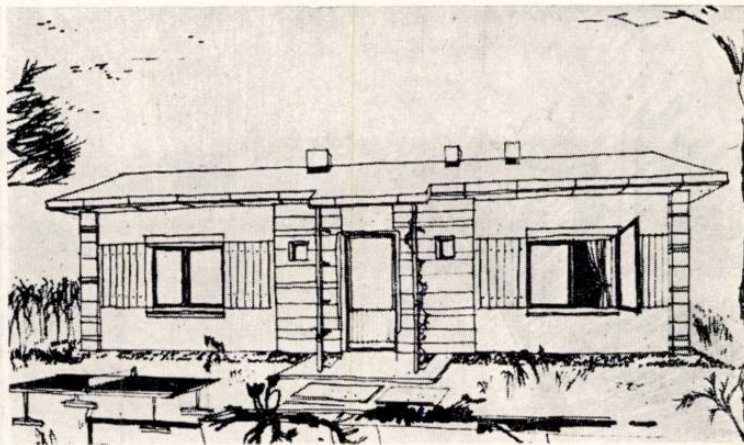
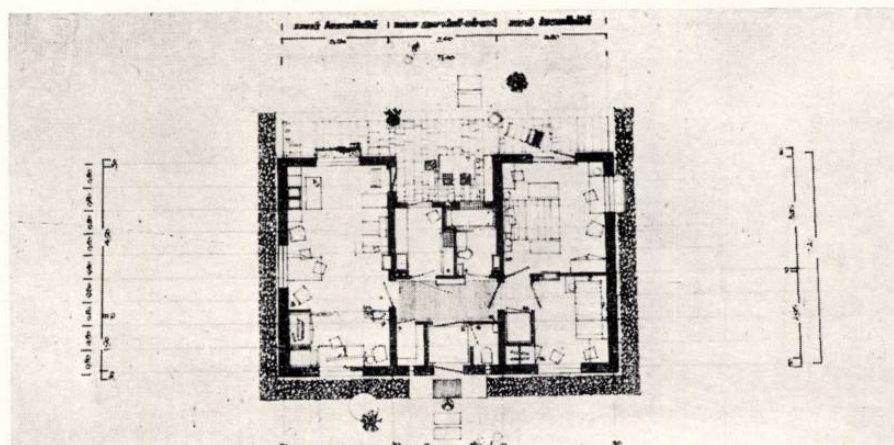

PROIECT NR. 38 — PREMIU

Arhitecții I. Bedeus, P. Niculescu, A. Toma

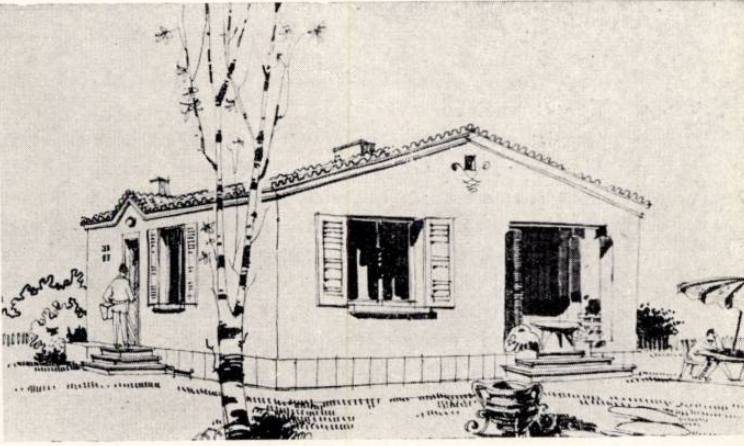
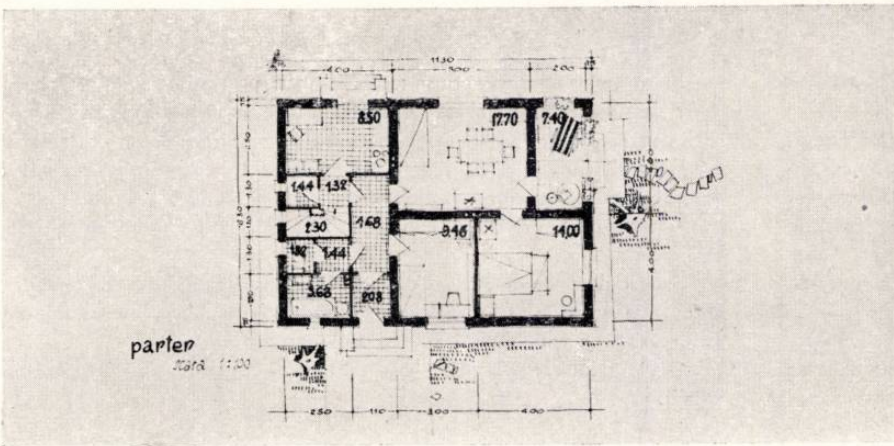
PROIECT NR. 35. — MENȚIUNE

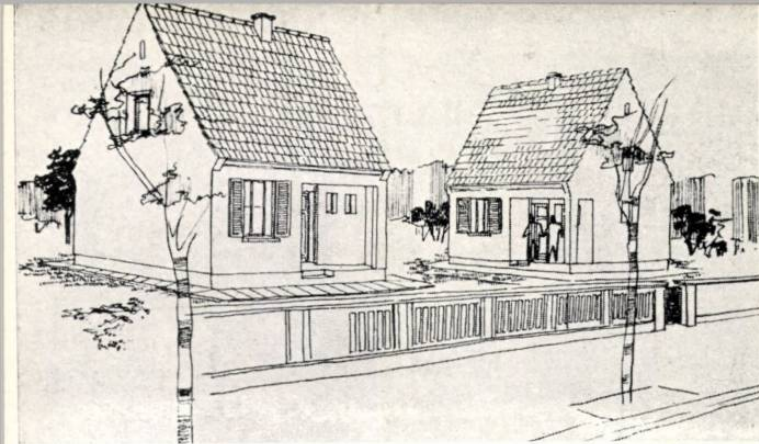
Arhitecții Mihai Enescu, R. Patrulius, Gh. Rosetti, Mircea Enescu ;
colaboratori Al. Popescu, ing. R. Constantinescu

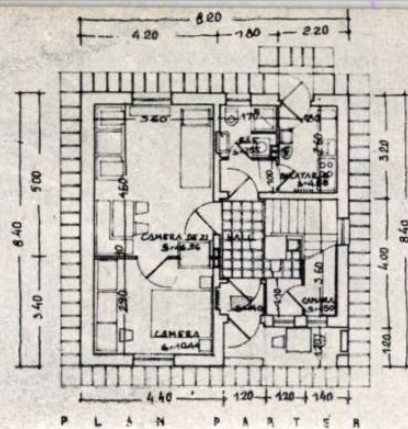
PROIECT NR. 27 — MENȚIUNE

Arhitect V. Smighelschi, studenții Smighelschi M., Gheorghian V., Polizu Gh.

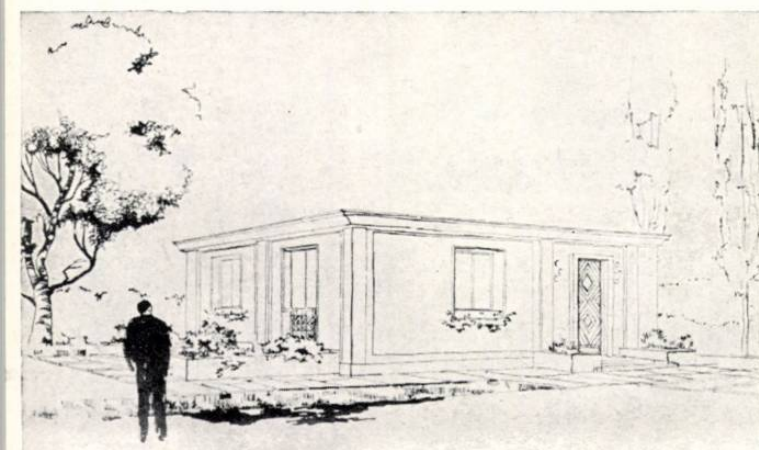

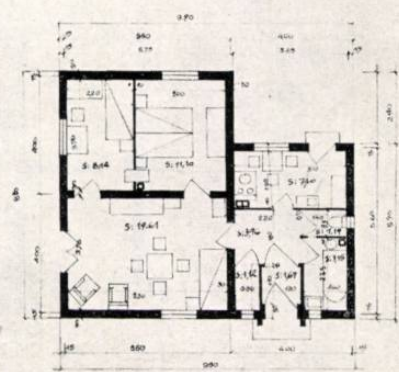
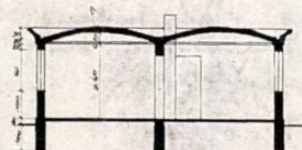
PROIECT NR. 26 — MENȚIUNE

Arhitect Ion Grigorescu

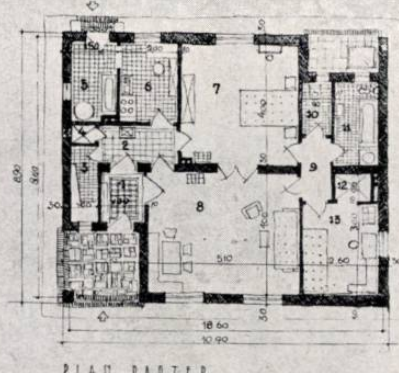
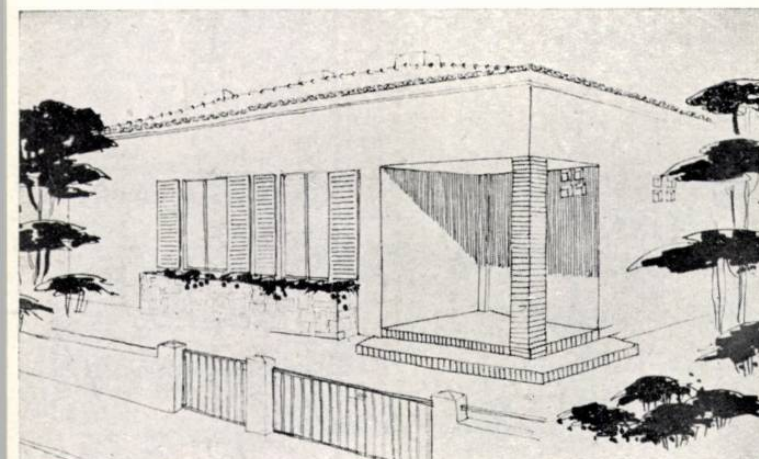
PROIECT NR. 33 — MENȚIUNE

Arhitecții Cristina Neagu, Viorica Simionescu, T. Săvulescu, Fl. Simionescu, Atanase Popescu, I. Milobenschi, ing. A. Lupescu

PROIECT NR. 30 — MENȚIUNE

Arhitecții P. Șerban, Claudia Goleșcu, D. Ignătescu

SERIA B (cu parter și un etaj)

— Proiectul nr. 25 — autori, arhitecții A. Dimboianu și Margareta Dimboianu.

Sistemul constructiv industrializat, urmărit cu consecvență. Loggia bine suprapuse, circulații clare. Ideea de înșiruire și cuplare economică și interesantă. Indicii K 3 acceptabil, K 4 foarte bun. Expresia plastică justă. Cvartalul este bine compus, dar cu oarecare scăderi.

— Proiectul nr. 15 — autori, arhitecții A. Crîntea, Șt. Gane și inginerii E. Săftoiu și G. Gavrilescu, colaboratori T. Mironescu, Cornelia Bejan, Maria Ciudin, C. Mureșan.

Sistemul constructiv este mai deosebit, dar neurmărit cu consecvență în ceea ce privește zidurile, care, în acest sistem, nu este necesar să fie portante.

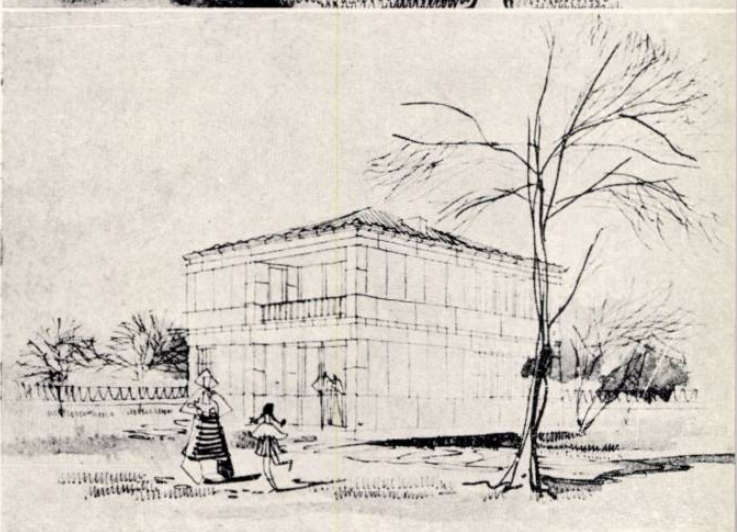
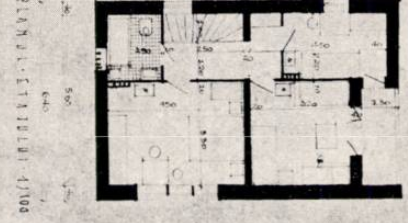
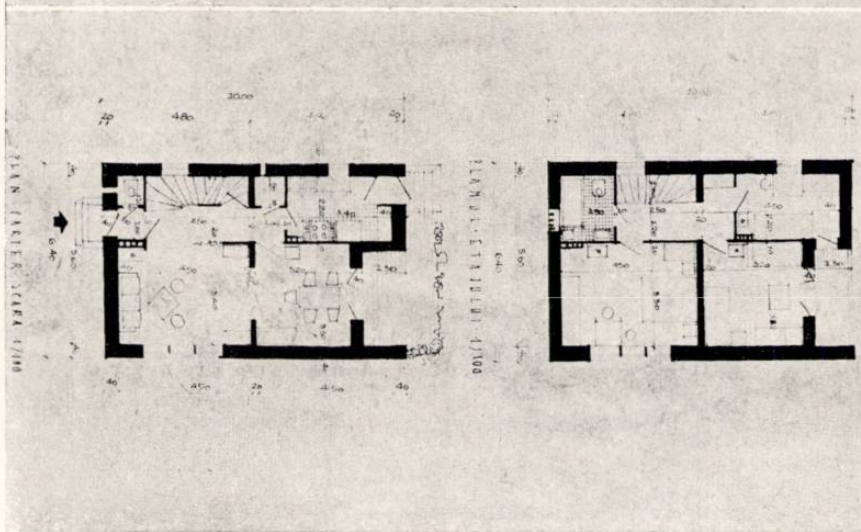
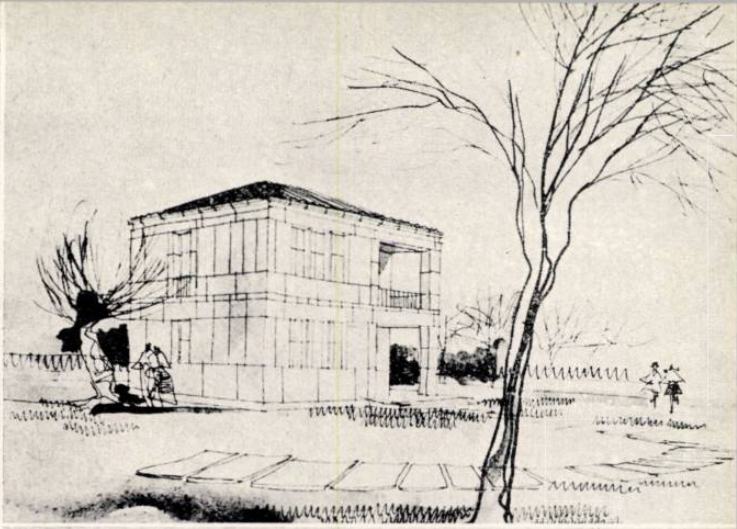
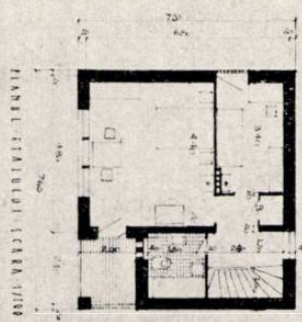
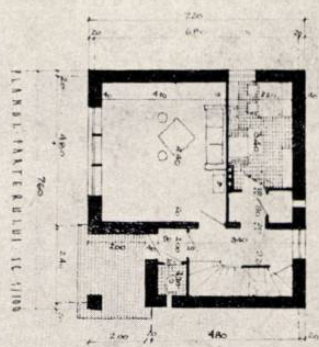
Planul, corect ca funcțiuni și distribuție, prevede și spălătorie.

Este unicul proiect care prezintă o idee nouă în rezolvarea încălzirii pentru o astfel de locuință cu suprafețe minime; are însă defectul că plasează camere peste loggia. Fațadele sînt acceptabile, cvartalul este studiat cu îngrijire. Indicii K 3 foarte bun, K 4 acceptabil.

— Proiectul nr. 19 — autori, arhitecții S. Daniel și B. H. Stoicescu.

Sistemul constructiv este realizabil; planul este foarte corect din punct de vedere al funcțiunilor, fațadele sînt agreabile, cuplarea interesantă și economică. Indicii sînt acceptabili.

O slăbiciune a planului este suprapunerea unui dormitor peste loggia.

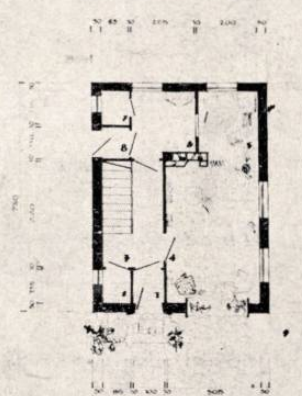

PROIECT NR. 25. — PREMIU

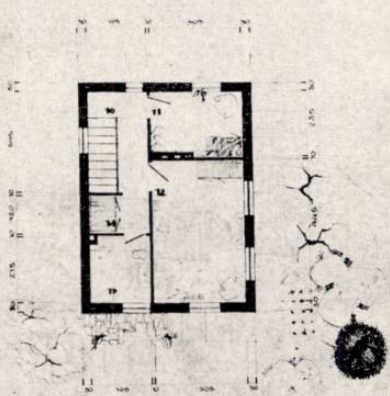
Arhitecții Anton și Margareta Dimboianu

PROIECT NR. 15 — PREMIU

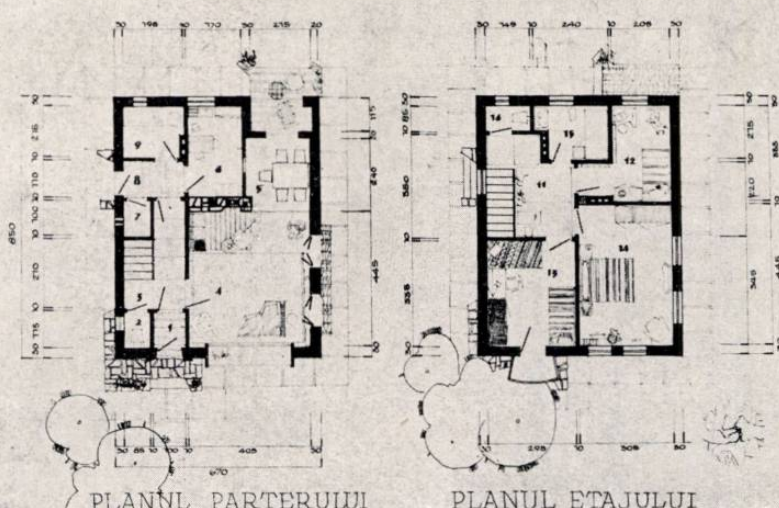
Arhitecții A. Crîntea, Șt. Gane, inginerii E. Săftoiu și G. Gavrilescu;
colaboratori T. Mironescu, Cornelia Bejan, Maria Ciudin, C. Mureșan

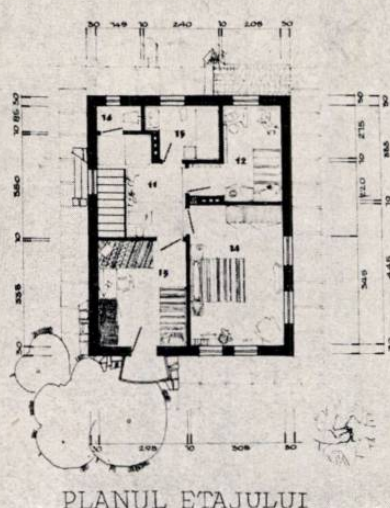
PLANUL PATERULUI

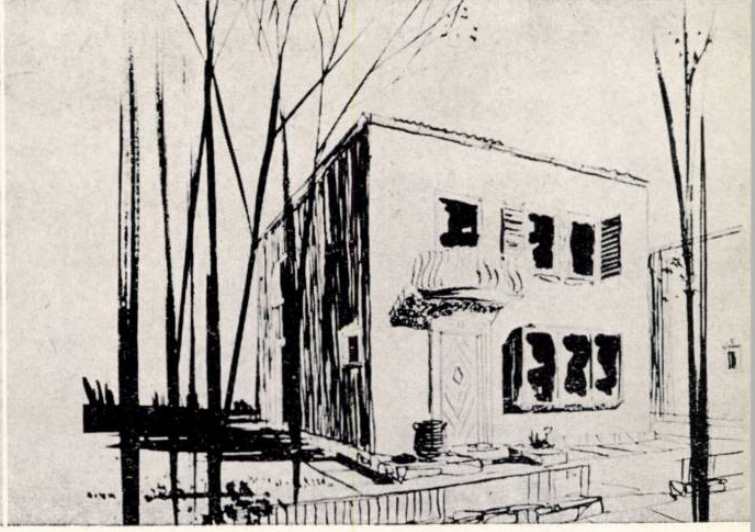
PLANUL ETAJULUI

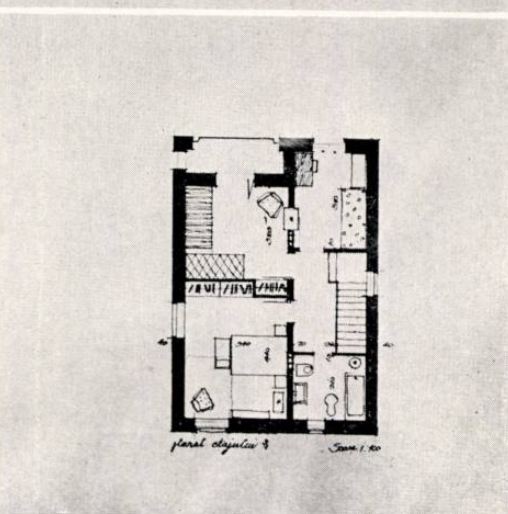
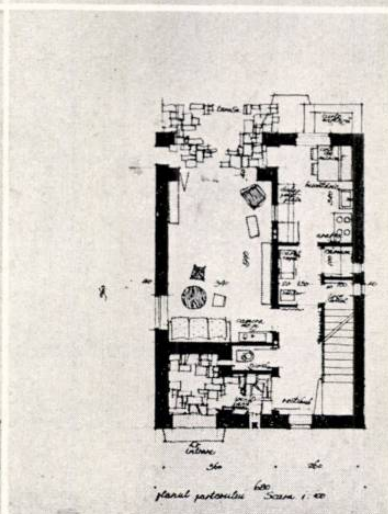
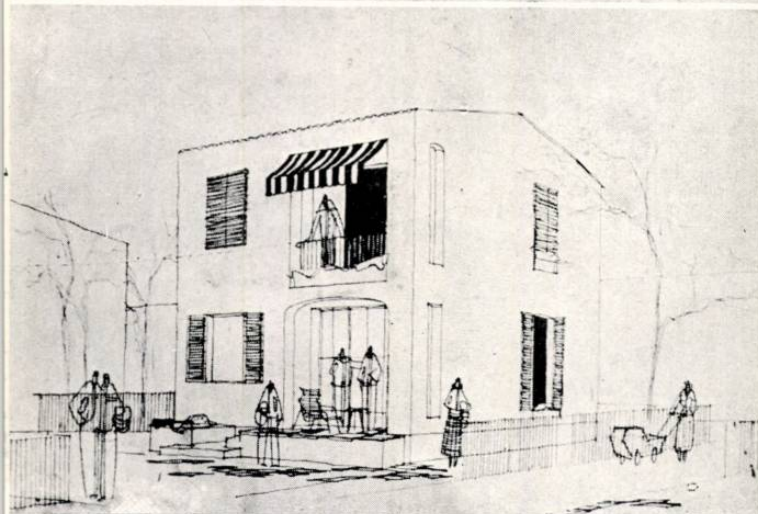
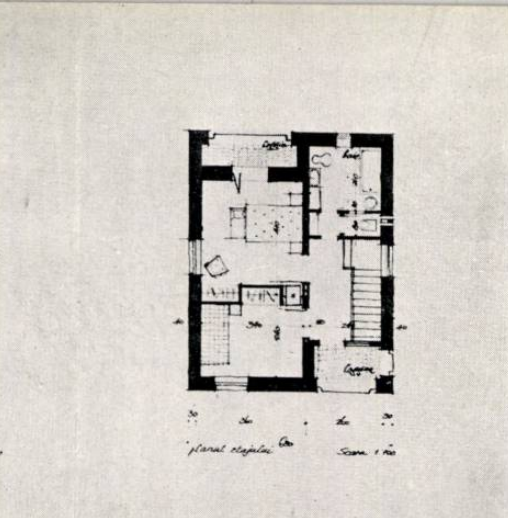
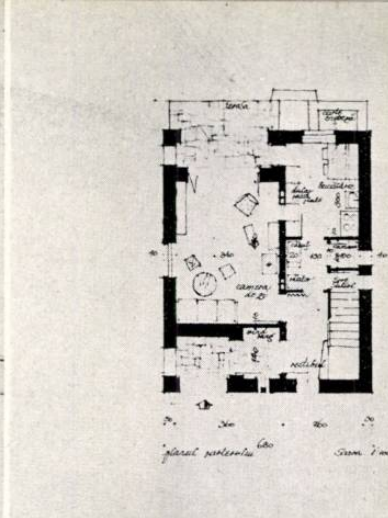
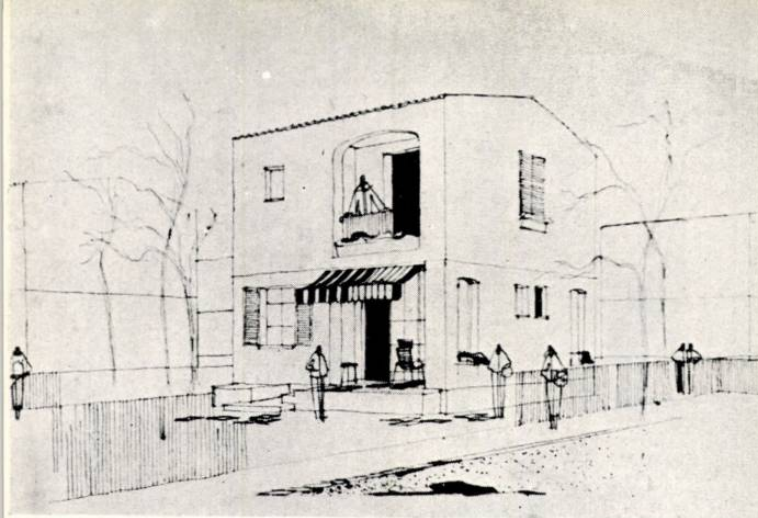

PLANUL PATERULUI

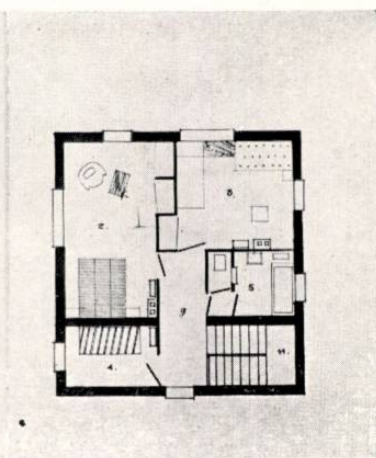
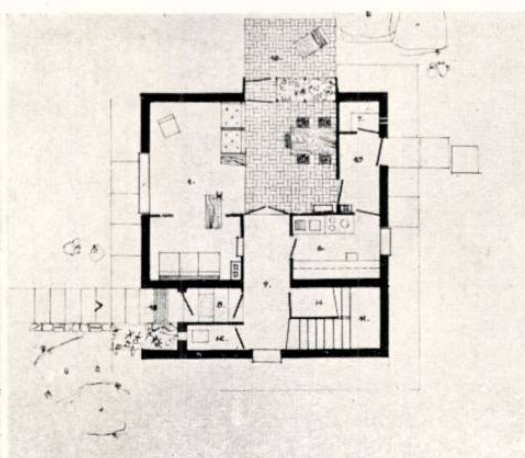
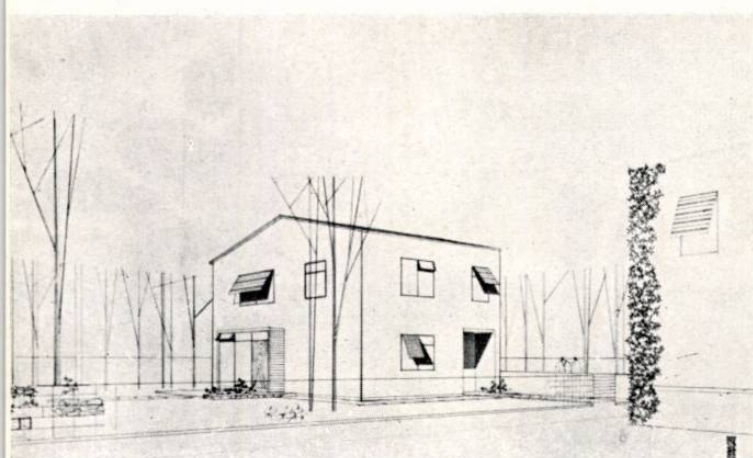
PLANUL ETAJULUI

PROIECT NR. 19 — PREMIU

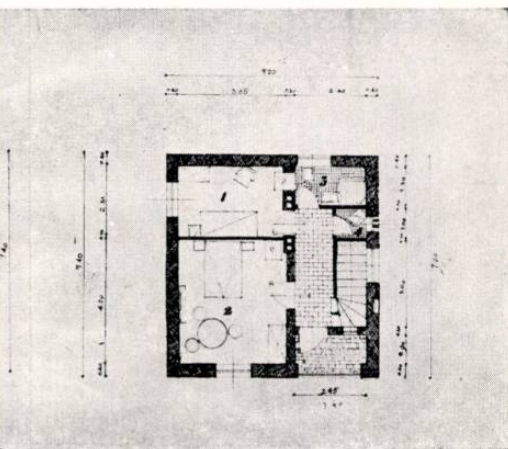
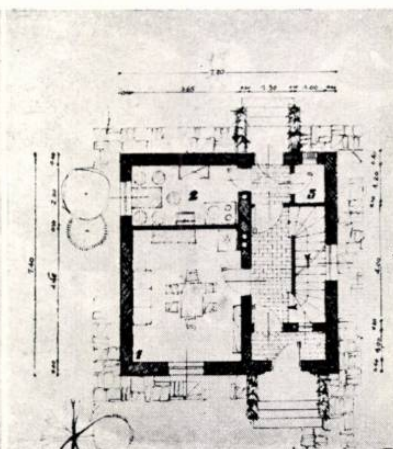
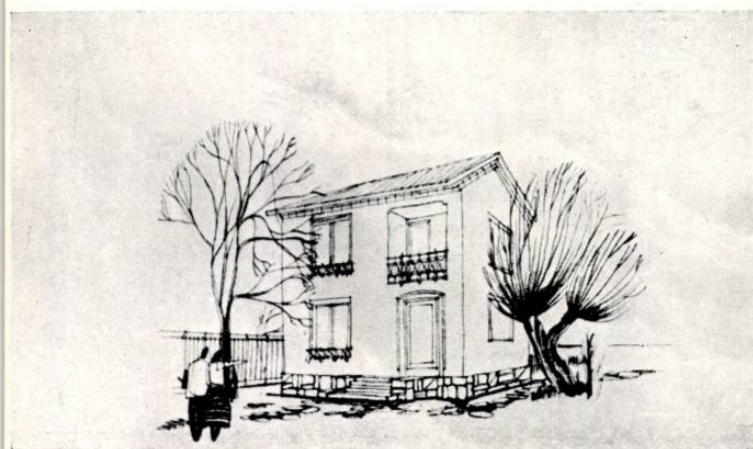
Arhitecții S. Daniel, B. H. Stoicescu

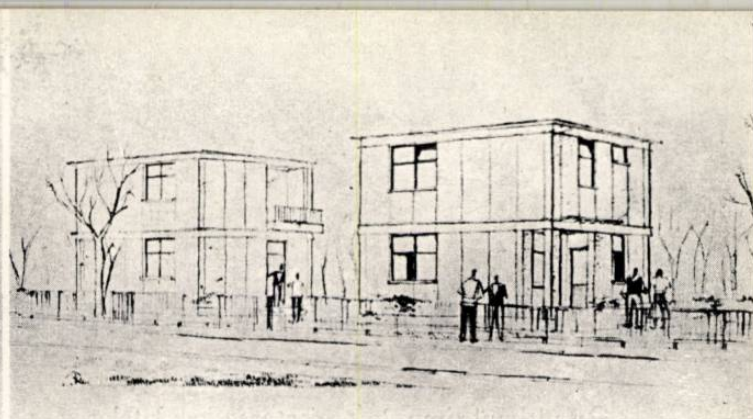
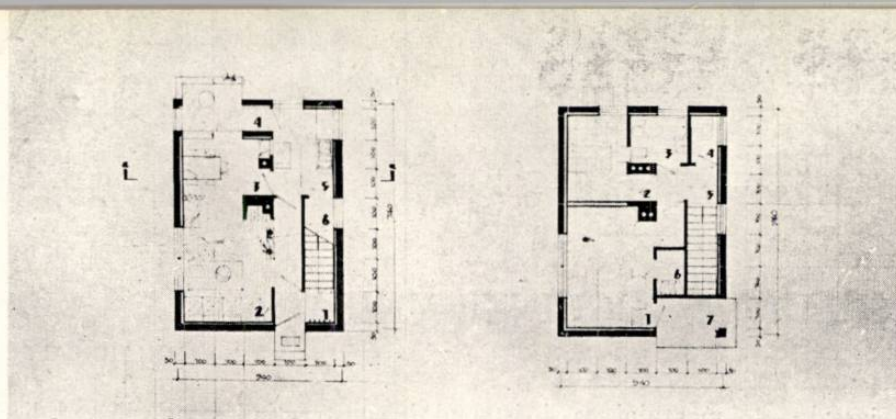

PROIECT NR. 16 — MENȚIUNE Arhitecții R. Patrulius, Gh. Rosetti și Mihai Enescu; colaboratori: A. Popescu și ing. R. Constantinescu

PROIECT NR. 21 — MENȚIUNE

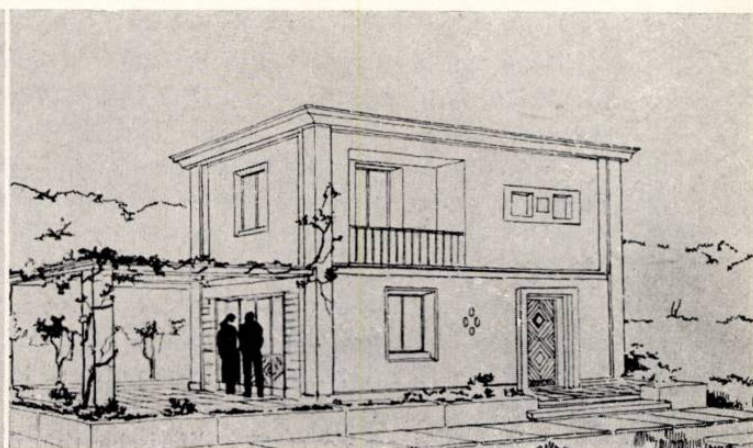
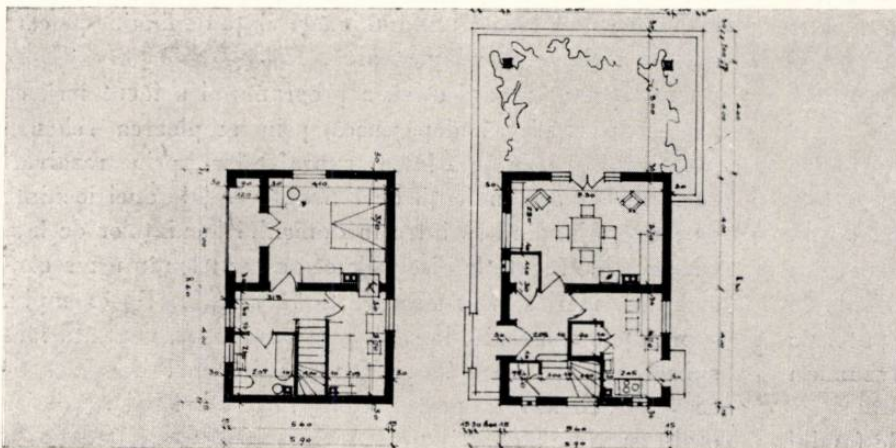
Arhitecții E. Călinescu, Gh. Mularidis, I. Stancu

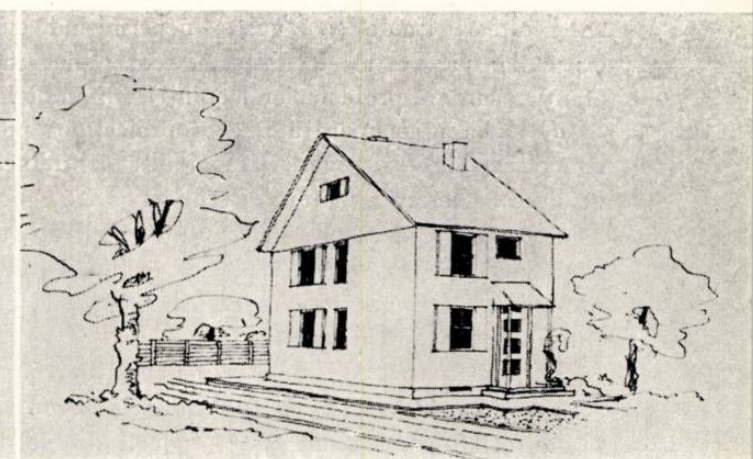
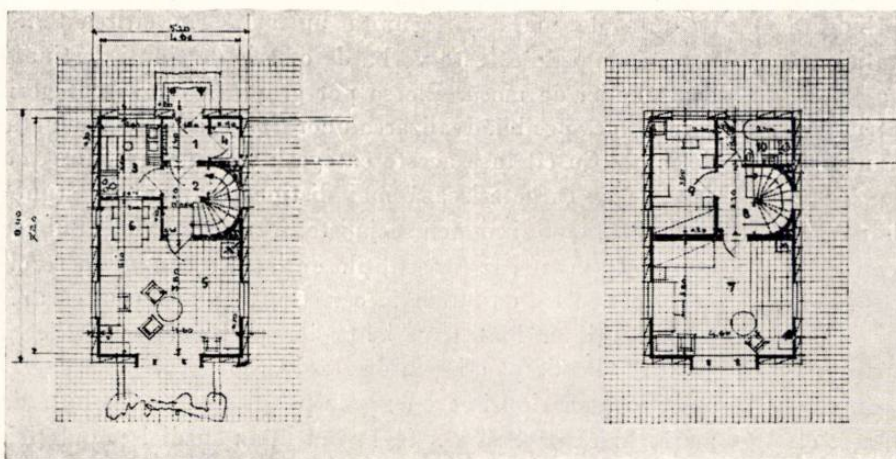
PROIECT NR. 23 — MENȚIUNE

Arhitecții Nora și Victor Lissai; colaboratori: ing. C. Popovici, arh. P. Borănescu

PROIECT NR. 17 — MENȚIUNE

Arhitecții Cristina Neagu, Viorica Simionescu, T. Săvulescu, Fl. Simionescu, Atanase Popescu, I. Milobenschi, inginer A. Lupescu

PROIECT NR. 20 — MENȚIUNE

Arhitecții Eugen Popescu, Th. Sassu, ing. M. Gheorghiu

— Proiectul nr. 16 — autori, arhitecții R. Patrulius, Gh. Rosetti și Mihai Enescu, colaboratori A. Popescu și ing. R. Constantinescu.

Sistemul constructiv bun, este urmărit cu consecvență în realizare. Funcțiunea planului și utilizarea camerelor corectă, în afară de seria A — etaj izolat — unde accesul la bucătărie se face prin sala comună. Scările sînt supradimensionate. Cuplarea este interesantă, dar mai puțin fericită din punct de vedere plastic.

Indicii K 3 și K 4 sînt buni. Cvartalul este defectuos în traversări.

— Proiectul nr. 21 — autori, arhitecții E. Călinescu, Gh. Mula-ridis și I. Stancu.

Sistemul constructiv nu este pus la punct în toate detaliile. Planul just, loggia suprapuse; la seria B apar decroșuri neeconomice. Fațadele sînt acceptabile. Cvartalul este studiat cu îngrijire.

Indicii K 3 și K 4 sînt acceptabili.

— Proiectul nr. 23 — autori, arhitecții Nora și V. Lissai, colaboratori ing. C. Popovici și arh. P. Borănescu.

Principiul constructiv este just, dar nu este urmărit în realizare.

Planul este corect, dar are dimensiuni prea mici. Scara nu trece sub planșeul băii. Fațadele sînt agreabile. Cvartalul este bine studiat. Indicii K 3 și K 4 sînt buni.

— Proiectul nr. 17 — autori, arhitecții Cristina Neagu, Viorica Simionescu, T. Săvulescu, Fl. Simionescu, A. Popescu, I. Milobenschi și ing. A. Lupescu.

Sistemul constructiv și ideea de tipizare sînt interesante.

Acoperișul are scurgeri defectuoase. Serviciile sînt prea mici. Planul este corect, are însă defectul unei loggii la etaj, peste camera comună. Fațada exprimă sistemul constructiv.

Indicii K 3 și K 4 sînt satisfăcători. Cvartalul acceptabil.

— Proiectul nr. 20 — autori, arhitecții E. Popescu, Th. Sassu și ing. M. Gheorghiu.

Construcția este interesantă, dar neunitară, avînd unele consecvențe. Trecerea spre lot se face prin camera de zi. Nu este exprimată construcția. Suprafețele sînt la limita inferioară. Indicii K 3 K 4 sînt buni, dar obținuți cu sacrificii.

PE MARGINEA CONCURSULUI DE LOCUINȚE UNIFAMILIALE

Arh. MIHAIL CAFFÉ

În ultimul timp, în proiectarea locuințelor se pot înregistra o serie de realizări pozitive care folosesc experiența primelor lucrări executate în anii 1950—1953. Totuși, se resimt încă puternic o serie de lipsuri, atât în ce privește calitatea, cât mai ales în ce privește varietatea sortimentelor de locuințe.

Toată lumea — proiectanții, organele de îndrumare și beneficiarii — își manifestă nemulțumirea față de această stare de lucruri.

Proiectele existente pînă de curînd la noi erau foarte puțin numeroase ca tipuri și departe de a epuiza toate formele de locuință corespunzînd diferitelor nevoi ale societății. Discuțiile purtate în cadrul celei de-a doua plenare a Uniunii Arhitecților, în cadrul unor referate, la comisiile de avizare sau în ateliere, au scos din ce în ce mai puternic la iveală cauzele acestei stagnări. Am putea să le rezumăm la cîteva:

a) necunoașterea concretă a diferitelor tipuri de familii și moduri de locuire, după regiuni, categorie socială etc.;

b) studierea insuficientă a diferitelor aspecte tehnico-economice (sisteme constructive avansate, materiale noi etc.);

c) temele bazate uneori pe concepții greșite (adăpostirea «provizorie» a două familii într-un apartament unifamilial), altele rigide și înguste, nepermițînd cuprinderea aspectelor variate ale locuinței; de exemplu, insuficientă atenție acordată problemelor locuinței unifamiliale;

d) slaba preocupare a multor proiectanți pentru problemele locuinței de masă și mai ales atitudinea nejustă de desconsiderare a factorului economic.

Această poziție, ruptă de realitățile concrete, de nevoile și posibilitățile noastre actuale, se oglindește de altfel în ultimul concurs, atât în ceea ce privește proiectele prezentate, cât și în aprecierea lor.

La perpetuarea acestei situații a contribuit în mare măsură caracterul rutinier, conformismul și lipsa de combativitate, atât în ceea ce privește organele de îndrumare, cât și în ce privește proiectanții.

A apărut astfel din ce în ce mai pregnantă necesitatea revizuirii unor «dogme», necesitatea de a aduce în proiectarea locuințelor ceva nou. Ca urmare am avut concursul C.S.A.C. din octombrie 1955 pentru secțiuni în blocuri (p + 3) și concursul Uniunii Arhitecților din noiembrie 1955, pentru locuințe unifamiliale pe parter și parter cu etaj. Dacă primul dintre aceste concursuri nu a reușit să aducă prea multe lucruri noi valabile, tocmai pentru că nu a înțeles să iasă hotărît din schemele temei «tradiționale», al doilea a încercat să pună problema în chip mai larg. Concursul de locuințe unifamiliale a cerut de fapt din partea concurenților, nu numai rezolvări, partiuri, ci în primul rînd, chiar elaborarea unor teme concrete.

Temă liberă și concurs de idei

S-a cerut proiectarea unor locuințe unifamiliale pe parter și parter cu etaj, pentru familii de 3—4 persoane și de 5—6 persoane. Suprafețele încăperilor erau date în mod cu totul informativ, structura și gradul de confort al aparta-

mentului, ca și sistemul de construcție lăsate la liberul discernămint al concurenților, făcîndu-se doar precizarea că «concepția generală trebuie subordonată posibilităților de construire în masă, în următorii cîțiva ani». În acest fel, fiecare a putut prezenta în proiectul său un fel personal de a concepe locuința unifamilială și viața de familie pe care aceasta trebuie s-o adăpostească.

Interpretarea subiectivă a programului a făcut însă ca unele rezolvări să depășească prin amploarea schemei funcționale, prin mărimea suprafețelor, prin rezolvări constructive sau indicații de finisaj, cerințele unei locuințe de masă, ajungînd să intre în domeniul locuințelor de lux. Observațiile făcute la discuțiile ce au avut loc în urma concursului merită într-adevăr toată atenția. De exemplu, suprafețele construite la seria parter (tipul A, varianta fără subsol) variază între 70 și 98 m², adică cu o diferență de cca 30 %, iar la seria parter și etaj între 88 și 131 m², adică o diferență de 35 %.

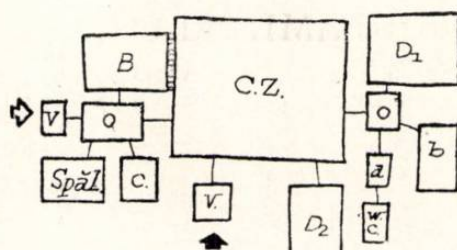
Este adevărat că tema nu a limitat suprafețele și fiecare proiectant a putut să mărească confortul locuinței introducînd o serie de dependențe sau degajamente suplimentare.

Aci se cuvine să analizăm mai atent deosebirile dintre locuința de masă și locuința unică. Din citirea temei rezultă limpede că este vorba de o serie de tipuri destinate construcției de masă. Ele se pot grupa în cîteva categorii care să facă posibilă realizarea unor *tipuri*, adică o producție de masă. Cu cît însă aceste categorii sînt mai restrînse, cu atît ele se caracterizează mai distinct (oameni de știință și de artă, eroi ai muncii socialiste, fruntași ai vieții publice etc.) și în acest caz necesitățile de locuire conduc la rezolvări particulare de la caz la caz. Or, tocmai faptul că unii proiectanți au luat experiența lor personală, vederile și gusturile lor drept criteriu de rezolvare a locuinței a dus la apariția unor tipuri care cu greu pot fi numite locuințe de masă, al căror cost să fie la îndemîna mediei populației. Însuși faptul că tema a cerut la locuința de 3—4 persoane o cameră de zi și două dormitoare a generat confuzie și a constituit punctul de plecare al diferitelor exagerări.

Tipuri de locuințe — procese de viață

Analiza proiectelor prezentate la concurs și în special a celor premiate și menționate, arată că se pot distinge trei categorii în ce privește distribuția și funcționarea lor. Așa cum arătam mai înainte, aceste tipuri reflectă genuri deosebite de viață ale locatarilor. Din *prima categorie* fac parte o serie de locuințe cu parter și parter-etaj, în care camera de zi constituie dominantă categorică; ea este pe de o parte încăperea cea mai mare, deservește circulațiile principale și adăpostește mai multe funcțiuni: recreație — studiu — recepție și chiar comandă circulațiile spre celelalte piese. Exemplul cel mai elocvent îl constituie proiectul nr. 29 (autori, arhitecții Mihai Enescu, R. Patrulius, Gh. Rosetti, Mircea Enescu, colaboratori, A. Popescu și ing. R. Constantinescu), proiect pe care l-am putea denumi «cu atrium».

Acest tip de locuință reprezintă o viață de familie de tip patriarhal, reunirea membrilor familiei în anumite momente

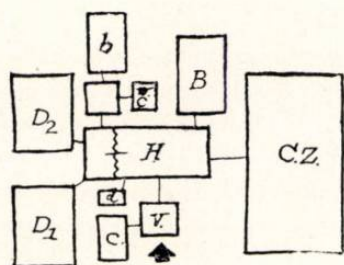

Schema proiectului nr. 29

ale zilei; întreținerea și gospodăria necesită existența, fie a unui personal casnic, fie a gospodinei legată de casă.

O a doua categorie o formează proiectele în care deși camera de zi este la fel, predominantă,

ea nu constituie o piesă centrală. Compoziția acestor apartamente e bazată pe separarea distinctă a funcțiilor odihnă — recepție, separare care se obține prin existența unui hol important. Separarea distinctă, fizică a secțiunii intime (odihnă) de secțiunea de recepție este cunoscută într-o serie de rezolvări frecvente în literatura despre locuințe. Ea are avantajul de a da posibilitatea desfășurării unor procese de viață paralele, fără a se stînji reciproc, anulînd însă

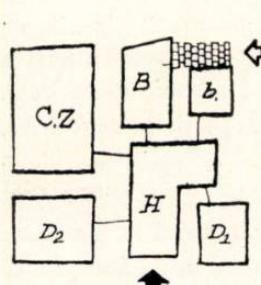

Schema proiectului nr. 32

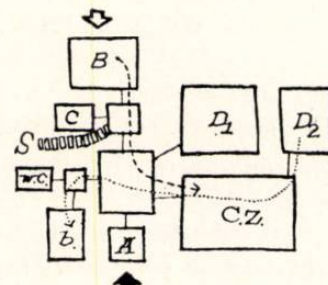
impresia de unitate a locuinței. Într-o rezolvare aproape corectă, de exemplu proiectul nr. 32 (autori, arhitecții R. Patrulius, Gh. Rosetti, Mihai Enescu, colaboratori P. Carp și ing. R. Constantinescu) se vede că acest tip de apartament duce la mărirea numărului de degajamente. Într-un asemenea apartament poate locui o familie ai cărei membri — începînd de la o anumită vîrstă — sînt toți ocupați; de asemenea, ea permite, prin separarea funcțiilor și de comandarea generală a camerelor, dezvoltarea familiei pe un termen destul de îndelungat.

În sfîrșit, putem distinge o a treia categorie care nu urmărește în mod net, nici diferențierea, nici ordonarea funcțiilor. Aceste proiecte, în afară de lipsa unei gradații distincte a suprafețelor, nu au nici scheme funcționale consecutive. Ele prezintă, fie de comandarea dormitoarelor prin camera de zi (proiect nr. 33, autori, arhitecții Cristina Neagu, Viorica Simionescu, T. Săvulescu, Fl. Simionescu, A. Popescu,

I. Milobenschi), fie izolarea tuturor pieselor care sînt degajate de un hol central (proiect nr. 38, autori, arhitecții

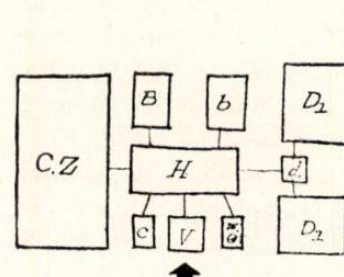
Schema proiectului nr. 38

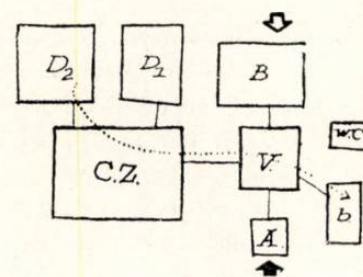
Schema proiectului nr. 27

I. Bedeus, P. Niculescu și A. Toma), fie soluții intermediare (proiect nr. 27, autori, arh. V. Smighelschi, studenții Smighelschi M., Gheorghian V. și Polizu Gh.). O serie de proiecte pentru locuințe cu parter și etaj nu au reușit să învingă dificultățile constructive și au obținut dormitoare mari cît camera de zi sau mici cît bucatăria (proiect nr. 20, proiect nr. 21).

Diagramele alăturate ne arată variația suprafețelor la proiectele premiate. Din analiza acestor diagrame reiese că, în general, cele trei tipuri descrise își mențin principiile și în ce privește raporturile între diferitele piese. Astfel, avem în prima și a doua categorie o mare diferențiere și între dormitoare, și între acestea și dependințe (proiectele nr. 29, nr. 32 și nr. 35). Dimpotrivă, în a doua categorie piesele au valori apropiate, pe o linie continuă (proiectele nr. 33 și 27). Diagrama 3 arată mai sugestiv aceste diferențe.

Schema proiectului nr. 35

Schema proiectului nr. 23

Examinarea diagramelor și a schemelor poate duce la unele concluzii în privința stabilirii unei clasificări și a unor valori medii ale suprafețelor diferitelor încăperi.

Diagrama nr. 1
Variația suprafețelor (seria A)

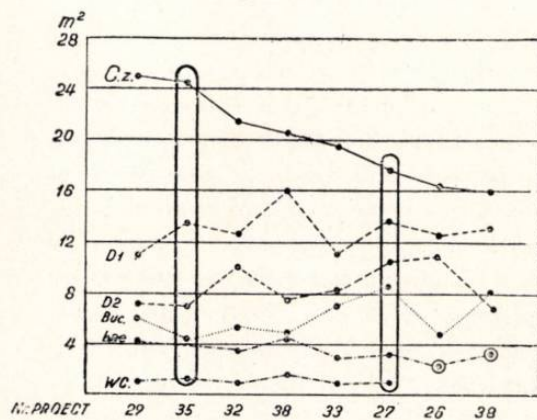

Diagrama nr. 2
(seria B)

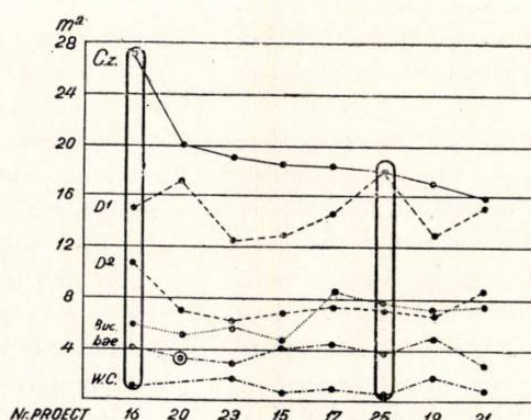
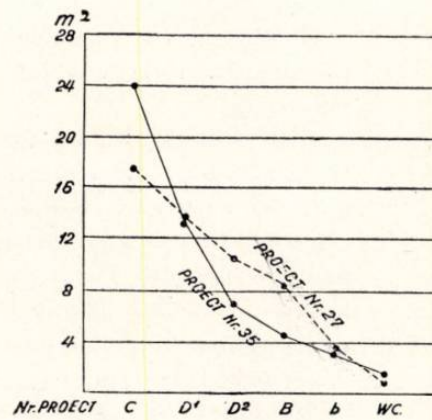

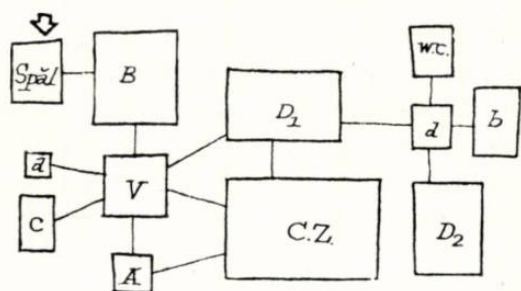
Diagrama nr. 3

Se poate vedea că proiectele care au urmărit o diferențiere accentuată a camerei de zi și a dormitoarelor au obținut indici de economicitate mai buni și în general condiții de locuire mai confortabile. Considerăm că atât tipurile cu o cameră de zi legată de celelalte piese, cât și cele cu partea de zi net separată de partea de odihnă trebuie dezvoltate. De asemenea, par mai justificate diferențierile între camere, mai ales la apartamentele mari (cu mai mult de două camere).

Un alt aspect al structurii apartamentului îl constituie legăturile de deservire. Trebuie să arătăm de la început că socotim exagerate pretențiile de a se evita orice fel de încrucișări, ca și cum un apartament locuit de 3—6 persoane ar fi o piață orășenească de mare trafic. Totuși, proiectele prezentate la concurs prezintă o serie de deficiențe care trebuie, în general, evitate. În mod firesc, seria cu parter și etaj ne oferă soluțiile cele mai bune (în afara legăturii, oarecum necomode, pe scară).

Legăturile dormitoarelor cu baia și w.c. prin intermediul degajamentului central sînt cele mai frecvente. Acest procedeu, care pare

Schema proiectului nr. 30

firesc în apartamente compuse din două camere, începe să fie incomod la apartamentele mai ample, ducând uneori chiar la aspecte de hotel (proiect nr. 38, autori, arhitecții I. Bedeus, P. Niculescu și A. Toma). La fel de importantă este legătura între dependințe. O rezolvare mai bună o dă proiectul nr. 29, dar pentru a realiza acest lucru se ajunge la un număr exagerat de degajamente. Ideea de a grupa toate serviciile (baie, w.c., bucatărie, cămară, acces de serviciu, subsol) într-o fișie tip, realizată în proiectul nr. 33 are anumite avantaje în ceea ce privește partea gospodărească, dar sacrifică într-o măsură confortul dormitoarelor. Problema tipizării elementelor de apartament apare în mod clar ca dăunătoare cînd ea se aplică unei locuințe individuale mai ample, căci duce la circulații defectuoase (dormitor → camera de zi → hol → baie sau bucatărie → degajament → hol → camera de zi). Accesul la dormitoare prin camera de zi apare cu atât mai incomod cu cît crește amploarea apartamentului.

În sfîrșit, o problemă dintre cele mai discutate este cea a dependențelor gospodărești (bucătării, oficii, cămări etc.).

Pentru ușurința comparației am extras suprafețele bucătăriilor alături de suprafețele locuibile ale proiectelor premiate.

Este interesant de remarcat că tocmai proiectele care reprezintă un mai mare confort de locuire prevăd pentru bucătării suprafețele cele mai mici (proiect nr. 35), ceea ce confirmă intenția autorilor de a destina aceste locuințe unei anumite categorii de oameni, obișnuiți cu folosirea unei bucătării cu echipament complet. Dar bucătăria mică, chiar cu un echipament bine pus la punct, presupune existența unui important centru comercial. Prin aceste operațiuni de pregătire a mîncării sînt simplificate și nu necesită un spațiu mare.

	A		B	
	SL	B	SL	B
SERIA PARTER				
proiect nr. 29	44,58	6,02	61,70	5,40
» 35	46,71	4,50	56,35	4,08
» 32	45,20	5,78	54,17	5,78
» 30	43,00	5,15	—	—
» 33	39,00	9,40	—	—
» 27	41,86	8,50	—	—
» 38	43,70	7,95	61,70	7,95
» 26	40,00	4,68	—	—
SERIA P+1				
proiect nr. 16	55,23	6,09	—	—
» 20	45,16	5,60	—	—
» 25	43,56	7,48	58,30	7,48
» 17	41,05	8,69	—	—
» 23	40,22	5,80	—	—
» 21	39,60	7,30	—	—
» 15	39,21	5,02	—	—
» 19	38,36	7,20	50,15	7,44

O locuință individuală este destinată însă zonelor pre-orășenești ale marilor orașe sau, și mai mult, localităților de provincie unde, în condițiile actuale, activitatea gospodinei în bucatărie este mai dezvoltată.

Din acest punct de vedere, pare mai îndreptățită rezolvarea sub forma de « Essküche ». Acest lucru devine mai puțin valabil pe măsură ce crește numărul etajelor, adică cu cît crește gradul de « urbanism » al locuinței. Deci, în timp ce la seria cu etaj se poate admite mai ușor o bucatărie redusă, la seria cu parter apare logică o mărire a suprafeței bucătăriei.

În privința legăturilor, a funcționării interioare, fiecare din proiectele expuse prezintă încă un număr de particularități pozitive sau negative de importanță redusă asupra cărora nu vom insista mai mult.

În căutarea unei expresii arhitectonice a locuinței unifamiliale

În privința formelor, a rezolvării în trei dimensiuni a locuinței, în tratarea spațiilor interioare, a indicațiilor de finisaj și de mobilare, în crearea unei imagini spre exterior și a unei atmosfere în interior, putem spune că rezultatele concursului au fost mai slabe decît sub celelalte raporturi. Nu vom atinge aici problema compunerii ansamblurilor, deși ea constituie esențialul în aspectul cartierelor de locuințe. Vom căuta numai să vedem dacă proiectele înfățișate la concurs prezintă unele progrese față de rezultatele obținute în proiectarea curentă. În ceea ce privește interioarele, la foarte puține din proiectele prezentate se simte o preocupare deosebită pentru crearea de imagini succesive de ambianță armonioasă. Exemple tipice în acest sens sînt proiectele nr. 38 din seria parter și nr. 20 din seria parter și etaj, unde holurile au forme neatrăgătoare, neorganizate. Alte proiecte, deși aparent au acordat o oarecare atenție aspectului interior mai ales prin tratarea camerei de zi (proiect nr. 29 sau nr. 32) au neglijat în mare măsură cerințele unei mobilări raționale.

În ceea ce privește imaginea exterioară, privind proiectele expuse se degajă impresia că ea a rămas ultima dintre preocupările colectivului de proiectanți și a fost tratată în mod simplist și superficial.

Asemenea fațade ca la proiectele nr. 38 (autori, arhitecții I. Bedeus, P. Niculescu, A. Toma), nr. 20 (autori, arhi-

tecții E. Popescu, T. Sassu și inginer M. Gheorghiu), nr. 26 (autor arh. I. Grigorescu), nu numai că nu reprezintă vreun pas înainte, dar chiar dovedesc o serioasă rămânere în urmă.

O serie de proiecte (cele mai multe) prezintă fațade care folosesc procedee verificate de mulți ani și pe care le numim de obicei « corecte »; ele se disting printr-o manieră oarecum impersonală și prin folosirea citorva imagini consacrate. În fine, avem un grup de proiecte (arh. M. Enescu, R. Patrușiu, Gh. Rosetti etc.) în care se vede limpede o puternică influență a literaturii apusene. Ele se disting printr-un schematism geometric a cărui platitudine apare și mai evidentă în variantele grupate sau înșiruite, accentuat de o grafică « rafinată » și nerealistă. În general, locuința cu parter prezintă puține șanse de a scoate ceva interesant și deosebit. Tocmai de aceea rezolvarea ansamblului și a plantațiilor joacă aici rolul hotărîtor. Aceste considerente pledează cel mult pentru o neutralitate a fațadelor; dar neutralitatea nu înseamnă inexpresivitate. O casă simplă nu trebuie să semene neapărat cu o baracă. E adevărat că dezvoltarea tehnicii și a gustului modern pentru o oarecare simplificare a liniilor și volumelor duce la folosirea unui limbaj laconic, uneori brutal. După cum observă undeva arhitectul A. Lurçat, aceasta e o caracteristică a perioadelor primitive sau, dimpotrivă, a perioadelor decadente. În această privință, considerarea efectelor de scară ne poate aduce un ajutor prețios. Cu cît volumul, amploarea unei construcții crește, cu atît efectul decorativ se subordonează (uneori pînă la dispariție) efectelor de mase, percepției de ansamblu. Încărcarea decorativă a unui bloc de zece etaje supără pentru că împiedică perceperea compoziției; la fel tratarea crudă, geometrică, a unui volum mic — să spunem a unei mici locuințe pe parter — ușor perceptibilă în ansamblu de la distanțe mici, face ca acest laconism să devină brutal, agresiv. Arhitecții buni, indiferent de școlile cărora se declarau aderenți, au suplinit sărăcia inerentă micilor construcții prin înmulțirea procedeelelor decorative, folosirea materialelor prețioase sau a policromiei, cu efecte plastice care să umanizeze compoziția, dîndu-i scară și mișcare. La aceasta se adaugă faptul că, după părerea noastră, construcțiile pe parter sau parter și etaj vor fi o vreme îndelungată tributare metodelor semiindustriale-semi tradiționale, că asemenea clădiri, prin proporțiile lor și prin metodele de execuție sînt cele mai susceptibile de a se lega de arhitectura noastră populară.

S-a vorbit mult, la noi, în ultimul timp, în legătură cu problema economiei și a tehnicii înaintate, despre combaterea exceselor, a formalismului clasicizant. Faptul că unii arhitecți au tradus acest lucru prin adoptarea unor formule din reviste străine arată că aici nu e vorba de o « libertate de creație », de studiu original și creator, ci de libertatea de copiere necritică a unor lucruri improprii la noi. Copierea arhitecturii apusene e la fel de greșită ca și copierea vechii arhitecturi românești sau a celei clasice și nu dovedește o reală orientare către o arhitectură nouă.

Ar fi însă greșit să respingem în totul asemenea încercări, punîndu-le diferite etichete, fără a analiza părțile lor pozi-

tive sau negative. Mai ales că în cazul de față arhitectura propriu-zisă este de fapt oarecare și doar grafica este aceea care dă o anumită impresie. Se vede bine că inspirația s-a făcut la suprafață, chiar și în acest caz.

Scopul concursului a fost oare atins?

Putem spune că el a fost atins doar în parte. Concursul nu a adus, în primul rînd, un număr mare de proiecte și aceasta din cauza obligației de a se desena un mare număr de planșe, mai mult sau mai puțin necesare. Mulți dintre cei care ar fi vrut să concureze au fost îndepărtați de perspectiva eforturilor pe care le cerea redactarea proiectelor. În al doilea rînd, tema concursului, urmărind să dea o mai mare libertate, a condus la soluții scumpe, uneori chiar luxoase; tipul cel mai frecvent al locuinței de masă — cel cu două camere — a fost omis cu totul. În acest fel, rezultatele concursului, oricît ar fi de bune unele proiecte premiate, reprezintă niște rezultate « în sine », fără prea mare influență asupra proiectării curente.

Hotărîrea principală justă, de a se distribui toate premiile — indiferent de valoarea proiectelor — a dus la menționarea unor lucrări slabe, subminînd prestigiul juriului de judecată. De altfel, premiarea unor proiecte mai interesante ca partiuri, dar, așa cum am văzut, total necorespunzătoare tipizării și construirii în masă, arată că nu numai concurenții, dar și membrii juriului au neglijat acea prevedere esențială a programului care era economicitatea proiectelor. Sub acest aspect socotim că rezultatele concursului sînt nesatisfăcătoare, deoarece lucrările premiate sau menționate « în lipsă de altceva mai bun », nu pot constitui un model sau o sursă de inspirație pentru proiectarea curentă.

Totuși, unul dintre scopurile de bază ale concursului a fost atins. Ne referim în special la conturarea unei teme a locuinței unifamiliale, la precizarea celor cîteva tipuri de locuințe, la stabilirea unor raporturi optime între diferitele funcțiuni și piese ale apartamentului. În ansamblu, putem considera că în seria p + 1 găsim un procent mai ridicat de proiecte reușite, aceasta datorită însuși programului care ușurează stabilirea unor scheme corecte. (Deși aproape nici un proiect din această serie nu rezolvă problema prefabricării scării interioare.)

În privința expresiei plastice, concursul oferă o mare diversitate de aspecte, prezentînd alături de rezolvările învechite — regionaliste — arhitecturi « ultramoderne » cu un pronunțat iz de cosmopolitism. Această diversitate nu înseamnă însă neapărat și o valoare deosebită. E bine că apar orientări diferite, dar poate fi dăunător dezvoltării arhitecturii noastre dacă privim aceste orientări necritic, desprînse de sarcinile și condițiile noastre concrete.

Socotind acest concurs ca un început pentru dezbaterea principalelor probleme ale proiectării noastre actuale, trebuie să sperăm că, în lumina învățămintelor trase de pe urma experienței, asemenea concursuri se vor înmulți și vor contribui din ce în ce mai direct la rezolvarea sarcinilor noastre practice.

UNELE CONSTATĂRI ÎN LEGĂTURĂ CU CELE TREI CLĂDIRI EXPERIMENTALE DIN BLOCURI MARI, EXECUTATE ÎN ANUL 1955

Arh. GHEORGHE SEBESTYEN

În cursul lunii octombrie 1955 au avut loc la Casa Arhitectului discuții în legătură cu clădirile experimentale de la București, Orașul Stalin și Petroșani, executate din blocuri mari până la 1,5 tone greutate.

Revista noastră a publicat în nr. 11—12/1955 caracteristicile acestor clădiri, precum și unele concluzii. Credem că este necesar să se completeze aceste concluzii deoarece între timp I.C.S.C., prin referatul asupra celor trei clădiri amintite, ne-a pus la dispoziție un material cifric valoros, bazat, nu pe devizele inițiale, discutabile, ci pe postcalcule.

În baza acestor date, vom încerca să prezentăm unele aspecte noi.

1. Probleme legate de confecționarea și costul blocurilor

Analizele postcalculate de I.C.S.C. prezintă prețuri sensibil egale în ceea ce privește costul unui metru cub de beton în blocuri pline. Încep să apară unele diferențe (sub 10%), când se calculează costul zidăriei. Iată cifrele:

Localitatea	București	Orașul Stalin	Petroșani
Agregatul folosit	ceramic	ceramic; tuf vulcanic	steril
Costul unui m ³ de beton în blocuri mari	315,60	322,61	306,88
Idem, montat în zidărie	343,72	333,76	318,00

Acest tabel nu este însă concludent, deoarece înlocuirea unui metru cub de zidărie de cărămidă nu s-a făcut cu un metru cub de beton. Cu această corectare, tabelul arată astfel:

Localitatea	București	Orașul Stalin	Petroșani
Volum beton blocuri	0,81	0,72	0,70
Volum zidărie cărămidă			
Costul zidăriei de blocuri echivalente unui m ³ de zidărie de cărămidă . . .	278,41	240,31	222,60

Aceste cifre arată că în mod practic s-a ajuns la costuri similare cu acelea ale zidăriei de cărămidă.

Problema care se pune în continuare este dacă aceste prețuri pot fi sau nu reduse sub cele ale zidăriei de cărămidă. Să analizăm puțin acest aspect.

Capitolele esențiale care compun costul zidăriei de blocuri sînt următoarele: agregatele și transportul lor, manopera de confecționare a blocurilor, cofrajele blocurilor, transportul și montajul blocurilor.

În enumerarea de mai sus am exclus unele capitole asupra cărora este greu de acționat (de exemplu: cimentul și transportul lui) și altele asupra cărora nu avem date concludente (de exemplu: reducerea numărului tipurilor de blocuri, creșterea greutății lor medii etc.).

În ceea ce privește capitolul agregatelor, se poate acționa. Este nevoie de o acțiune susținută de depistare, analizare și exploatare a resurselor de agregate naturale ușoare. Această chestiune este cu atât mai importantă cu cît fără agregate nici nu se poate pune problema executării în serie a unor clădiri din blocuri mari.

Direcțiile competente din C.S.A.C. dau însă indicații contradictorii în această problemă. Ba există zgură bună, analizată, în cantități mari, în multe locuri, ba zgura respectivă este neomogenă, conține sulf etc. La fel este și cu tuful dacitic din Transilvania.

În ceea ce privește cofrajele, este clar că o confecționare în serie a blocurilor (și deci folosirea eventuală a cofrajelor metalice) va duce la ieftiniri sensibile.

Problema manoperei de confecționare este mai delicată. Iată ce spun cifrele:

Locul confecționării	București Vatra Luminoasă	Orașul Stalin	Petroșani	București Titan
Felul confecționării	pe șantier	pe pistă exte- rioară	pe po- ligon	la atelier
Producție zilnică (m ³)	0,0180	0,0225	0,0370	0,0620
Supr. liniei tehnologice (m ²)				
Forța instalată (kW)	15,64	17,30	32,16	35,73
Manoperă de confecționare (ore)	21,29	20,19	32,64	32,88
Producție de blocuri (m ³)				

Trebuie amintit în primul rînd că în ceea ce privește condițiile de execuție a blocurilor mari pe șantierul București-Vatra Luminoasă și Orașul Stalin (unde numai elemente de planșeu, scară, șarpantă etc. se confecționau în atelier) erau sensibil egale, după cum și cele de la Petroșani și București-Titan erau, în linii mari, similare. Concluzia care ne interesează în analiza de față este aceea că manopera de confecționare a blocurilor este cu cca 60% mai mare la atelierele de prefabricate, decît pe șantier.

Această concluzie denotă slaba organizare și nerentabilitatea atelierelor de prefabricate, cel puțin în acest caz.

Această situație trebuie să dea de gîndit organelor de conducere ale Ministerului Construcțiilor; ea arată că există o rezervă internă, care poate să ducă la o scădere sensibilă a costului (cu atât mai mult cu cît regia atelierelor de prefabricate raportată la manopera de confecționare este de 170—276 %).

Consumul mare de manoperă la confecționarea blocurilor duce printre altele și la faptul că totalul de manoperă (confecționare + montaj) nu diferă sensibil de manopera necesară execuției zidăriei de cărămidă. Astfel, la Orașul Stalin, unde situația este cel mai ușor comparabilă, blocurile folosite fiind nefinisate, consumul de manoperă la m³ scade de la 20,7 ore (la cărămidă) la 19,1 ore (la blocuri), deci doar cu 7,5 %, și aceasta în cazul unui consum de manoperă relativ redus (vezi tabelul de mai sus), cel puțin față de celelalte șantiere experimentale.

Tot de problema confecționării blocurilor este legată și soluția de proiectare. În acest sens, în esență au fost încercate două sisteme: la București și Petroșani — blocuri gata finisate, iar la Orașul Stalin — blocuri nefinisate, prefabricându-se separat profilele briului, ale cornișei, ramele ferestrelor etc.

La o primă vedere, soluția cu ramele ferestrelor separate de blocuri pare atrăgătoare, deoarece, dînd un finisaj simplu, neprofilat, mereu același tuturor blocurilor (ceea ce se poate face ușor încă la prefabricare), se mai poate varia aspectul clădirii prin diferențierea doar a ramelor și a celorlalte profilaturi, fabricate separat.

Cifric, situația se prezintă astfel:

Localitatea	București	Orașul Stalin	Petroșani
Manoperă de finisare la prefabricare ore/m ³	20,50	9,35	4,57
Observații	profilaturi mai multe, trase pe fiecare bloc	exclusiv tencuirea cîmpului fațadei	profilaturi mai puține, turnate cu blocul

Dacă scoatem din comparație cifra obținută la București — care nu face decît să pledeze, atît pentru reducerea profilelor, cît mai ales împotriva finisării cu mijloacele obișnuite a fiecărui bloc în parte — situația celorlalte două clădiri ne permite o concluzie destul de clară în defavorarea ramelor. Într-adevăr, chiar fără să se țină seama de finisarea cîmpurilor, finisajul ramelor, raportat la cantitatea zidăriei de blocuri, dă o manoperă sensibil sporită. La aceasta se mai adaugă și consumurile cofrajului (3 m³ la Orașul Stalin) și consumul de oțel.

Soluția de la Orașul Stalin, unde blocurile erau nefinisate, prezintă un singur avantaj esențial: viteză mărită la montaj. Într-adevăr, ritmul mediu de montaj pe oră, postcalculat, se prezintă astfel:

Localitatea	Orașul Stalin	București	Petroșani
Montaj blocuri interioare (bucăți/oră)	4,6	4,3	4,5
Montaj blocuri exterioare (bucăți/oră)	4,6	2,2	2,6

Aceste cifre arată că montajul blocurilor nefinisate s-a putut efectua în general în ritmul de cca 4,5 bucăți/oră, pe cînd montajul celor finisate — acestea trebuind să fie manevrate cu mai multă grijă — a ajuns la ritmul de cca 2,4 bucăți/oră, deci aproape jumătate cît al blocurilor nefinisate.

Acest avantaj este însă minor pe lîngă necesitatea finisării ulterioare, cu schelă, chiar în ipoteza prefabricării profilaturilor, cum a fost cazul la Orașul Stalin. Blocurile nefinisate rămîn deci ca o posibilitate valabilă numai în cazuri speciale, cum ar fi transportul dificil de la locul de confecționare la cel de montaj (care uneori, în cazuri

excepționale, printr-o mărire a rebuturilor pieselor finisate ar duce la rezultate oneroase).

★

O altă problemă ridicată prin proiectele celor trei clădiri era aceea a structurii elevației pereților. Fără să susținem că se poate trage acum o concluzie definitivă, credem că sistemul de blocuri țesute (Orașul Stalin) are avantaje serioase. Confecționarea blocurilor de forma «T» sau «L» nu a dat dificultăți, iar finisarea lor se va putea rezolva cu complicații minime. Structura are însă o rezistență antiseismică destul de bună, fiind și economică în ceea ce privește consumul de oțel, după cum reiese din cifrele de mai jos:

Localitatea	Orașul Stalin	Petroșani	București
Oțel în blocuri și rigidizări kg/m ²	—	1,55	2,84

În analiza acestor cifre trebuie să se țină seama însă și de faptul că, în cazul folosirii blocurilor finisate, sistemul de prindere la montaj folosit la Orașul Stalin nu va mai fi posibil, și va fi necesar să se folosească și în acest caz oțel, în cantitate de cca 0,4 — 0,6 kg/m².

★

În sfîrșit, o ultimă problemă: aceea a greutateii construcției. O soluție industrializabilă trebuie să aibă și avantajul ușurării construcției. Cum se prezintă situația din acest punct de vedere? Pornim de la cifrele folosite și mai sus, de raportare a volumului de beton la volumul zidăriei de cărămidă la clădiri similare:

	U.M.	Orașul Stalin	București	Petroșani
Volum beton				
Volum zidărie de cărămidă	$\frac{m^3}{m^3}$	0,72	0,81	0,70
Greutatea volumetrică a betonului	$\frac{kg}{m^3}$	1800	1600	2000
Greutatea betonului ce înlocuiește 1 m ³ de zidărie de cărămidă	kg	1280	1300	1400

Din cifrele de mai sus se constată în primul rînd existența unei reduceri cu 22—29%, a greutateii zidăriei (față de 1800 kg cît este greutatea unui m³ de zidărie de cărămidă), ceea ce este un rezultat însemnat în micșorarea volumului de transportat. Îmbunătățirea acestor cifre credem că poate veni în primul rînd din rezolvarea problemei agregatelor și a betoanelor ușoare, care din păcate este încă o problemă deschisă. De asemenea, se va putea reduce greutatea întregii construcții, inclusiv a zidăriei, cînd — fără o îngreunare sensibilă a planșului — vom putea trece la structuri de rezistență cu zid median

portant, eliminând zidurile transversale. Acest deziderat necesită însă pretensionarea elementelor de planșeu.

2. Probleme legate de montaj

Deoarece cele trei clădiri experimentale analizate au dimensiuni foarte diferite (suprafața desfășurată este la București de 2000 m², la Petroșani 2860 m² și la Orașul Stalin 3420 m²), vom reduce cifrele la unitatea convențională de 1000 m². Situația folosirii în ore a macaralei se prezintă astfel:

Localitatea	Orașul Stalin	București	Petroșani
Ore folosite la confecționarea blocurilor	—	63,0	—
Ore folosite la încărcarea și descărcarea prefabricatelor	56,2	269,5	74,5
Ore folosite la montaj	216,0	265,0	204,0
Ore pierdute datorită unor condiții obiective	15,8	28,5	27,3
Ore pierdute datorită unor lipsuri de organizare	14,0	14,5	30,2
Total ore macara	302,0	640,5	336,0

Ce concluzii ne permit cifrele acestea? Ținând seama de faptul că din blocurile montate la București doar cca 40 % au fost confecționate pe șantier, rezultă că timpii de macara necesari confecționării (raportați la timpii necesari montajului) sînt:

$$\frac{63,0}{265,0} \times \frac{1}{0,40} \times 100 = \text{cca } 60 \%$$

Deci, necesarul de macara pentru fabricație este de cca 60 % din cel necesar pentru montaj. În al doilea rînd, că timpii pentru încărcare și descărcare reprezintă o cantitate însemnată (cca 20 %). În sfîrșit, că timpii morți sînt încă foarte mari (6,7—17,1 %) fără să se fi luat în considerare timpul de montare și demontare a macaralei.

Orele de lucru ale unei macarale într-un an sînt de 10 uni × 26 zile × 8 ore = 2080 ore. Acest lucru ar permite ca cu cele 36 de macarale B.K.S.M. (sau similare) ale M.C. să se poată efectua 2080 × 36 = 74 880 ore, deci teoretic 74 880 × 4 = 299 520 m² construiți.

Însă analiza coeficienților reali de exploatare a macaralelor, efectuată în 1954, a arătat un coeficient de exploatare redus (din cauza timpului de cel puțin o lună pentru montarea și demontarea macaralei, defecțiuni de aprovizionare ș.a.), astfel încît cifra capacității macaralelor azi existente se reduce încă sensibil față de cifra de mai sus.

Dacă mai ținem seamă și de faptul că aceste cifre rezultă din ipoteza folosirii macaralelor numai la montaj, folosind alte utilaje la fabricație și încărcare-descărcare, reiese că în momentul de față posibilitățile noastre par încă destul de modeste.

Ce se poate face pentru a îmbunătăți situația? Cum se poate obține o folosire mai din plin a utilajului? Ce trebuie făcut în acest domeniu pentru a promova execuția din blocuri mari?

Ce măsuri pot fi luate de către proiectanți și executanți pentru a asigura o mai bună folosire a macaralelor?

O primă sarcină cred că ar fi înlocuirea macaralelor la confecționarea blocurilor, aici nefiind necesare utilaje cu înălțimi mari, putîndu-se lucra în condiții foarte bune cu macarale portal, mult mai simplu de confecționat.

În al doilea rînd trebuie revizuită concepția noastră de compunere a cvartalelor. În articolul semnat de candidații în arhitectură S. Liașenko, N. Osterman și V. Svirski, în revista «Arhitectura și construcția Moscovei» nr. 12/1955, se compară două cvartale similare, primul necesînd (în ipoteza așezării macaralei pe o singură parte a clădirii) opt întoarceri în unghi drept și 12 mutări ale macaralei, iar al doilea doar 4 întoarceri și 5 mutări. Această economie serioasă (o mutare durînd cca o lună) impune eliminarea tipurilor de colț ale clădirilor, compozițiile făcîndu-se numai prin clădiri în formă de bare, care pot fi însă și ele lipite între ele.

În al treilea rînd este necesară o centralizare a construcțiilor, tinzîndu-se a se executa marea majoritate în cvartale închegate și nu în clădiri izolate.

De asemenea este necesară o ușurare a greutății clădirilor și o creștere a greutății medii a elementelor pînă la greutatea de 1200—1300 kg, care poate fi ridicată de macara, față de 900—1000 kg (Petroșani — Orașul Stalin).

În sfîrșit, mai este necesar să rezolvăm și noi — după soluțiile cunoscute din U.R.S.S. — problema întoarcerii macaralelor turn.

3. «Amănunte» care nu pot fi uitate

Discuțiile purtate la Casa Arhitectului în octombrie 1955 asupra celor trei clădiri experimentale au ridicat o serie de probleme. S-au făcut și o mulțime de propuneri. Acestea au mai fost completate în cadrul unei consfătuiri organizate de cercurile U.A. și A.S.I.T. din C.S.A.C., cu invitarea unor tovarăși din I.P.C. și Proiect-București.

S-a trecut de atunci la întocmirea proiectelor pentru alte clădiri experimentale (din panouri mari, de data aceasta) și la proiecte tip de clădiri din blocuri mari.

Situația pare promițătoare.

Singura lipsă este aceea că nu se poate realiza un asemenea pas înainte în domeniul industrializării construcțiilor, fără să se țină seama de toate necesitățile tehnice. Noile metode industriale de execuție cer nu numai o altă organizare a proiectării, ci și alte sortimente și alte cantități de materiale și de fabricate, fără de care proiectele devin iluzorii sau cel puțin oneroase.

Proiectele se întocmesc. Dar ca să fie realizabile este necesar să se ia unele măsuri care să se comunice și proiectării. Dar pînă azi nu cunoaștem semne care ar arăta că propunerile făcute, atît la cele două consfătuiri amintite, cît și în cadrul revistei noastre, să fi fost luate în discuție de forurile competente, să se fi arătat greșelile unora dintre propuneri, să se fi trecut la aplicarea altora.

Desigur, problema încălzirii clădirilor, problema agregatelor pentru blocurile mari, a schimbării tipului de w.c., a fabricării cuvelor de duș din fontă, a unei legislații speciale pentru execuția clădirilor experimentale ș.a. sînt amănunte ale problemei mai mari a industrializării construcțiilor. Dar fără rezolvarea unui șir lung de astfel de «amănunte», nu se poate rezolva problema mare. Și e bine să nu uităm acest lucru.

DIN ACTIVITATEA UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R.

DISCUȚII DE CREAȚIE. În ziua de 31 ianuarie, în continuarea discuțiilor de creație cu privire la natura și specificul arhitecturii, arh. Gh. Curinschi a ținut un coreferat asupra acestei probleme.

În zilele de 28 și 29 februarie a avut loc o discuție de creație asupra arhitecturii industriale. Discuția a fost precedată de deschiderea unei expoziții de proiecte de arhitectură industrială realizate în cadrul institutelor IPROMET, I.P.I.U., I.P.A. și I.P.C. În prima zi a discuțiilor, tov. arh. E. Simși a expus referatul: *Probleme de bază în proiectarea construcțiilor industriale*. În ziua a doua a fost expus coreferatul: *Tipizarea construcțiilor industriale*, de către arh. I. Glückman. Au urmat discuții la care au luat parte: ing. St. Georgescu, arh. E. Călinescu, arh. M. Silianu, ing. Al. Tauber, arh. T. Vlăduț, arh. A. St. Apăteanu, arh. A. Costinescu, arh. T. Georgescu, prof. arh. L. Adler, arh. I. Ștefănescu și ing. E. Körper.

*

CONFERINȚE. Prof. academician C. Ionescu-Gulian a conferențiat în ziua de 24 ianuarie la Casa Arhitectului despre *«Aspecte ideologice ale folclorului nostru»*.

La 14 februarie, arh. A. Damian a vorbit la Casa Arhitectului despre *«Impresii dintr-o călătorie în India»*. Conferința a fost însoțită de numeroase proiecte.

Inginerul N. I. Burlakov vorbind la Casa Arhitectului

Ing. N. I. Burlakov (U.R.S.S.) a ținut o conferință, la 21 februarie, la Casa Arhitectului în legătură cu *«Principiile de bază ale urbanisticii sovietice»*.

Cuvîntul de deschidere a fost rostit de prof. arh. P. Macovei, vicepreședinte al Uniunii Arhitecților.

Au participat un mare număr de arhitecți, ingineri și specialiști în probleme de sistematizare.

*

NOUȚĂȚI DIN REVISTELE DE ARHITECTURĂ DIN STRĂINĂTATE. În zilele de 27 ianuarie și 24 februarie prof. arh. G. Gusti și arh. T. Evolveanu au făcut comunicări în legătură cu ultimele noutăți din revistele de specialitate de peste hotare.

*

PROIECȚII DE DIAPOZITIVE. La 20 ianuarie, arh. Gh. Curinschi a făcut o scurtă prezentare însoțită de proiecții de diapozitive a *«Monumentelor de arhitectură din regiunea Vilcea»*.

Proiecția de diapozitive reprezentînd *«Arhitectura rominească în regiunea Suceava»*, care a avut loc la 17 februarie, a fost prezentată de C. Roguschi.

*

EXPOZIȚII. La 31 ianuarie s-a deschis la Casa Arhitectului expoziția *«Acuarele, desene și fotografii realizate de arhitecți în anul 1955»*. Numeroase premii și mențiuni au fost acordate celor mai bune din lucrările expuse.

Aspect din expoziția de fotografii din U.R.S.S.

La 14 februarie s-au deschis la Casa Arhitectului două expoziții: *«Fotografii din U.R.S.S.»* realizate de prof. arh. M. Locar și *«Fotografii din R.P. Bulgaria»* realizate de arh. I. Glückman.

*

ACTIVITATEA CULTURALĂ A CASEI ARHITECTULUI. În ziua de 28 ianuarie, Radu Aldulescu, laureat al Premiului de Stat, a dat un recital de violoncel acompaniat la pian de Dagobert Buchholz.

La 18 februarie, prof. Anton Andrei Sarvaș a dat un recital de vioară acompaniat la pian de Constanța Ionescu, urmat de un recital vocal dat de Blanche Adelstein acompaniată la pian de Suzana Carusso.

Aspect din expoziția de fotografii din R. P. Bulgaria

COTIZAȚIILE MEMBRILOR UNIUNII ARHITECȚILOR

Ca și în anii trecuți, și în cursul anului 1956 Uniunea Arhitecților și Fondul de Arhitectură vor organiza numeroase acțiuni pentru stimularea activității de arhitectură, ca: deplasări de studii în țară și în străinătate, concursuri de arhitectură, elaborarea de lucrări științifice de arhitectură, expoziții, discuții de creație etc. Aceste acțiuni necesită cheltuieli uneori însemnate. Pentru a putea face față tuturor cheltuielilor este necesar ca membrii și candidații să achite cu regularitate cotizațiile de membru la U.A. și F.A. Recent, membrii și candidații U.A. în restanță cu cotizațiile au fost solicitați să achite fără întârziere cotizațiile lor și să îndeplinească astfel îndatorirea lor statutară.

Reamintim și pe această cale că membrii care nu-și îndeplinesc această îndatorire, nu vor putea beneficia de o serie de drepturi, ca participarea la deplasări, obținerea de ajutoare și împrumuturi de creație, obținerea de ajutoare sociale etc.

Filialele și cercurile Uniunii Arhitecților au datoria să intensifice acțiunea de încasare regulată a cotizațiilor de membri.

INFORMAȚII DE LA UNIUNEA INTERNAȚIONALĂ A ARHITECȚILOR (U.I.A.)

Din cauza unor dificultăți financiare, revista U.I.A. a fost nevoită să-și înceteze apariția. În prezent apare un buletin dactilografiat din care extragem informațiile de mai jos.

ACTIVITATEA COMISIILOR U.I.A.

În zilele de 11 și 12 ianuarie 1956 a avut loc la Paris ședința Biroului U.I.A. Au fost discutate numeroase probleme: activitatea și compunerea comisiilor de lucru ale U.I.A., problema buletinului U.I.A., expozițiile U.I.A. și altele. De asemenea s-au adoptat propunerile cu privire la organizarea celui de-al V-lea Congres al U.I.A.

— Comitetul executiv al U.I.A. se va întruni între 16—21 aprilie a.c. la Capri (Italia). Ordinea de zi provizorie cuprinde:

1. Secții noi.
2. Congresul din 1957.
3. Adunarea din 1957.
4. Comisiile de lucru.
5. Concursurile internaționale.
6. Expoziții.
7. Chestiuni financiare.
8. Organizații internaționale.
9. Diverse probleme.

— În zilele de 9 și 10 ianuarie 1956 a avut loc la Paris ședința comisiei pentru congres. Reprezentantul secției sovietice, P. V. Abrosimov, a prezentat propunerile preliminare, iar secretarul general al U.I.A., P. Vago, a propus un proiect de regulament. S-a hotărât ca tema congresului care va avea loc la Moscova în vara anului 1957 să fie «Construcția și reconstrucția orașelor 1947—1957».

— Comisia de expoziții U.I.A., care s-a întrunit la Paris la 24—25 octombrie 1955, a luat o serie de hotărâri privind expoziția U.I.A. Ea a hotărât disocierea expoziției de congrese, care pînă acum au avut loc concomitent. În același timp s-a hotărât că congresele trebuie să fie ilustrate.

— S-a anunțat că expoziția U.I.A. care a fost prezentată la Haga odată cu Congresul din iulie 1955 va fi prezentată în curînd la Roma și Milano. Reamintim că în această expoziție se găsesc și șapte panouri despre arhitectura Republicii Populare Romîne, prezentate de Uniunea noastră.

— În perioada care a trecut de la Congresul U.I.A. din iulie 1955 au avut loc întruniri ale comisiilor de lucru ale U.I.A. În lunile următoare se proiectează alte întruniri, dintre care menționăm pe aceea a comisiei pentru locuințe, în mai, la Geneva, și a comisiei de urbanism, în iunie, la Varșovia.

DELA O.N.U.

UNESCO. Comitetul de legătură al organizațiilor internaționale în domeniul artelor și literaturii s-a întrunit la 10—12 octombrie 1955 la sediul UNESCO din Paris. Comitetul este compus din delegații ai Institutului internațional al teatrului, Consiliului internațional al muzicii, Asociației internaționale a artelor plastice, U.I.A., P.E.N. Club internațional.

U.I.A. a fost reprezentată de d-na Elena Syrkus (Polonia) delegată de Comitetul Executiv și de d-nii Pierre Vago și Robert Lebert.

În rezoluțiile adoptate se subliniază necesitatea contactului dintre diferitele organizații, a strîngerii legăturilor dintre ele, precum și a contactului direct dintre artiștii și scriitorii din diverse țări în vederea dezvoltării înțelegerii internaționale.

Se recomandă în acest scop colaborarea dintre diversele organizații internaționale în vederea luării unor măsuri care să faciliteze schimburile de delegații de artiști și scriitori, precum și participarea tinerilor la congresele creatorilor spirituali.

De asemenea, comitetul a atras atenția asupra rolului important pe care-l pot avea anumite expoziții internaționale pentru cunoașterea și înțelegerea mutuală a popoarelor, recomandînd luarea unor măsuri pentru ajutarea directă a circulației internaționale a unor asemenea expoziții.

Comitetul a mai propus organizarea de către U.I.A. — sub egida UNESCO-ului și cu colaborarea organizațiilor internaționale interesate — a unui colocvii asupra concepției teatrului de azi, care să reunească arhitecți, decoratori, artiști plastici, autori dramatici, regizori, șefi de orchestră etc.

C.E.E. Comisia economică a Națiunilor Unite pentru Europa a hotărît în cea de a 4-a ședință plenară să transforme subcomitetul pentru locuință al comitetului pentru industrie și produse de bază în Comitet al locuinței independent, dată fiind marea importanță pentru economia europeană a lucrărilor acestui subcomitet.

— U.I.A. a desemnat pentru a o reprezenta pe lîngă Comitetul pentru locuință al C.E.E. la o conferință a raportorilor cu privire la coordonarea modulară, pe arhitectul Ernst Zietschmann.

— În prezența a numeroase personalități a avut loc, la 23 noiembrie 1955, punerea primei pietre a palatului UNESCO la Paris. Din partea U.I.A. a participat dl. Pierre Vago, secretar general.

ȘTIRI DIN DIVERSE ȚĂRI

FRANȚA. La Paris, la Salonul artelor menajere a fost expusă o casă construită în întregime din material plastic.

Concepută pe un plan circular, casa e construită din elemente mari prefabricate din diverse materiale plastice, în special statifiat de poliester și alte 12 sorturi de materiale plastice transparente, translucide sau opace, suple sau dure.

Greutatea totală este de 7,5 tone.

— În regiunea Parisului a fost pusă la punct de către inginerul Camus funcționarea unei uzine care produce industrial 8 locuințe pe zi. Uzina fabrică în serie panouri mari de beton armat care constituie într-un singur element fiecare din pereții camerelor, avînd tîmplăria și canalizarea montate și finisajul executat. Panorurile sînt transportate pe șantier cu remorci speciale și montate cu macaraua.

Economia de manoperă este de 50% față de sistemele de construcție tradiționale.

POLONIA. Datele provizorii ale planului cincinal prevăd o dublare a construcției de locuințe între 1956 și 1960. Aceasta nu privește numai volumul de lucrări, ci și realizarea unui ritm mai rapid, economii în execuție, precum și ameliorarea confortului și a aspectului exterior al construcțiilor.

Se prevăd premii importante pentru încurajarea activității de proiectare.

UNGARIA. Un grup de 20 de arhitecți unguri s-au întors de la Phenian, capitala R.P.D. Coreene, unde au realizat planurile pentru Marele Teatru, principalul cinematograful, Academia de Muzică, Gara și Centrala telefonică.

VENEZUELA. Societatea arhitecților din Venezuela a prezentat oficial cererea sa de admitere în U.I.A.

DIN U.R.S.S.

DECLARAȚIA LUI P. V. ABROSIMOV,

SECRETARUL RESPONSABIL AL COMITETULUI UNIUNII ARHITECȚILOR DIN U.R.S.S.

LA CONFERINȚA DE PRESĂ A ZIARIȘTILOR SOVIETICI ȘI STRĂINI,

CONSACRATĂ BILANȚULUI CELUI DE-AL DOILEA CONGRES UNIONAL AL ARHITECȚILOR SOVIETICI

În Uniunea Sovietică se realizează un program grandios de lucrări de construcții. În cursul anilor de după război au fost refăcute și construite din nou peste 8 000 mari întreprinderi industriale. Numai în cursul cincinalului a fost dată în exploatare o suprafață de locuit de 150 000 000 metri pătrați.

În raportul prezentat de tov. Zverev, ministrul finanțelor al U.R.S.S., la sesiunea Sovietului Suprem al Uniunii Sovietice, care și-a încheiat lucrările ieri, se arată că în anul ce s-a scurs, 1955, întreprinderile de stat, insitutiile și Societetele locale, precum și populația din localitățile urbane și rurale, cu mijloace proprii și cu ajutorul

creditelor acordate de stat, au construit și dat în folosință clădiri de locuit cu o suprafață totală de peste 35 000 000 de metri pătrați. Afară de aceasta, în mediul rural au fost construite 500 000 de case de locuit noi pentru colhoznici și intelectualitatea satelor.

Numeroasele delegații străine care au vizitat în ultimii ani Uniunea Sovietică au putut să se convingă cu ochii lor de proporțiile uriașe ale lucrărilor de refacere și reconstrucție executate în orașele noastre. Ele au văzut reconstruite, după distrugerile pustiitoare din anii războiului, orașele Stalingrad, Minsk și Sevastopol, au cunoscut marile lucrări pentru reconstrucția capitalelor republicilor unionale —

Kiev, Baku, Taşkent, Erevan și alte orașe — lucrările de construcție de orașe noi ca Rustavi, Kahovka, Sumgait, care doar cu 10—15 ani în urmă nici nu existau pe harta U.R.S.S.

Expoziția desfășurată în această sală, consacrată refacerii, reconstrucției și construcției orașelor va da posibilitate participanților la conferința de presă să capete unele relații asupra urbanismului sovietic modern.

Înfăptuirea programului uriaș de construcții este o mare realizare a poporului sovietic, a arhitecților, a constructorilor și inginerilor sovietici. Totodată trebuie să recunoaștem că aceste realizări puteau să fie mult mai importante dacă în practica de arhitectură și construcție nu s-ar fi extins metodele învechite de proiectare și execuție a clădirilor, dacă orientarea creatoare a multor arhitecți de la noi n-ar fi mers, în ultimii ani, în contradicție cu tehnica industrială modernă.

Anul ce s-a scurs poate fi numit, cu tot temeiul, an de serioase transformări în activitatea creatoare a arhitecților noștri. Începutul acestei transformări a fost marcat de cunoscuta Conferința unională a constructorilor care a avut loc în decembrie 1954. Congresul arhitecților, ale cărui lucrări s-au încheiat de curând, ne dă posibilitatea să facem un bilanț al muncii de transformare de până acum.

Citind articolele consacrate dezvoltării arhitecturii sovietice, publicate în presa străină din ultima vreme, te izbește faptul că autorii unora dintre aceste articole consideră transformarea activității creatoare a arhitecților, care are loc la noi, ca o urmare a schimbării politicii Partidului Comunist și a guvernului sovietic în domeniul construcțiilor și al arhitecturii. În paginile ziarelor și revistelor din țările capitaliste se vorbește adesea că arhitecții sovietici nu au libertate de creație. Aceasta dovedește că în unele țări încă nu este înțeleasă esența fenomenelor ce au loc în prezent în domeniul arhitecturii și al construcțiilor sovietice.

Partidul Comunist și guvernul sovietic, chiar din primii ani ai puterii sovietice, acordă o atenție uriașă dezvoltării arhitecturii și construcțiilor în țară. Nici nu poate fi altfel.

Trăsătura distinctivă a sistemului economic socialist constă în faptul că toate construcțiile industriale și majoritatea covârșitoare a construcțiilor civile și de locuințe din orașe sînt construcții ale statului. Pentru arhitectul sovietic, statul este beneficiarul principal. Datorită acestui fapt este și natural că Statul Sovietic cere de la arhitecți ca activitatea lor să fie îndreptată spre satisfacerea maximă a nevoilor materiale și culturale mereu crescînde ale întregului popor.

Linia Partidului Comunist și a guvernului sovietic în domeniul arhitecturii a fost și rămîne consecventă și neschimbată. Partidul și guvernul au chemat totdeauna pe arhitecți să-și concentreze atenția principală asupra problemelor îmbunătățirii condițiilor de viață ale oamenilor muncii, asupra problemelor construcțiilor de masă și industrializării lor, punîndu-i în gardă împotriva exagerării aspectului reprezentativ exterior în arhitectură, împotriva exceselor.

Acest lucru îl dovedesc multe aprecieri exprimate de conducătorii partidului și guvernului.

Cu mai bine de 20 de ani în urmă — la 14 iulie 1934 — la întîlnirea conducătorilor partidului și guvernului cu arhitecții Moscovei, I. V. Stalin a spus că trebuie să construim frumos și economic, să ținem seama în primul rînd de cerințele omului sovietic, de condițiile în care se va simți mai bine, mai comod. În arhitectură nu trebuie să fie nimic nefiresc, spectaculos, nimic fals, nici un fel de efect de dragul efectului. În toate cazurile trebuie să se plece de la proporții interpretate corect, de la necesitate, de la esența problemei, să se țină seama de situația concretă și de condițiile concrete de construcție, să nu se admită exagerări și excese.

Luînd cuvîntul în 1936, la consfătuirea privind construcțiile, tovarășul N. S. Hrușciiov a pus în gardă pe arhitecți față de exagerarea nejustificată a laturii exterioare a arhitecturii, remarcînd în același timp lipsa de atenție din partea arhitecților față de aspectul economic al construcțiilor. «Arhitecții — a spus tovarășul N. S. Hrușciiov — adesea nu se gîndesc la costul locuințelor pe care le proiectează, nu au grijă de coeșia sovietică și în proiectele lor se rup complet de problemele economice...»

Despre importanța primordială a problemelor distribuției interioare a clădirii, despre nevoia unei lupte hotărîte cu «fațadismul» a vorbit tovarășul N. A. Bulganin la primul Congres unional al arhitecților, în anul 1937.

Cu ocazia primirii delegației primului Congres al arhitecților sovietici, tovarășul V. M. Molotov a arătat că maeștrii arhitecturii au o atitudine boierească față de construcțiile de masă, o cauză foarte importantă pentru stat — și a subliniat nevoia de a se face apropierea între arhitectură și arta inginerescă.

Aceleși condiții de bază sînt cuprinse în materialele Conferinței unionale a constructorilor și în Hotărîrea C.C. al P.C.U.S. și a Consiliului de Miniștri al U.R.S.S. «Cu privire la înlăturarea exceselor în proiectarea și executarea construcțiilor», publicată în noiembrie 1955, care, desigur, este bine cunoscută celor de față.

Punîndu-i în gardă pe arhitecți față de excese și exagerarea peste măsură a aspectului exterior spectaculos al arhitecturii, orientîndu-i să acorde atenție maximă problemelor economiei și industrializării construcțiilor, Partidului Comunist și guvernul sovietic au acordat și acordă în același timp o mare importanță rezolvării problemelor arhitecturale-artistice.

În salutul C.C. al P.C.U.S. și al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S. adresat celui de-al doilea Congres al arhitecților se subliniază că «clădirile și construcțiile ce se realizează în țara noastră trebuie să aibă un aspect frumos și atractiv și să corespundă destinației lor».

Eu mi-am permis să amintesc pe scurt aceste situații probabil cunoscute celor prezenți, pentru a arăta consecvența și neschimbarea

politicii de stat în domeniul arhitecturii și construcțiilor, aplicată în țara noastră.

După cum se știe, arhitectura este o profesie creatoare. În arhitectura sovietică, la fel ca și în arhitectura oricărei țări probabil, au avut loc, în special în perioada de după război, diferite curente de creație. Între arhitecții sovietici au fost multe divergențe care au produs discuții aprinse pe teme profesionale.

Au fost multe dispute cu privire la raportul dintre aspectul material și cel artistic și ideologic al arhitecturii, precum și cu privire la rolul tehnicii în construcții în etapa actuală de dezvoltare a arhitecturii.

Este cunoscut că pînă în anul 1954 mulți arhitecți, inclusiv conducători ai organizațiilor de arhitectură, porneau în creația și în activitatea lor administrativă în special de la considerentele estetice, neglijînd problemele economiei construcțiilor și ale introducerii tehnicii înaintate de construcție. Pe lîngă aceasta, conducătorii fostei Academii de arhitectură a U.R.S.S., ai Uniunii Arhitecților Sovietici și ai altor organizații, orientau pe arhitecți în special spre folosirea moștenirii clasice, ceea ce în multe cazuri ducea la o aplicare necritică a mijloacelor și metodelor artistice din arhitectura epocilor trecute.

Însăși viața a arătat că acești oameni intrau în rătăcire, iar greșelile din activitatea lor frînau dezvoltarea cu succes a arhitecturii și a construcțiilor. Ar fi greșit totuși să se afirme că toți arhitecții sovietici au ocupat, cu privire la aceste probleme, poziții greșite de creație. Mulți dintre arhitecți considerau în mod just că aspectul principal și hotărîtor al oricărei opere de arhitectură este concordanța clădirii cu destinația ei și că dezvoltarea tehnicii în construcții nu poate să nu influențeze în modul cel mai esențial asupra tuturor aspectelor creației de arhitectură, inclusiv asupra «paletelor» de mijloace artistice cu care operează arhitectul.

Luînd cuvîntul la Conferința unională a constructorilor, tovarășul N. S. Hrușciiov, susținînd această linie în creația arhitecților noștri, a supus unei critici aspre pe acei conducători în domeniul arhitecturii care, subliniînd aspectul artistic, acordau prea puțină atenție confortului și economicității locuințelor și altor construcții.

Conferința unională a constructorilor i-a ajutat pe arhitecții noștri să se descurce în obiectivele și sarcinile arhitecturii sovietice în etapa actuală de dezvoltare a ei, să-și dea seama în mod clar că linia înfrumusețării neprincipiale, cu orice preț, și pompozitatea îi duc inevitabil pe o linie moartă în creație.

Congresul unional al arhitecților a arătat clar că în creația arhitecților sovietici a avut loc, în anul precedent, o cotitură serioasă. Arhitecții înțeleg clar acum că tehnica nouă în construcții este un mijloc hotărîtor în realizarea sarcinii principale — crearea pentru oamenii muncii a unui număr cît mai mare de clădiri și construcții de tot felul, cu maximum de confort și cu înalte calități artistice. A devenit clar și faptul că folosirea necritică a metodelor și formelor din arhitectura clasică sînt inacceptabile, nu numai pentru că aceste forme adesea nu corespund destinației clădirilor, ci, în primul rînd, pentru că în multe cazuri ele nu corespund metodelor industriale moderne ale producției de construcții, care necesită unificarea maximă și standardizarea detaliilor de construcție și introducerea proiectelor tip în construcții.

Congresul unional al arhitecților și congresele și conferințele organizațiilor locale ale Uniunii ce l-au precedat, au arătat clar că arhitecții aprobă cu căldură hotărîrea partidului și guvernului și consideră restructurarea activității lor de creație ca o problemă esențială și necesară. Această restructurare a trezit inițiativa creatoare a multor mii de arhitecți. Acest lucru îl dovedesc sutele de propuneri de proiectare privind problemele proiectării tip a obiectelor pentru construcții de masă, care au fost elaborate de arhitecți și de colective de proiectare paralel cu lucrările de plan, din proprie inițiativă.

Congresul a arătat de asemenea că toți arhitecții, inclusiv cei ale căror greșeli au fost supuse unei critici aspre, privesc Hotărîrea C.C. al P.C.U.S. și a Consiliului de Miniștri al U.R.S.S. «Cu privire la înlăturarea exceselor în proiectarea și executarea construcțiilor» ca o dovadă a marii încrederi a partidului și guvernului față de arhitecții sovietici, ca un program de luptă în activitatea lor creatoare.

Comitetul Central al P.C.U.S. și Consiliul de Miniștri al U.R.S.S. și-au exprimat convingerea fermă că arhitecții își vor îndrepta eforturile, cunoștințele și experiența spre înlăturarea în cel mai scurt timp a lipsurilor ce există în proiectarea și execuția construcțiilor, ceea ce va contribui la ridicarea considerabilă a nivelului de trai al poporului nostru și la întărirea economiei Uniunii Sovietice.

Aceasta este situația în legătură cu problema cauzelor și a esenței restructurării activității de creație a arhitecților sovietici.

Paralel, voi remarca că ar fi mai mult decît greșit să se considere că această restructurare înseamnă o revenire la constructivism și funcționalism, cu simplismul sau aspectele lor formaliste abstracte, caracteristice pentru aceste curente.

După cum se știe, constructivismul neagă și rolul artistic și ideologic al arhitecturii sau consideră că logica tehnică a formei epuizează calitatea ei artistică. Prin aceasta ei propovăduiesc tratarea greșită, unilaterală a problemelor creației arhitecturale. Noi ținem minte bine acele construcții cenușii, inexpressive prin înfățișarea lor exterioară, care au căpătat la noi o anumită răspîndire în anii 20 și începutul anilor 30 și a căror arhitectură a fost respinsă de oamenii sovietici.

Arhitecții sovietici au o metodă de creație progresistă — metoda realismului socialist — după care ei s-au condus și se conduc în munca lor. Greșelile și lipsurile în activitatea arhitecților au fost o urmare a devierilor de la principiile realismului socialist. De aceea, nu întîmplător problema metodei de creație a arhitecților sovietici și-a găsit

o vie oglindire în salutul C.C. al P.C.U.S. și al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S. adresat celui de-al doilea Congres unional al arhitecților sovietici.

În creația lor, arhitecții sovietici vor pleca totdeauna de la cerințele realismului socialist, incompatibile cu orice metode formaliste, incompatibile, atât cu copierea oarbă a metodelor din arhitectura din trecut, cât și cu atitudinea nihilistă, de desconsiderare față de moștenirea arhitecturală.

*

Vă rog să-mi permiteți să expun pe scurt, în linii foarte generale, care probleme practice au fost în centrul atenției celui de-al doilea Congres unional al arhitecților și la ce se pregătesc să lucreze arhitecții sovietici în perioada imediat următoare.

Sarcina principală care stă în fața arhitecților sovietici și care, natural, a produs cel mai viu schimb de păreri la congres, este de a crea în termen scurt proiecte tip economice și de calitate înaltă pentru construcții și clădiri de locuit, social-culturale și industriale. Introducerea proiectelor tip în construcții în condițiile industrializării construcțiilor, va contribui la mărirea volumului construit, la îmbunătățirea calității construcțiilor și la reducerea timpului de execuție.

Organizarea proiectării tip pentru un stat atât de mare ca Uniunea Sovietică este o chestiune complicată și de mare răspundere.

Numeroasele republici ce intră în componența Statului Sovietic multinațional diferă prin particularitățile lor climatice și naturale, prin prezența materialelor locale de construcție. Fiecare popor își are tradițiile sale naționale care determină felul lui de viață și care se reflectă în mod direct în distribuția interioară și în aspectul exterior al unei clădiri de locuit sau social-culturale.

Organizarea Institutului central de stat pentru elaborarea proiectelor tip de clădiri de locuit și publice, completată cu participarea activă în proiectarea tip a arhitecților din provincie, va da posibilitatea de a coordona cu succes această muncă extrem de importantă.

E important să subliniem că în cel de-al doilea semestru al anului 1956, iar pentru regiunile seismice începând din anul 1957, toate construcțiile noi de clădiri de locuit, școli, spitale de tip comun, instituții pentru copii, cinematografe, cluburi, magazine, cantine, băi publice, spălătorii, case de odihnă, sanatorii, școli medii tehnice, școli profesionale se vor executa numai pe bază de proiecte tip.

În legătură cu aceasta, o importanță uriașă va avea practicarea concursurilor publice largi pentru elaborarea de proiecte tip, concursuri a căror organizare este prevăzută în hotărîrea C.C. al P.C.U.S. și a Consiliului de Miniștri al U.R.S.S. din 4 noiembrie. În cursul anului 1956 vor fi organizate câteva concursuri de felul acesta pentru proiecte tip de clădiri de locuit, școli, cinematografe, cluburi și alte clădiri cu caracter social-cultural. Primul dintre aceste concursuri va fi lansat în cel mai scurt timp.

Mica expoziție organizată aici vă va ajuta să vă formați o imagine asupra primilor pași făcuți după Conferința unională a constructorilor în domeniul introducerii pe scară mare a proiectelor tip în construcțiile de locuit și civile de tot felul din U.R.S.S.

Paralel cu întocmirea proiectelor tip, arhitecții sovietici împreună cu inginerii și constructorii continuă munca pentru elaborarea de elemente de construcții avansate pentru clădiri, pentru introducerea materialelor eficiente de construcție și finisaj, pentru îmbunătățirea continuă a organizării și mecanizării complexe a tuturor categoriilor de lucrări de construcție.

După cum se știe, în cursul anului precedent mulți arhitecți și constructori sovietici au fost în străinătate și au cunoscut practica de arhitectură și construcție din diferite țări. Ca rezultat al acestor vizite

considerăm că am reușit să căpătăm multe lucruri prețioase și instructive pentru activitatea noastră viitoare. Un interes deosebit îl prezintă practica din străinătate în domeniul introducerii unor materiale eficiente de construcție și finisaj, al echipării interioare a clădirilor, în privința calității lucrărilor de construcții. Trebuie remarcat că în aceste domenii, în străinătate s-au obținut anumite succese.

În fața arhitecților sovietici stau lucrări mari și de răspundere în domeniul sistematizării și construcției orașelor.

Un loc important în activitatea urbanistică a arhitecților sovietici trebuie să-l ocupe lucrările de sistematizare rațională care vor contribui la fixarea celor mai raționale amplasamente pentru construcții, pe teritoriul oricărei regiuni din țară.

În cazul realizării construcțiilor pe bază de proiecte tip, organizarea corectă a cvartalelor de locuit are o importanță deosebită. Sarcina arhitecților, nu numai în cazurile de execuție de construcții noi, ci, în măsura posibilităților, și în construcția orașelor existente, constă în a izola locuințele de zgomotul străzilor, asigurând în același timp accese comode spre clădire, a amplasa cât se poate de bine clădirea din punct de vedere al însoririi și a crea curți înverzite și comode pentru odihna oamenilor maturi și jocul copiilor. Noi lucrăm acum la problema asigurării uniforme a zonei de locuit cu rețeaua necesară de clădiri de deservire social-culturală, pentru ca locuitorii cvartalelor să aibă la dispoziție numărul necesar de magazine, creșe și grădinițe de copii, garaje pentru automobile individuale. Arhitecții sovietici consideră o sarcină a lor să îmbine soluția corectă a construcției cvartalelor de locuit din case tip, cu o vegetație bogată și cu un nivel înalt de amenajare, ceea ce va da posibilitatea de a crea, în același timp, un aspect artistic expresiv orașelor sovietice.

Paralel cu obiectele pentru construcții în masă, în țara noastră se execută un număr considerabil de clădiri unice după proiecte individuale. În prezent se realizează la Moscova un gigantic complex sportiv cu cel mai mare stadion din țară, cu 100 000 de locuri. De curînd, la Leningrad a fost construită prima etapă a metropolitanelui. În multe orașe se construiesc clădiri monumentale: teatre, muzee, institute etc. În fața arhitecților sovietici a fost pusă o sarcină de creație deosebit de atrăgătoare: să continue lucrările de proiectare și execuție la construcții atât de mărețe ale epocii socialismului cum sînt monumentul lui V.I. Lenin, Palatul Sovietelor și Panteonul — monument al gloriei eterne a oamenilor mari ai Țării Sovietelor.

În încheiere, câteva cuvinte despre activitatea Uniunii Arhitecților din U.R.S.S.

Uniunea arhitecților din U.R.S.S. este o organizație de masă chemată să unească forțele creatoare ale arhitecților din Statul Sovietic multinațional în vederea rezolvării sarcinilor de răspundere ce stau în fața arhitecturii sovietice.

Uniunea Arhitecților din U.R.S.S. întrupește în prezent peste 6500 arhitecți sovietici și are peste 70 de organizații locale.

În anul 1956, Uniunea își propune să organizeze și să realizeze o serie de măsuri importante, printre care: plenare ale comitetului consacrate problemelor de proiectare și construcție de clădiri de locuit și construcției de orașe, precum și o serie de conferințe unionale și republicane pe diferite ramuri din arhitectură și construcții.

Uniunea participă activ la organizarea concursurilor pentru proiecte tip de clădiri de locuit și publice ce vor fi lansate conform hotărîrii partidului și guvernului.

Noi acordăm o atenție deosebită celui de-al cincilea congres al Uniunii Internaționale a Arhitecților care urmează să se țină și care, după cum se știe, va avea loc în vara anului 1957 la Moscova. Secția noastră a Uniunii Internaționale a Arhitecților a și trecut la pregătirea acestei măsuri de cea mai mare importanță.

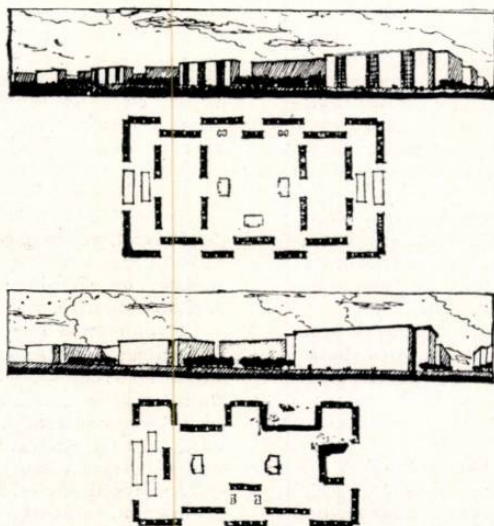
DESPRE PROIECTELE TIP DE CLĂDIRI DE LOCUIT DIN BLOCURI MARI

În revista ARHITECTURA ȘI CONSTRUCȚIA MOSCOVEI, nr. 12/1955, candidații în arhitectură S. Liașcenko, N. Osterman și V. Svirski se ocupă pe larg de concepțiile pe care sistemul de construcție din blocuri mari le are în construcția orașelor, în organizarea șantierelor, în plastica arhitecturală ș.a.m.d.

În construcția orașelor, respectiv în organizarea cvartalelor, construcția din blocuri mari are o serie de cerințe de care trebuie să se țină seama. Clădirile trebuie să aibă un contur simplu — bară dreptunghiulară — fără colțuri și întoarceri. Experiența a arătat că prin eliminarea colțurilor și a capetelor întoarse numărul de tipuri de elemente se reduce cu 25 %; în același timp se îmbunătățește și planul.

Cvartatul se organizează prin gruparea variată de clădiri dreptunghiulare avînd un număr diferit de secțiuni; se pot asambla în șir, în același sens sau în unghi drept, clădiri cu 2 și 3 secțiuni împreună cu clădiri cu mai multe secțiuni.

Mai departe, autorii preconizează scoaterea magazinelor din parterul clădirilor de

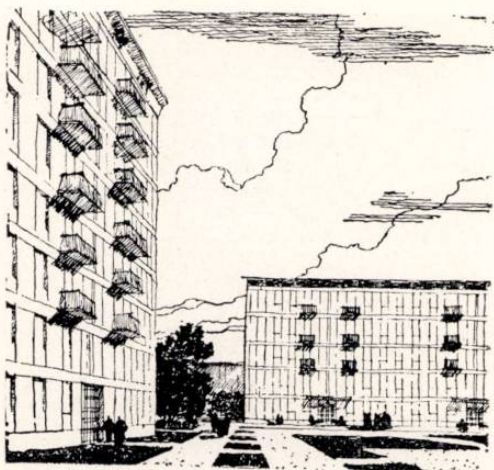
Exemple de organizare a unui cvartal cu clădiri cu contur simplu.

locuit. Pe lângă inconvenientele ce rezultă din îmbinarea celor două programe diferite, se ivesc inconveniente mari și în tipizarea elementelor constructive. Se arată ca exemplu că din 120 de tipuri de blocuri mari întrebuințate la construirea unei clădiri de locuit din Moscova, 40 de tipuri au fost necesare numai pentru magazine.

La parterul clădirilor de locuit se pot așeza dotări ce nu presupun înălțimi și dimensiuni de travee diferite (grădinițe de copii, debite, coafor etc.).

În organizarea șantierelor, întrebuințarea în exclusivitate a clădirilor liniare aduce, de asemenea, mari avantaje. Se folosesc la maximum macaralele, se elimină aproape total zonele moarte, și calculele au arătat că în acest fel se obține o economie de cea 8 % în exploatarea utilajului pe șantier.

În plastica arhitecturală trebuie folosite la maximum posibilitățile și caracteristicile acestui sistem constructiv. În tratarea golurilor din fațadă trebuie urmărită dimensionarea diferită și adecvată a ferestrelor în funcție de destinația încăperii respective (la camere mari de locuit — ferestre mari, la

Fragment de cvartal cu clădiri din blocuri mari

servicii — ferestre mici etc.). Experiența a arătat că datorită acestui mod de tratare a fațadelor, datorită alternanței dintre gol și plin, se obține un ritm mult mai interesant decât cel rezultat din aplicarea unor pete decorative și a egalității golurilor; în același timp, se îmbunătățește și confortul locuințelor.

Autorii articolului se ridică hotărât împotriva practicii dăunătoare a aplicării ordinilor clasice pe fațadele clădirilor construite cu blocuri mari, criticând unele exemple de acest fel din Leningrad.

Se propune întrebuințarea unei decorații obținute prin profile intrate în masa blocului, procedeu adecvat tehnologiei de fabricație a elementelor mari. De asemenea, se propune întrebuințarea culorii pe fațade.

În ceea ce privește compoziția de ansamblu, autorii articolului susțin că nu este necesar să fie tratată fiecare fațadă ca un unicat, ci trebuie să se obțină o compoziție valabilă prin jocul și variația volumelor.

CÎTEVA PROBLEME ALE CONSTRUCȚIEI DE LOCUINȚE

În revista ARHITECTURA ȘI CONSTRUCȚIA MOSCOVEI nr. 12/1955 arhitectul Z. Rozenfeld pune în discuție unele principii ale proiectării locuințelor, atât din punct de vedere urbanistic, cât și din punct de vedere al structurii apartamentelor.

Folosindu-se, atât de experiența sa proprie, cât și de experiența arhitecților din alte țări, autorul articolului critică unele procedee folosite pînă acum în construirea de locuințe și mai ales apartamentele cu suprafață mare și cu mult spațiu pierdut pentru circulații, fațadele de palate cu o monumentalitate nejustificată pentru locuințe, schematismul în organizarea cvartalelor, fără a se ține seama de orientare etc.

În vederea îmbunătățirii confortului locuințelor, autorul face o serie de propuneri.

Locuințele, pe cît posibil, să fie amplasate cît mai departe de zgomotul arterelor mari de circulație; să se caute obținerea unei orientări optime, așezîndu-se clădirile chiar perpendicular pe stradă. Să se folosească cît mai bine relieful și să nu se urmărească în mod rigid înălțimea la cornișă de-a lungul unei străzi. Interiorul cvartalelor să se trateze cît mai intim, folosindu-se diferențe de nivel, partere de verdeață etc.

În ceea ce privește apartamentele, autorul recomandă să se facă apartamente mai economice și mai intime, reducîndu-se circulațiile și suprafața serviciilor. Se arată că în actualele clădiri de locuit cu lift, 35 % din suprafața utilă este ocupată de coridoare, intrări, bucătării, noduri sanitare etc.

Trebuie construite apartamente mici, cu accesul la bucătărie din camera de locuit și nu neapărat din vestibul, cu w.c.-ul în baie și nu neapărat separat, cu accesul la dormitor din camera de zi și nu neapărat independent; să se micșoreze suprafața bucătăriilor la 4,5 m², a vestibulului la 2,5 m², să se scoată tubul de gunoi din bucătărie; în felul acesta se poate ajunge la o micșorare a suprafețelor auxiliare cu cca 30—40 %, fără a se micșora confortul. Se recomandă, de asemenea, reducerea înălțimilor libere la camere.

Autorul articolului se pronunță hotărât pentru ferestre cît mai largi.

DIN R. P. POLONĂ

CLĂDIRE EXPERIMENTALĂ DIN BLOCURI MARI

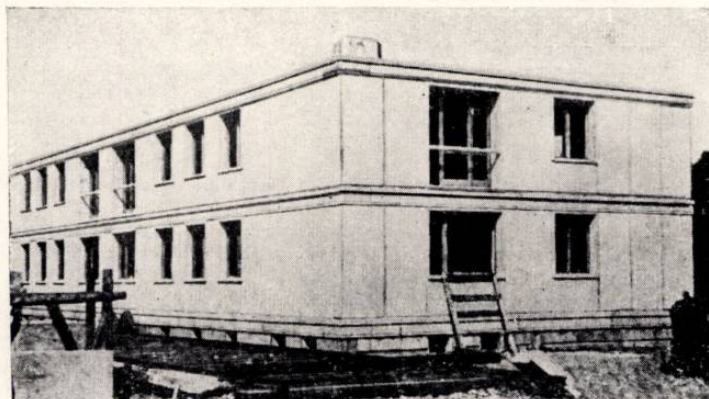
Problema construcției din blocuri mari este recent tratată și în revista ARHITECTURA WARSZAWA nr. 11/1955. În articolul intitulat «Clădire experimentală din blocuri mari» autorii articolului, arh. J. Maass și M. Referowska, analizează în special sistemul constructiv al unei clădiri realizată la Varșovia în cartierul Praga II. Clădirea are 4 niveluri și se compune din 3 secțiuni tip. Elementele mari — blocuri — sînt din beton de zgură și cîntăresc 2100 kg. Sînt întrebuințate în total 60 de tipuri de blocuri. Sistemul constructiv se

bazează pe zidul median purtător. Blocurile zidurilor exterioare sînt finisate, tencuiala fiind buciardată.

Interesant de semnalat este faptul că subsolul este de asemenea construit din blocuri mari prefabricate, doar tălpile fundațiilor fiind turnate.

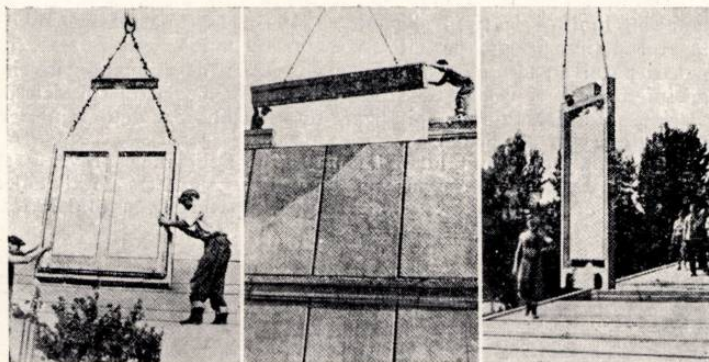
De asemenea este interesantă întrebuințarea unor elemente de încălzire de beton armat. Nodurile sanitare sînt prefabricate.

În ceea ce privește plastica fațadelor se observă alternanța de goluri mari și goluri mici și briul decorativ obținut prin profilarea elementelor ce formează buiandrugii și centura.

Construcție de locuințe din blocuri mari în cartierul Praga II

Montajul ancodrumentului de fereastră, avînd timplărie montată — Montajul blocului — buiandrug și centură — cu secțiunea în formă de L — Montajul elementului de încălzire

DIN S. U. A.

PROPUNERI NOI ÎN PROIECTAREA SPITALELOR

În revista americană ARCHITECTURAL FORUM din noiembrie 1955, arhitecții Isadore și Zachary Rosenfield aduc în discuție o serie de principii de proiectare a spitalelor prin propunerea ce o fac în legătură cu spitalul «Memorial» din Belleville, Illinois S.U.A.

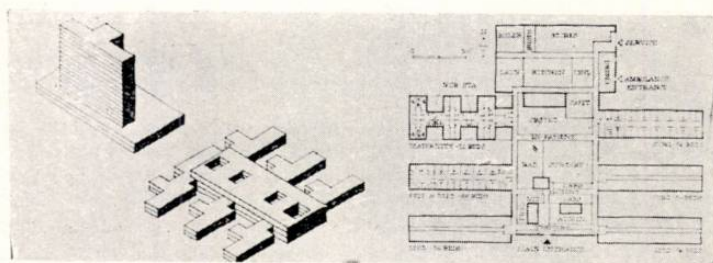
Caracteristicile acestui spital sînt:

— grupul operator și centrul de deservire medicală complet separate de partea de spitalizare,

Spitalul «Memorial», Belleville, Illinois

Arhitecți: Isadore și Zachary Rosenfield, Hellmuth, Obata și Kassabaum; Charles E. King asociați — Inginer: John P. Nix

Diagramă comparativă pentru un spital cu 1000 de paturi cu 18 niveluri și cu 4 niveluri. Studiul pentru Palo Alto; arhitecți consultanți: Isadore și Zachary Rosenfield

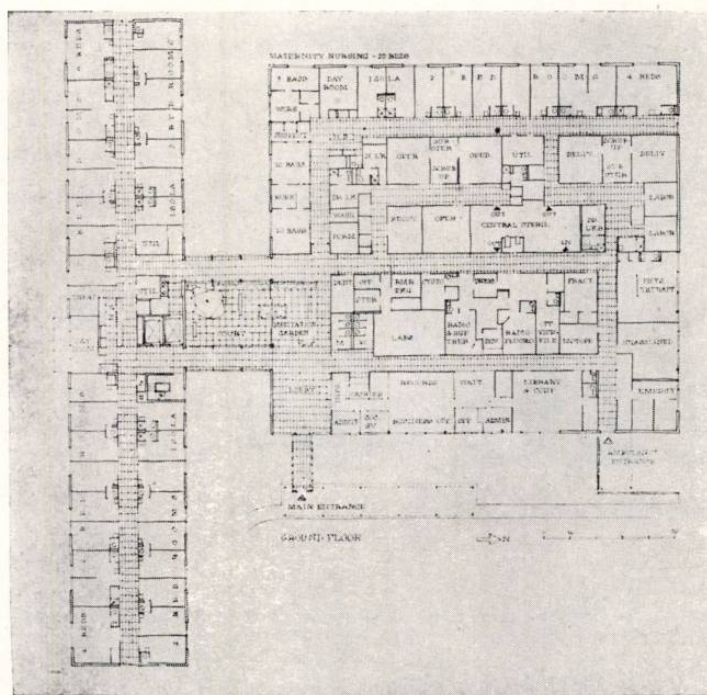
— rezolvarea grupului operator și a centrului de deservire medicală pe un singur nivel.

Iată care sînt principalele rezultate ale acestui sistem: încăperile destinate sterilizării sînt amplasate central; coridorul principal al grupului de deservire medicală și coridorul de acces al vizitatorilor sînt bine definite și în ușoară legătură cu aripa de spitalizare; o unitate de obstetrică și ginecologie independentă este în același timp în imediată legătură cu grupul de deservire medicală; există posibilitatea unei consultări rapide și comode între personalul ce lucrează în diferite sectoare; mari economii sînt obținute prin eliminarea circulațiilor repetate între etaje. Doar farmacia se găsește la primul nivel al aripii de spitalizare, ceea ce este de nerecomandat în cazul cînd spitalul deserveste și public dinafară. Economia obținută prin reducerea circulațiilor și a ascensoarelor este evidentă. Tot așa de evidentă este însă și necesitatea unei suprafețe de teren mai mari.

Un spital convențional cu 150 de paturi ar trebui să aibă 3 niveluri cu 40 de paturi fiecare, un nivel pentru obstetrică și ginecologie, unul (mai probabil două niveluri) pentru chirurgie, deservire medicală, birouri administrative, plus un subsol, deci un total de 6 sau 7 niveluri.

Datorită schemei propuse de arhitecții Rosenfield, arhitecții nu mai sînt limitați la tipul obișnuit cu 40—50 de paturi pe nivel; în același timp își pot permite să cazeze un număr relativ mare de paturi pe nivel, fără a avea problema utilizării neraționale a nivelului inferior ca grup operator și de deservire medicală (în spitalele de mărime mijlocie, etajul de spitalizare nu se echilibrează cu etajul destinat deservirii medicale).

În prima etapă, spitalul « Memorial » din Belleville e prevăzut să aibă 86 de paturi pe un nivel; mai târziu i se va adăuga un al doilea nivel cu 66 de paturi, ceea ce va mări numărul paturilor, în total, la 154.

Plan

Arhitecții extind principiile expuse pentru spitalul din Belleville și la spitalele mult mai mari.

În cadrul unui studiu pentru spitalul din orașul Palo Alto, ei au arătat că aceste principii sînt deosebit de valabile pentru spitale cu 334 de paturi și chiar pentru spitale cu 1000 de paturi.

Făcînd o analiză comparativă între studiul pentru spitalul din orașul Palo Alto, avînd 18 niveluri (subsol, 2 niveluri la bază, 14 niveluri de spitalizare a cîte 70 de paturi fiecare, un nivel pentru obstetrică) și un alt studiu de spital desfășurat în suprafață (subsol parțial, 2 niveluri complete și un al treilea nivel parțial pentru obstetrică) autorii articolului ajung la concluzia că ultimul este incomparabil mai economic (4 lifturi în loc de 10) și mai favorabil ca circulație și legături între diferitele sectoare.

DOCUMENTE

EXTRASE DIN INSTRUCȚIUNILE C.S.A.C. nr. 2 PRIVIND PROIECTAREA CONSTRUCȚIILOR ÎN ANUL 1956

1. Liniile principale de dezvoltare ale proiectării în construcții au fost trasate de către Congresul al II-lea al P.M.R. Materialele congresului trebuie studiate și însușite de către proiectanții noștri, pentru ca obiectivele fixate de către Directivele Congresului al II-lea cu privire la cel de-al doilea plan cincinal să fie realizate în bune condiții în întreg sectorul construcțiilor.

2. La elaborarea proiectelor de construcții în cursul anului 1956, proiectanții se vor conforma principiilor și dispozițiilor conținute în prezentele instrucțiuni.

I. GENERALITĂȚI

3. Proiectele construcțiilor trebuie să asigure:

a) funcționalitatea în desfășurarea proceselor de producție și confortul necesar traiului;

b) tipizarea, prefabricarea și industrializarea elementelor și a construcțiilor;

c) aplicarea tehnicii avansate în vederea reducerii volumului de materiale și muncă, a timpului de execuție, a costului și în primul rînd a manoperei pe șantier;

d) economicitatea în investiție și exploatare;

e) aspectul corespunzător scopului și destinației, cu mijloace simple de exprimare.

4. Proiectele în faza de sarcină de proiectare vor trebui elaborate și prezentate în mai multe variante, spre a se putea alege cea mai rațională soluție.

5. Se va da o atenție deosebită elaborării în cele mai bune condiții tehnice și în termen a proiectelor tip și a proiectelor de elemente și detalii tip, pentru toate construcțiile care au o frecvență mai mare.

6. Proiectanții vor trebui să folosească la maximum proiectele tip și re folosibile, precum și elementele de construcții tipizate.

7. Proiectanții trebuie să devină purtători a tot ce este nou și progresist în proiectarea și executarea construcțiilor, evitînd metodele meșteșugărești și luptînd pentru introducerea pe scară din ce în ce mai largă a prefabricării și industrializării construcțiilor.

Prefabricarea elementelor de construcție trebuie să se extindă pe cît posibil la toate părțile componente ale construcției și nu trebuie să se oprească la elemente prefabricate din beton și beton armat. Rămînea în urmă a lucrărilor de instalații trebuie lichidată; va trebui introdusă tehnica avansată, și prefabricarea la maximum și în acest sector.

8. Proiectarea trebuie să aibă o poziție critică și creatoare față de teme și normative, făcînd propuneri titularilor de investiții și C.S.A.C.-ului, de îmbunătățire a prevederilor din temele sau normativele care se dovedesc excesive sau necorespunzătoare, în spiritul celor arătate la punctul 3.

9. Se va tinde la comasarea clădirilor în măsura în care prin aceasta nu suferă buna lor exploatare și la folosirea în comun de mai mulți titulari de investiții a obiectelor cu destinație identică (cooperare).

10. Proiectanții vor trebui să trateze cu deosebită atenție folosirea economică a terenurilor, evitând orice exagerare în privința spațiilor construite și libere și a drumurilor.

11. Proiectele tip vor conține variantele pentru folosirea tehnicii celei mai avansate și trebuie să dea posibilitatea de largă folosire a materialelor noi de construcție.

12. Proiectele se vor elabora pe baza modulului de 10 cm, cu folosirea elementelor de beton sau beton armat prevăzute în nomenclatura C.S.A.C., respectiv în cataloagele de prefabricate.

13. Se vor respecta cu strictețe la proiectarea de orice fel de construcții, dispozițiile cuprinse în H.C.M. 1097/1954 privind economia în materiale deficitare; H.C.M. 1241/1954 privind economia în folosirea laminatelor; Dispoziția nr. 40/1955 a Consiliului de Miniștri privind înlocuirea șarpantelor de lemn cu cele de beton armat prefabricat sau cu terase; H.C.M. nr. 2413/1955 privind folosirea stîlpilor din beton armat prefabricat la liniile de transport de energie electrică, respectiv la liniile de telecomunicații; H.C.M. 1880/1953, privind folosirea terenurilor agricole și instrucțiunile respective de aplicare; H.C.M. 980/1954 privind obligativitatea folosirii proiectelor tip.

14. Se va evita întocmirea în mod inutil, la toate proiectele de serie mare, a aceluiași detalii și planșe explicative. Pînă la apariția cataloagelor de detalii tip se vor refolosi planșele de detalii existente, întocmindu-se detalii noi numai în mod excepțional.

15. Proiectele de organizare a executării lucrărilor trebuie elaborate conform Instrucțiunilor nr. 86—03—1955 C.S.A.C. Nici un proiect nu poate fi prezentat de institutule de proiectare și nu poate fi primit de titularul investițiilor decît cu proiectul de organizare elaborat pentru faza respectivă de proiectare.

16. Pentru fiecare categorie de lucrări în parte sînt obligatorii respectarea și a dispozițiilor speciale arătate mai jos.

II. SISTEMATIZAREA ORAȘELOR

17. Proiectul de sistematizare a orașelor trebuie să se bazeze pe folosirea rețelelor existente de străzi și lucrări edilitare și ingineresti, cu restrîngerea maximă a dărîmărilor și a părăsirii rețelelor existente de instalații.

18. Elaborarea proiectelor de sistematizare a orașelor trebuie să se bazeze pe economicitatea maximă a soluțiilor.

În această scop:

— se vor alege amplasamentele construcțiilor noi pe cît posibil pe terenuri care nu cer exproprieri;

— se vor reduce la minimum posibil limitele orașelor, urmărind o densitate rațională pe hectar a locuitorilor;

— se va evita orice exagerare în privința lățimii străzilor și a aleilor;

— piețele magistrale și esplanadele se vor reduce la strictul necesar, evitînd orice supradimensionare;

— se va evita prevederea dărîmărilor masive pentru crearea zonelor verzi.

19. La elaborarea proiectelor de sistematizare trebuie asigurată o colaborare foarte strînsă cu unitățile de specialitate ale C.S.P. și se vor folosi documentațiile existente, elaborate anterior.

20. Proiectele de sistematizare vor trebui să trateze cu aceeași atenție care se dă zonelor de locuit, și dezvoltarea zonelor industriale, de transport, administrative și comerciale.

21. Proiectantul general va trebui să aibă o atitudine critică creatoare față de propunerile proiectanților de specialitate, îndrumîndu-i spre o proiectare economică și realistă. Proiectul va trebui realizat, nu prin însumarea mecanică a proiectelor de specialitate, ci ca rezultat al unei colaborări care să rezolve în mod complex variatele probleme.

22. Proiectanții vor trebui să dea o atenție specială primei etape de construcții, 5—10 ani, adîncind această fază a proiectului, astfel ca să poată servi ca o bază reală pentru stabilirea amplasamentelor și începerea construirii primei etape.

23. Proiectul de sistematizare trebuie să trateze resursele materiale necesare construcției orașului, stabilind tehnologia cea mai avansată a executării construcțiilor, cu folosirea materialelor locale, dezvoltînd în acest scop industriile locale existente sau creînd industriile noi necesare.

24. Proiectele de sistematizare trebuie astfel studiate și prezentate încît să permită o comparație ușoară cu situația existentă și să poată fi judecate cu ușurință modificările ce se introduc în fondul existent de construcții, lucrări edilitare și rețele de instalații și de transport.

25. Se va urmări tipizarea și introducerea elementelor mici de arhitectură (bănci, chioscuri, w.c. publice, felinare, împrejurimi etc.).

III. CLĂDIRI DE LOCUIT

26. Proiectarea trebuie să satisfacă cît mai bine toate funcțiile specifice procesului de viață pentru care se construiesc clădirile de locuit. De aceea, proiectarea trebuie să treacă la un număr mai mare de ti-

puri de locuințe, ce se poate obține printr-o mai variată dispoziție și dimensionare a spațiilor de locuit și a anexelor, întebuințînd un număr cît mai redus de elemente tip și folosind secțiunile tip aprobate.

Suprafețele camerelor de locuit se vor fixa în funcție de destinația și de gabaritul mobilierului necesar, iar suprafața anexelor și a circulațiilor, în funcție de destinația și de echiparea lor.

27. Aspectul locuințelor trebuie să fie corespunzător destinației, cu fațade simple dar atrăgătoare, folosind cu înțelegere inovatoare formele naționale, evitînd decorațiile excesive, inutile și costisitoare.

Nu se admit sacrificii de funcțiune și confort, de tehnică constructivă și economie, în favoarea obținerii unor așa-zise «fațade frumoase».

Concordanța între utilitate, tehnică constructivă, economicitate și expresivitate trebuie să formeze preocuparea principală a arhitecților.

28. Se va coordona aplicarea metodelor avansate în construcție (blocuri și panouri mari) cu o tehnică mai avansată în instalațiile de încălzire și sanitare.

29. Se va urmări o cît mai mare economicitate a proiectelor prin studierea comparativă a indicilor tehnico-economici și a concluziilor ce se desprind din acești indici.

30. Clădirile de locuit se vor proiecta pînă la 4 niveluri cu ziduri portante. Cele cu mai mult de 4 niveluri vor fi proiectate cu schelet de beton armat.

Zidurile de la subsol vor putea fi executate din blocuri de beton sau din cărămidă.

Nu se vor proiecta clădiri de locuit cu pereți exteriori din blocuri de beton cu agregate grele, dacă nu se aplică o izolare termică specială.

Clădiri de locuit cu 1—2 niveluri

31. Se vor proiecta în mediul rural sau în orașe în proporție redusă, ca locuințe individuale și prin cooperare.

32. În cazul locuințelor individuale, cînd executantul nu este o întreprindere sau cooperativă de construcție, sau cînd se construiesc izolat, locuințele vor putea fi proiectate pentru o execuție meșteșugărească, admitînd orice material de construcție prevăzut în diferitele variante ale proiectului tip, în măsura în care folosirea acestora nu contravine măsurilor de apărare contra incendiului sau altor dispoziții generale sau locale.

Cînd întreprinderea sau cooperativa de construcție execută mai multe clădiri de acest gen în aceeași localitate, prefabricarea planșelor este obligatorie. Se vor proiecta în general grinzi T.C.B. și corpuri de umplutură; de asemenea se vor proiecta șarpante prefabricate.

Clădiri de locuit cu 3—4 niveluri

33. Peste tot unde se construiesc locuințe în număr mare și concentrate, cvartale sau cartiere întregi, orașe noi, zidurile portante sau autoportante vor fi proiectate obligatoriu din blocuri mari de beton ușor sau mediu cu o greutate a elementelor de 500, 1500 sau 3000—5000 kg, după capacitatea portantă a macaralelor. Elementele mari prefabricate (de 1500 kg greutate și mai mult) se vor executa finite în exterior la zidurile exterioare, iar elementele de construcție de mărimea unei camere se vor executa finite pe ambele fețe. Construcțiile din blocuri medii pînă la 500 kg greutate, pot fi executate și cu finisajul după montare.

Se va da extindere folosirii agregatelor ușoare naturale și artificiale (zgură de furnale și termocentrale, agregate ceramice etc.).

În cazul construcțiilor izolate, zidurile portante și autoportante se vor putea proiecta din cărămidă.

34. Pereții despărțitori în mediu uscat vor fi executați din plăci de ipsos cu zgură sau rumeguș, sau ca elemente mari prefabricate.

35. Coșurile de ventilație se vor prefabrica, iar coșurile de fum vor fi prefabricate obligatoriu la construcțiile care folosesc elemente mari și de preferință la celelalte construcții.

36. Planșeele se vor executa prefabricate și anume la clădiri unde greutatea elementelor prefabricate nu depășește 500 kg, precum și la cele izolate se vor proiecta planșee cu grinzi T.C.B. și corpuri de umplutură, la celelalte se vor folosi obligatoriu fișii de planșee, preferînd fișii cu goluri rotunde sau ovale sau planșee D.I.M. În general, se va evita folosirea fișilor în 3 straturi, ele putîndu-se totuși folosi la sistemele cu ziduri transversale portante cu lungimea prefabricatelor de cel mult 3,80 m.

În încăperi unde planșul este străpuns de multe conducte de instalații se vor prefera planșeele prefabricate de tipul D.I.M. În cazul cînd se folosesc planșeele de suprafața unei camere, acestea vor avea tavanul finisat înainte de a fi montate.

37. Pardoselile calde se vor proiecta din parchete de fag așezate în mixturi de bitum, folosind pîslă minerală sau plăci cu fibră de lemn ca izolat fonic. Folosirea dușumelelor oarbe nu este admisă decît la reparații.

Se vor putea proiecta plăci de parchete prefabricate fixate pe beton printr-un strat de mixturi de bitum.

38. Șarpanta va fi din beton armat prefabricat, însă în general se vor prefera terase. Ca învelitori se vor putea folosi țigle, plăci de azbociment și numai excepțional olane.

39. Scările vor fi prefabricate. La clădirile de locuit cu elemente prefabricate, până la 500 kg greutate se vor folosi vanguri și trepte prefabricate; la cele cu prefabricate mai grele se vor proiecta panouri prefabricate de scări. Treptele vor fi nefinisate, finisajul făcându-se prin plăci mozaicate prefabricate.

40. Cornișele, glafurile și celelalte elemente decorative vor fi proiectate prefabricate.

41. Lucrările de instalații sanitare se vor proiecta cu noduri prefabricate la toate construcțiile de locuințe de volum mare, iar la cele cu panouri mari de 3000 kg greutate se vor proiecta blocuri sanitare.

42. La instalația electrică în ziduri necombustibile și în încăperi din material necombustibil se vor putea folosi sub tencuială conductele izolate cu poliorură de vinil.

Clădiri de locuit cu mai mult de 4 niveluri

43. Clădirile de locuit cu mai mult de 4 niveluri se vor proiecta cu schelet din beton armat.

Zidurile clădirilor cu suprafețe regulate se vor proiecta din blocuri sau preferabil din panouri mari — prefabricate și finisate cel puțin în exterior, care să formeze și cofrajul scheletului de beton armat. Greutatea elementelor va fi stabilită după capacitatea portantă a macaralelor.

44. În cazul cînd construcția se execută între clădiri existente, cu suprafețe neregulate sau cînd nu este loc pentru plasarea macaralelor, se permite turnarea monolitică a scheletului de beton armat, în care caz și planșeele se vor putea turna monolitic. În aceste cazuri se vor folosi obligatoriu cofraje inventar.

45. Clădirile de locuit cu mai mult de 4 niveluri vor fi proiectate cu terase, în general circulabile.

În orice caz stratul ignifug va fi apărut contra degradării pentru cazul accesului pe terase.

46. În genere, clădirile de locuit cu mai mult de 4 niveluri vor fi proiectate cu folosirea celei mai avansate tehnologii, detaliate la proiectarea clădirilor de locuit cu 3—4 niveluri.

IV. CLĂDIRI PUBLICE ȘI SOCIAL-CULTURALE

47. Sînt valabile principiile generale ale proiectării de arhitectură și de tehnologia executării construcțiilor, expuse la capitolul precedent.

Se va urmări unificarea diferitelor părți componente ale acestor clădiri pentru a se putea ajunge la întrebuințarea de elemente tip prefabricate în întreaga structură a clădirii.

La proiectarea ansamblurilor se vor folosi proiecte tip astfel ca ele să permită o tehnologie comună de construcție și o arhitectură unitară.

V. CONSTRUCȚII INDUSTRIALE

48. Alegerea terenului pentru amplasarea întreprinderilor industriale se face concomitent cu alegerea terenului destinat construcțiilor de locuințe și social-culturale.

Sarcina de proiectare a întreprinderii trebuie să cuprindă cîteva variante de amplasament și de plan general cu un studiu comparativ tehnic-economic, ținîndu-se cont de reducerea prețului de cost, atît la producția întreprinderii, cît și la realizarea construcției.

Tot în faza de sarcină de proiectare trebuie să se rezolve problema locuințelor, cel puțin a acelor care sînt necesare punerii în funcțiune a întreprinderii.

49. La întreprinderi noi sau reconstrucții se vor adopta procesele tehnologice cele mai avansate, cu folosirea indicilor intensivi pentru determinarea suprafețelor, volumelor, utilajelor și manoperei.

50. Proiectanții au sarcina de a urmări realizarea cooperării întreprinderilor învecinate chiar dacă aparțin unor ministere diferite, în vederea realizării tuturor avantajelor tehnice și economice. Cooperația trebuie să fie urmărită sub toate aspectele: tehnologie; secții auxiliare și de reparații, posturi de pompieri, garaje; rețele și instalații de alimentare cu energie, gaze, căldură, apă, canal; căi de comunicații; clădiri de deservire social-cultural-sanitare; cartiere de locuințe; organizarea șantierului etc.

51. Se va urmări reducerea la minimum a suprafețelor și volumelor clădirilor, gruparea și comasarea maximă a acestora, precum și distribuirea suprafețelor pe mai multe etaje, ori de cîte ori procesul tehnologic permite. De asemenea, se vor reduce la strictul necesar rețelele de drumuri, căi ferate, apă, canal, electricitate etc.

52. Se va urmări unificarea deschiderilor traveelor și înălțimilor, cît și a clădirilor întreprinderii, în vederea reducerii la minimum a numărului de tipuri de elemente prefabricate; se vor folosi în proiectare proiecte de elemente, detalii și secțiuni tip sau refolosibile.

53. Halele și atelierele pînă la 24 m deschidere și cu travee pînă la 7,50 m, vor avea în mod obligatoriu scheletul de rezistență și acoperișul prefabricat. Se vor prefabrica din beton armat căile de rulare pentru podurile rulante pînă la 20 tone capacitate inclusiv. Scheletul

și acoperișul clădirilor anexe ale întreprinderilor industriale, precum și ale magaziiilor fără etaje se vor realiza din prefabricate.

De asemenea vor fi prefabricate cornișele, glafurile și alte elemente arhitecturale care au o frecvență mare de utilizare, precum și trotuarele.

Se va extinde introducerea elementelor precomprimare și a sistemelor compuse din elemente asamblate prin precomprimare.

54. În locul prefabricatelor de beton armat se pot folosi betoane monolite turnate în cofraje glisante sau rulante, dacă studiile comparative dovedesc că această soluție reprezintă avantaje tehnico-economice.

55. Zidurile clădirilor se vor proiecta, după natura clădirii, din blocuri mici sau mari de beton greu, ușor sau macroporos. Se vor putea proiecta zidurile și din cărămidă obișnuită, armată sau cu simburile de beton armat (zidărie complexă) în vederea înlocuirii scheletului de beton armat. De asemenea se va folosi și zidăria de piatră oriunde aceasta prezintă avantaje economice și corespunde din punct de vedere tehnic.

56. Ferestrele vor fi prefabricate din beton armat, dacă ochiurile mobile nu depășesc 50 % din suprafața ferestrelor.

57. Se va folosi în halele neîncălzite, la clădiri cu poduri, la procese tehnologice cu degajări mari de căldură, fără umiditate, învelitoare de azbociment ondulat, armociment și pereți prefabricați fără izolație termică.

58. Se va urmări utilizarea materialelor locale, ca: piatră în regiunile de munte, blocuri de steril în regiunile carbonifere, blocuri de zgură în regiunile cu industrie siderurgică etc.

59. Se va urmări realizarea de rețele unice din surse unice la alimentarea cu apă pentru nevoi tehnologice, de incendiu și potabilă (cu prevederea unei surse de rezervă).

60. Coșurile de fum și suprastructura turnurilor de răcire — în afara celor hiperbolice — vor fi în genere prefabricate.

VI. CONSTRUCȚII AGRO-ZOOTEHNICE

61. La proiectarea centrelor de producție și a centrelor populate din mediul rural se va urmări constant:

a) reducerea suprafețelor de teren ocupate de construcții, ce se scot din circuitul agricol;

b) folosirea pentru construcții a terenurilor cu fertilitate redusă sau neproductive;

c) cooperarea, în vederea folosirii în comun de mai multe unități învecinate (de producție, ansambluri agro-zootehnice, de locuit etc.) a rețelilor de energie, de alimentare cu apă, a căilor de comunicații, a construcțiilor de sănătate și veterinarie, a amenajărilor și dotărilor social-culturale, în scopul reducerii maxime a investițiilor.

62. Pentru a face posibilă coordonarea investițiilor și concentrarea mijloacelor financiare și de execuție se va trece la amplasarea și proiectarea centrelor de producție și a centrelor populate rurale pe bază de proiecte de organizare a teritoriilor din punct de vedere agricol, care să ia în considerare ansamblul de date tehnice, economice și geografice caracteristice fiecărei regiuni naturale.

63. Proiectanții trebuie să urmărească amplasarea noilor unități și în special a centrelor lor populate în legătură cu aglomerațiile existente (sate), stăvilindu-se risipirea exagerată a așezărilor pe teritoriu.

64. Se vor urmări, în acord cu specialiștii (agrotehnicienii și zootehnicienii) toate posibilitățile de comasare a construcțiilor și de grupare a funcțiunilor în cît mai puține clădiri și se vor proiecta construcțiile ce se pretează la aceasta, cu niveluri suprapuse (etaje).

65. Sarcinile de proiectare a complexelor agro-zootehnice să fie elaborate în diferite ipoteze, cu mai multe soluții sau variante cu indici comparativi.

66. Clădirile cu specific industrial (ateliere, remize etc.) vor fi proiectate pe baza principiilor stabilite pentru construcțiile industriale în capitolul V din prezentele instrucțiuni.

Se va renunța la instalații, amenajări și finisaje pretențioase la clădirile de producție (grupe sanitare, ventilații mecanice etc.).

67. Se va urmări unificarea traveelor și deschiderilor prin luarea în considerare a întregii varietăți de tipuri de clădiri susceptibile de a fi construite pe același șantier, în scopul reducerii la minimum a tipurilor de prefabricate necesare șantierului.

68. Se vor folosi prefabricatele ușoare la toate unitățile noi și la extinderi importante.

69. Proiectanții vor da o deosebită atenție folosirii la aceste construcții a materialelor ieftine locale ca: lut, stuf, paie, mortare pe bază de argilă, blocuri de pămînt presate, cărămizi de mină etc., de preferință sub formă de prefabricate simple prin mijloace locale.

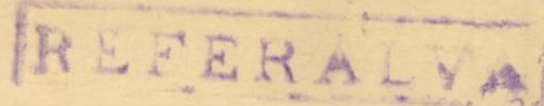
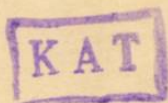
70. Se va promova în proiectare folosirea de materiale și procedee de execuție noi.

71. Proiectarea de sistematizări și alegerea variantelor de proiecte tip, ca și adaptarea acestora, să se facă pe baza unei cercetări conștiințioase la fața locului a situației concrete de către proiectant.

Președinte
N. BĂDESCU

24 ianuarie 1956

E 1689

ARHITEKTURA RPR

4.5
1956

Országos Műszaki
Könyvtár
TULJ.DONA

ARHITECTURA R P R

ORGAN AL UNIUNII ARHITECȚILOR DIN R.P.R. ȘI AL COMITETULUI DE STAT PENTRU ARHITECTURĂ ȘI CONSTRUCȚII AL CONSILIULUI DE MINISTRI

4 - 5 A P R I L I E - M A I 1 9 5 6

P R O I E C T A R E A T I P

Arh. Ion Silvan
Arh. George Trifu

Proiectarea tip în I.P.C. 3

Arh. Gheorghe Popescu-Negreanu
Arh. Gheorghe Sebestyen

Proiectarea tip de locuințe 10

Arh. Ignace Șerban

Proiecte tip de clădiri social-culturale 21

Ing. Petru Vernescu

Despre tipizarea halelor industriale 31

Arh. Isac Glückman
Arh. Bernard Haras

Proiecte tip pentru agricultură 38

Ing. Isac Finkelstein

Soluții tehnice avansate în proiectele tip industriale 48

Arh. Victor Smighelschi

Tipizarea detaliilor de construcții 55

Arh. Marcel Maller

Proiectele tip și proiectarea curentă 61

Arh. Ion Silvan

Concluzii 63

★

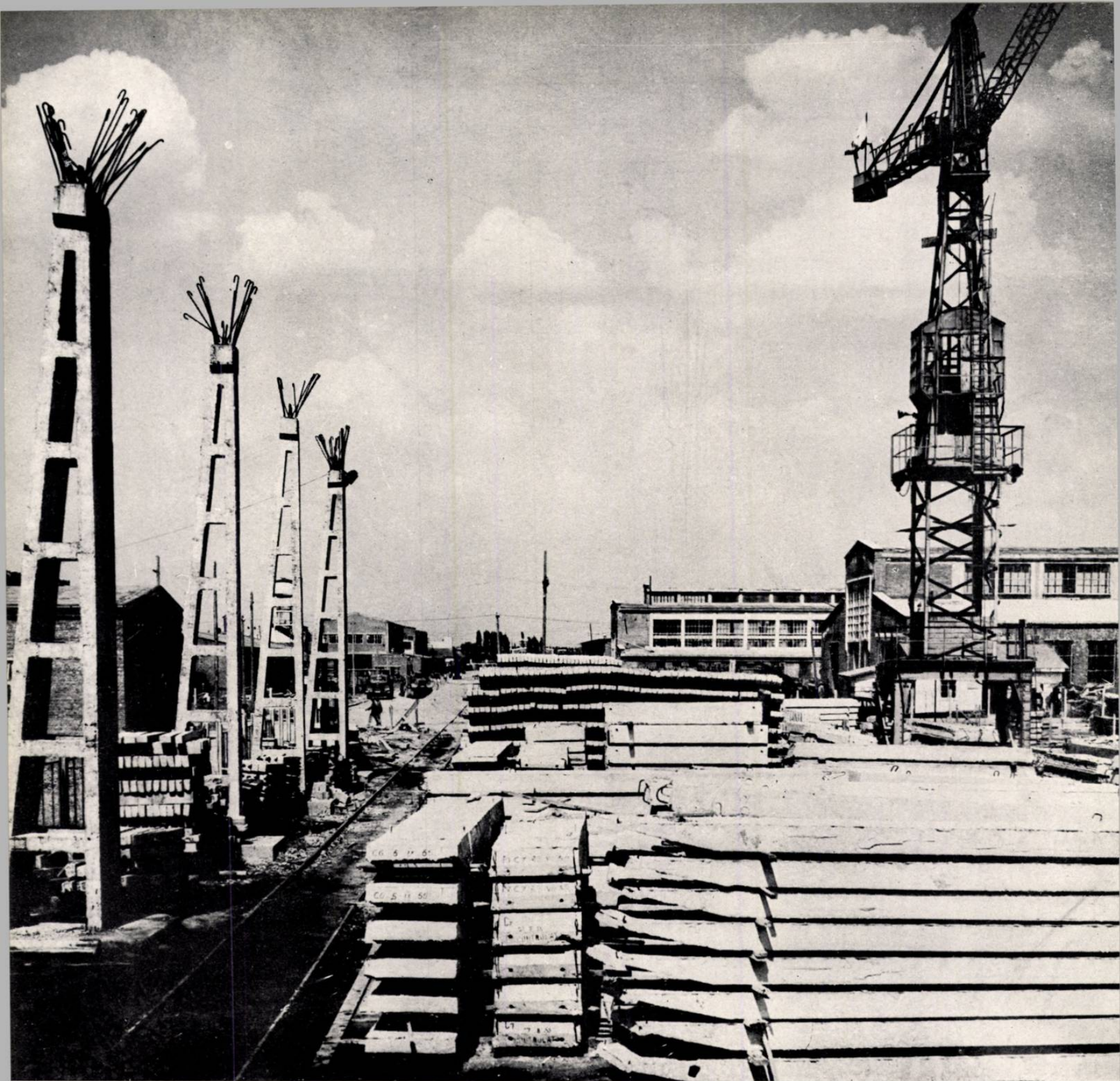
CRONICA

Din activitatea Uniunii Arhitecților din R.P.R. 66

★

DE PESTE HOTARE

Informații din U.R.S.S. și Franța 66

Materialul privind proiectarea tip prezentat în numărul de față al revistei a fost elaborat în cadrul sectorului tipizări al Institutului de proiectare a construcțiilor (I.P.C.) și coordonat de arh. George Trifu.

PROIECTAREA TIP ÎN I. P. C.

Arh. ION SILVAN, arh. GEORGE TRIFU

Congresul al II-lea al P.M.R. a stabilit sarcini mari pentru sectorul construcțiilor în cadrul celui de-al doilea plan cincinal. Volumul ce urmează a fi construit este dublu față de primul plan cincinal și, evident, nu poate fi asigurat fără un salt calitativ în procesul de industrializare a metodelor de construcție, fără ridicarea productivității muncii și reducerea prețului de cost.

Un rol hotărâtor în realizarea acestui obiectiv îl are proiectarea. În Directivele Congresului al II-lea al Partidului Muncitoresc Român cu privire la cel de-al doilea plan cincinal se arată: *«Se vor lua măsurile necesare pentru îmbunătățirea lucrărilor de proiectare în construcții, prin extinderea pe scară largă a proiectelor-tip și re folosibile, prin adoptarea celor mai economice soluții constructive».*

Elaborarea și folosirea pe scară largă a proiectelor tip reprezintă deci instrumentul principal prin care proiectanții, arhitecți și ingineri, pot contribui la industrializarea sectorului de construcții în țara noastră.

Institutul de proiectare a construcțiilor — I.P.C. — aparținând Ministerului Construcțiilor — are ca sarcină principală tipizarea în domeniul construcțiilor civile, industriale și în parte al celor agricole. Analiza activității de elaborare a proiectelor tip din acest institut are o deosebită importanță, din cauza vastului domeniu de aplicare a acestor proiecte.

În cele ce urmează vom încerca să prezentăm o privire de ansamblu asupra activității atelierelor de tipizare din acest institut: organizarea proiectării tip, etapele parcurse pînă în prezent și, îndeosebi, experiența cîștigată, concretizată în metodele de lucru adoptate și, firește, în proiectele realizate.

Generalizarea acestei experiențe ne pare un lucru posibil, util și necesar în perioada actuală de transformări adînci în practica arhitecturii și construcțiilor, cînd din ce în ce mai mulți proiectanți se ocupă cu elaborarea sau aplicarea proiectelor tip.

UNELE PROBLEME ESENȚIALE ALE PROIECTĂRII TIP ÎN R.P.R.

Pornind la prezentarea activității de tipizare în I.P.C., apare necesar să precizăm în prealabil cadrul general în care aceasta are loc, respectiv locul ei în ansamblul activității generale de proiectare și executare a construcțiilor din țara noastră.

Vom rezista ispitei de a dezvolta pe larg, cu acest prilej, considerentele principale pentru care în țările cu nivel tehnic avansat tipizarea este considerată ca metodă principală, obligatorie de urmat în proiectarea construcțiilor de masă.

Ne vom mulțumi să enunțăm doar obiectivele principale urmărite prin proiectarea tip, aceasta îndeosebi pentru a studia valabilitatea lor în stadiul actual de dezvoltare a industriei construcțiilor în R.P.R.

Astfel, este cunoscut că tipizarea are ca scop crearea unor condiții obiective care să permită realizarea cu metode industriale a lucrărilor necesare construcțiilor de masă.

Prin tipizare se urmărește deci:

— Introducerea sistemelor avansate de construcție, bazate pe folosirea elementelor și detaliilor de construcție prefabricate.

— Unificarea pe serii din ce în ce mai largi și în perspectivă pe sectoare întregi (civil, industrial, agro-zootehnic etc.) a acestor elemente prefabricate în vederea producerii lor în fabrici profilate corespunzător.

— Asigurarea posibilității realizării construcțiilor prin montarea acestor prefabricate cu utilajele de serie disponibile pe șantiere.

— Înlocuirea, în consecință, a muncii manuale și a procedeelor meșteșugărești — cu productivitate scăzută — prin procese de lucru mecanizate, rapide.

— Folosirea judicioasă a celor mai adecvate sortimente de materiale, economisind materialele cheie și deficitare în economia națională.

Subliniem în această ordine de idei importanța prevederii unor materiale noi, ușoare și de calitate corespunzătoare tehnicii noi introduse, precum și a folosirii cît mai depline a resurselor de materiale locale.

— Scăderea prețului de cost al construcțiilor prin toate mijloacele, avînd în vedere importanța hotărîtoare a economiilor pe scara construcțiilor de masă.

Astfel, pe lîngă principalele economii obținute prin introducerea tehnicii noi și prin industrializarea construcțiilor, proiectarea tip urmărește realizarea de economii prin cele mai variate mijloace: tipizarea și unificarea temelor diverse, economie de teren construit și comasarea construcțiilor răzlețe, economia generală a spațiilor construite, economie în exploatarea construcțiilor etc.

— Asigurarea documentației tehnice (a proiectelor) pentru întregul volum, considerabil, al construcțiilor de masă, concomitent cu ridicarea calității — sub diverse aspecte — a acestor proiecte. Se poate vorbi în acest sens de necesitatea unei proiectări pe baze științifice și evitarea diletantismului în proiectare.

— Atingînd toate aceste obiective, prin proiectarea tip se urmărește crearea unor construcții care, realizate în masă cu ajutorul procedeelor industriale, să corespundă în măsură maximă necesităților funcționale și de confort, crearea prin ele a formelor noi, specifice, adecvate acestor necesități, și satisfacerea, în același timp, a cerințelor estetice ale oamenilor pentru care sînt create.

★

Enunțarea sumară a acestor obiective urmărite prin proiectarea tip e suficientă pentru a susține, credem, ideea că **noțiunea de tipizare nu se poate confunda în nici un caz cu simpla întocmire pe hîrtie a unor proiecte tip.**

Într-adevăr, numai o concepție simplistă poate duce la impresia că am putea trece la întocmirea de proiecte tip fără coordonarea eforturilor din numeroase sectoare economice sau, mai mult, că numai existența proiectelor tip ar constitui un instrument eficace în industrializarea construcțiilor din țara noastră.

Pentru acest motiv începem analiza unor probleme ale proiectării tip tocmai cu aceste condiții, exterioare proiectării, de care depinde posibilitatea unei tipizări științifice.

În domeniul introducerii tehnicii noi, al prefabricării elementelor de construcție și al mecanizării proceselor de execuție la noi s-au făcut pași importanți înainte, îndeosebi în sectorul construcțiilor industriale.

Realizări deosebite, ca cele realizate de Trustul 5 construcții din regiunea Stalin, ne fac cînstie chiar în comparație cu țările cu o tehnică avansată.

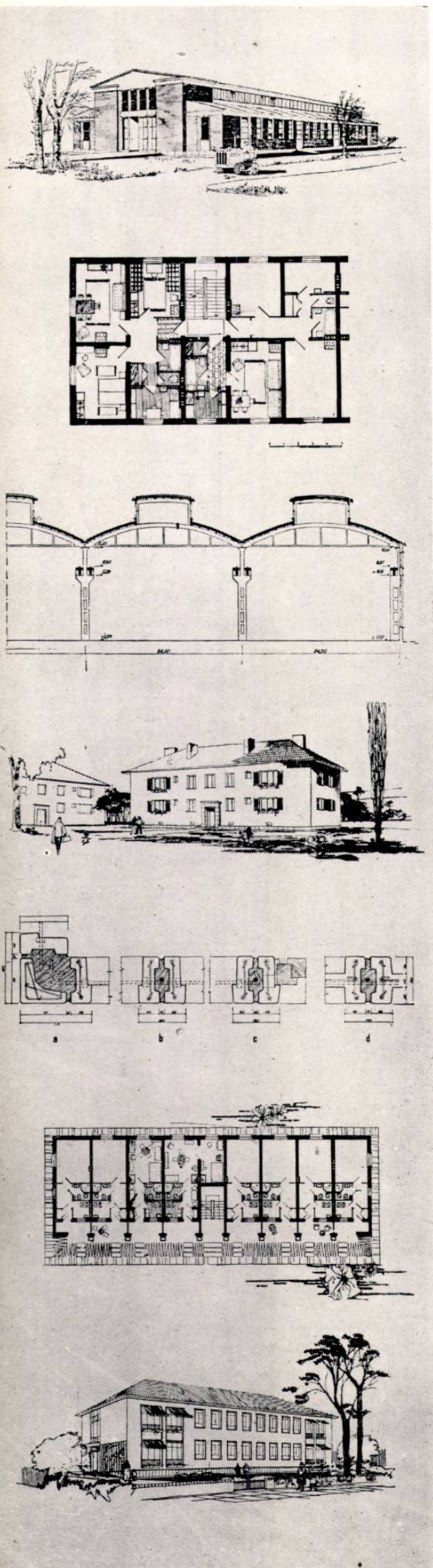
În domeniul agricol, construcția S.M.T.-urilor și G.A.S.-urilor se efectuează de asemenea pe baza unor proiecte care folosesc sortimente unificate de prefabricate sub 500 kg, care permit un montaj cu utilaje modeste.

În construcția de locuințe și clădiri social-culturale, prefabricarea planșelor atinge 100%, cu excepția unor construcții izolate. Sînt terminate pregătirile pentru a atinge acest procent la prefabricarea acoperișurilor și pentru a trece, în serie, la construcția de locuințe din elemente prefabricate grele (blocuri mari, panouri mari).

Primele ateliere fixe de producție a prefabricatelor funcționează de ani de zile în centrele principale de activitate în construcții, cu tendința de a fi lărgite și transformate în mari fabrici.

În cadrul Institutului de cercetări științifice pentru construcții și al Institutului de cercetări al Ministerului Materialelor de Construcții, precum și ale altor organe de cercetări științifice și de învățămînt, se elaborează studii pentru aplicarea celor mai avansate metode de construcție la specificul industriei noastre de construcții.

Acest stadiu de dezvoltare este caracterizat, pe lîngă aspectele sale pozitive, de numeroase lipsuri, dintre care amintim următoarele:

În domeniul industrial nu se poate încă vorbi de o reglementare a parametrilor spațiali sau a elementelor de construcție, și astfel se realizează practic numai unicate, unitățile de execuție și atelierele de prefabricate nepunând beneficia de o specializare sau de o serie a comenzilor.

O condiție prealabilă tipizării în acest domeniu este sistematizarea tehnologiilor și reconsiderarea celor învechite.

Sînt necesare deci eforturi deosebite, organizate pe sectoarele corespunzătoare ale economiei (metalurgie, chimie, industrie ușoară etc.) și coordonate de C.S.A.C. pentru realizarea unei proiectări complexe la care să ia parte tehnologi, proiectanți, arhitecți, avînd ca scop găsirea unor scheme spațiale și de plan care să permită elaborarea unor serii potrivite de elemente portante și tipizarea acestora.

Schimbarea rapidă a proceselor tehnologice din diverse ramuri industriale — datorită progresului tehnic — vine să întărească cerințele de «universalitate», adică posibilitatea de a amplasa în aceleași spații acoperite, procese tehnologice diferite, fără a chinui construcția în forme neraționale, corespunzătoare doar unei situații de moment.

★

Considerînd atît sectorul industrial, cit și pe cel civil sau agro-zootehnic, o **difficultate deosebită o reprezintă starea înapoiată a industriei materialelor de construcție**, accentuată de lipsa de preocupare pentru această problemă a unor industrii care produc sau ar trebui să producă materiale necesare tehnicii noi.

Revoluția în tehnica construcțiilor trebuie să ducă și la o revoluție în producția materialelor de construcție.

Tehnica nouă nu se poate mulțumi cu calitățile materialelor clasice: piatră, cărămidă, beton etc., în afară de faptul că prin volumul construcțiilor cu caracter de masă capacitatea de producție a unora dintre ele este mult sub cea necesară.

Ușurarea construcției, rezistențe superioare, montaj din piese cit mai mari în termenul cel mai scurt după turnare, permeabilitate și capacitate de acumulare termică, conductibilitate fonică etc., iată numai cîteva dintre condițiile impuse noilor materiale de construcție.

Rezolvarea acestor probleme în țara noastră este mult în urma necesităților, reprezentînd piedica principală în industrializarea construcțiilor, și, în același timp, în introducerea tehnicii noi prin proiectele tip. Nu dispunem încă de cantități necesare de oțeluri cu profil periodic. Lipsesc de asemenea agregate ușoare, naturale sau artificiale. Betonul autoclavizat, zgura expandată sau silicatul spumat sînt încă în faza produselor de laborator sau a stațiilor experimentale. Expandarea argilelor pentru producerea cheramzitului — care are perspective deosebite, datorită rezervelor uriașe de care dispunem — este doar în faza cercetărilor. Sarcinile concrete pentru depistarea și precizarea posibilităților de producție industrială a materialelor noi revin unor organe de stat, începînd cu Comitetul geologic, M.I.M.C.M. etc.

Industria chimică și industria lemnului au mărit considerabil volumul și sortimentul producției lor în decursul cincinalului trecut. Se cunosc rezultate experimentale excepționale în sortimente de materiale noi, cu posibilități nelimitate de aplicare (fibre lemnoase aglomerate, materiale plastice etc.). Totuși, toate acestea nu pot fi admise încă în practica proiectării tip din lipsa datelor de omologare și a producției lor în cantități industriale.

Nu este cazul de a dezvolta prea amplu, în cadrul articolului de față, această vastă problemă. Ne oprim la un singur exemplu: construcția de locuințe pe baza tehnicii avansate, care prezintă deosebite avantaje din toate punctele de vedere: productivitate, durata execuției, cost, calitate, confort etc.

În prealabil însă, ar trebui asigurată producția pe scară industrială a următoarelor materiale:

- materiale poroase și ușoare cu greutate sub 1300 kg/m^3 , pentru pereții exteriori;
- oțeluri superioare și utilaj de pretensionare a armăturilor;
- utilaj adecvat montajului (macarale-portal etc.) și îndeosebi utilaj modern pentru atelierele de prefabricate;
- plăci mari de pardoseli, în locul «parchetului în asfalt» fantomatic, cunoscut pînă în prezent doar din planul tehnic;
- sortimente noi de materiale de instalații de încălzire, sanitare și electrice, adecvate introducerii lor în elementele prefabricate de beton;
- vor trebui îmbunătățite și lărgite sortimentele actuale de materiale de finisaj (armătura timpăriei, plăci de faianță, opaxit etc.);
- va trebui dezvoltată producția de materiale plastice pentru interioare etc.

De asemenea, va trebui asigurată producția pe scară industrială a mobilierului și echipamentului tip pentru bucătării.

Fără îndeplinirea acestor condiții, proiectarea tip va rămîne doar un manifest pe hîrtie.

O altă problemă esențială constă în **stabilirea justă a nivelului soluțiilor tehnice adoptate în proiectarea tip**, avînd în vedere că acestea deter-

mină nivelul general tehnic al construcțiilor, datorită frecvenței mari a proiectelor tip.

În această privință, arhitecții și inginerii noștri au păreri împărțite. Unii afirmă că un proiect tip trebuie să conțină numai soluții tehnice verificate prin executarea lor repetată, soluții care să se poată executa de oricare întreprindere, motivând că numai astfel de soluții prezintă garanția aplicabilității totale a proiectelor tip.

Alții sînt partizani hotărîți ai introducerii în proiectele tip numai a celor mai avansate metode.

Problema trebuie analizată complex, ținînd seama de toți factorii care intervin și de realitățile de astăzi din țara noastră în domeniul procedeelor de execuție a construcțiilor. Credem că interpretarea mecanică a ideii « soluții experimentate », « clasice », « sigure » etc. poate fi dăunătoare și chiar o frînă în progresul tehnic, prin fixarea unor procedee de execuție la un nivel depășit de posibilitățile întreprinderilor de execuție.

Într-adevăr, procedeele noi de construcție evoluează rapid, cadrele se califică, experiența atelierelor de prefabricare și a întreprinderilor de execuție crește neîncetat. În schimb, durata de elaborare a proiectelor tip, inclusiv avizările și omologările necesare, atîngînd în medie un an, este necesar ca valabilitatea proiectelor tip să fie extinsă pe un număr de ani, condiție indispensabilă industrializării.

Rezultă, după părerea noastră, că soluțiile proiectelor tip trebuie să reprezinte un progres tehnic și economic în momentul executării lor, nicidecum să fixeze niște procedee de execuție depășite. Desigur, nu trebuie să se cadă în greșeala unor soluții de aventură, insuficient studiate. Garanția rezultatelor trebuie asigurată prin executarea unor prototipuri experimentale, prin aplicarea experienței și a procedeelor pozitive din alte țări și prin însăși capacitatea de concepție a proiectantului.

Considerăm necesară și stabilirea unor variante de execuție la cel mai avansat nivel — respectiv la nivelul întreprinderilor fruntașe din țară — pentru a permite, atît valorificarea întregii capacități de execuție a acestora, cît și pentru stimularea schimbului de experiență.

Concomitent însă, proiectele tip trebuie să asigure prin variante adecvate, și posibilitatea de execuție a anumitor categorii de obiecte izolate, fără mecanizare sau prefabricare avansată. (De exemplu, anumite dotări social-culturale ale satelor vor trebui proiectate cu șarpante de lemn etc.).

★

Un lucru trebuie să rămînă clar cînd punem problema valabilității în timp a proiectelor tip.

Dezvoltarea este o lege fundamentală a tuturor fenomenelor, care obligă la permanenta dispariție a ceea ce este vechi și la apariția a ceea ce este nou. Această dezvoltare atinge și procesele tehnologice, temele și programele deservite de construcție. Evoluția trebuie să atingă deci și proiectul tip, care, conținînd soluții progresiste la început, nu poate avea totuși valabilitate prea lungă în totalitatea lui.

Aceasta obligă la o activitate de tipizare permanentă, la urmărirea comportării tipurilor executate, la crearea de noi tipuri îmbunătățite care să ia locul tipurilor învechite. Ceea ce rămîne important este că la un moment dat proiectele tip au introdus procedee avansate cu caracter de masă, au creat pentru o perioadă de timp condiții pentru executarea pe cale industrială a acestor tipuri.

Mai rezultă încă un principiu al unei proiectări tip progresiste: alegerea soluțiilor astfel ca ele să fie — în măsura posibilităților — flexibile; bazele gîndirii constructive să fie astfel alese, încît să permită evoluția elementelor de detaliu. Anchilozarea în unele soluții, îndeosebi prin fixarea rigidă și pe termene prea lungi a factorilor de detaliu, reprezintă pericolul pierderii perspectivei juste a dezvoltării în acest domeniu important.

★

În sfîrșit, dorim să mai atingem o ultimă idee din această serie largă a chestiunilor de principiu în domeniul tipizării: **problema coordonării sectoarelor de producție** care realizează industrializarea construcțiilor la noi în țară.

Este vorba de realizarea unui obiectiv care a devenit de mulți ani o necesitate în alte ramuri ale industriei (de exemplu, coordonarea dimensiunilor elementelor în industria construcțiilor de mașini sau electrotehnică).

Într-adevăr, numai o coordonare complexă, care să îmbrățișeze multiple laturi ale problemei, poate să ne ducă la acea ordine și sistematizare ce caracterizează industriile avansate pe plan internațional. Numai cu un asemenea efort deosebit se poate uni practica de pe șantiere cu efortul institutelor de cercetări, necesitățile proiectării cu posibilitățile de producție ale diverselor sectoare economice.

Această coordonare complexă a fost încredințată la noi în țară Comitetului de Stat pentru Arhitectură și Construcții (C.S.A.C.) al Consiliului de Miniștri.

Nu este cazul să analizăm aici felul în care C.S.A.C. a realizat această coordonare, atît de necesară creării condițiilor favorabile pentru elaborarea proiectelor tip; ținem să menționăm numai unele lipsuri în această direcție, și anume:

